

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥ
ΑΛΤΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ

ΘΕΜΑ

**<< ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ >>**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΕΤΟΣ 2005

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6874
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι.

Α. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- A. α. Ιστορική αναδρομή.
- A. β. Η βιοτεχνία και η βιομηχανία της Πάτρας
- A. γ. Ανεργία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Β. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- B. α. Βιομηχανική περιοχή Πατρών.
- B. β. Το λιμάνι της Πάτρας.
- B. γ. Ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου.
- B. δ. Ολυμπιακά έργα.
- B. ε. Έργα οδοποιίας - έργα αναβάθμισης από τον Ο.Σ.Ε.
- B. στ. Αξιοποίηση υδάτινων πόρων.
- B. ζ. Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
- B. η. Βιοτεχνικό Πάρκο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

- Γ. α.. Βιομηχανική Ανάπτυξη.
- Γ. β. Αεροδρόμιο.
- Γ. γ. Φυσικό Αέριο.
- Γ. δ. Φράγμα Πείρου-Παραπείρου.
- Γ. ε. Το νέο λιμάνι και Διαμετακομιστικό Κέντρο.
- Γ.στ. Εγκατάσταση Τηλεσκοπίου- Ίδρυση Κέντρου Αστρονομίας και Διαστήματος..
- Γ. ζ. Αυτοκινητοδρόμιο.
- Γ. η. Υποδομές πόλης.
  - Αστική Γειτονιά.
  - Ήπιες παρεμβάσεις στην Πλάζ και το έλος.
  - Μέσα Μεταφοράς. - Αστικές Αναπλάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

- Δ. α. Συνεδριακός Τουρισμός.
- Δ. β. Αθλητικός Τουρισμός.
- Δ. γ. Αγροτουρισμός.
- Δ. δ. Οικοτουρισμός.
- Δ. ε. Καρναβάλι της Πάτρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙΙ

Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

- Ε. α. Πολιτιστικές Υποδομές – Πολιτιστική Πρωτεύουσα.
- Ε. β. Αρχαιολογικός τουρισμός – Θρησκευτικός τουρισμός
- Ε. γ. Γεωτουρισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙΙΙ

Ζ. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΓΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΖΕΥΞΗ ΡΙΟΥ - ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ – ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- α] Πηγές πληροφόρησης.
- β] Παράρτημα – Αναπτυξιακός Νόμος – Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδος. [Ε.Ο.Τ.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- α. Ιστορική αναδρομή.
- β. Η βιοτεχνία και βιομηχανία της Πάτρας.
- γ. Η ανεργία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Πάτρα αποτελούσε πάντα ένα αναπόσπαστο και αρκετά σημαντικό κομμάτι της ελληνικής πραγματικότητας, παρουσιάζοντας μια αξιοσημείωτη πορεία μέσα στο χρόνο, από την αρχαιότητα έως και σήμερα. Προσπαθούσε με επιτυχία να δίνει το παρόν σε όλα τα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και ιστορικά δρώμενα του Ελληνικού Έθνους.

Το θέμα των πιθανών προτάσεων για οικονομική ενίσχυση της πόλης, είναι ευρύτατο και κατά συνέπεια δύσκολο να καλυφθεί από όλες τις πλευρές του. Γι' αυτό θα γίνει μια προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση, ελπίζοντας πως θα προσεγγιστεί αρκετά το θέμα.

Θα ασχοληθούμε κυρίως με το σοβαρό πρόβλημα της ανεργίας, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η βιομηχανία της περιοχής, τα προβλήματα του εμπορικού κόσμου, τα αναπτυξιακά έργα και η προοπτικές ανάπτυξής τους, ακόμα με προτάσεις τουριστικής ανάπτυξης ώστε η πόλη των Πατρών να καταστεί ο πόλος έλξης τουριστών για την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξής της.

A. a. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η πόλη της Πάτρας παρουσιάζει μια συνεχή ιστορική εξέλιξη επί 4.000 χρόνια. Οι αναφορές που πιστοποιούν το γεγονός αυτό είναι πολλές και ποικίλες. Ο κ. Τριανταφύλλου (πρώην δήμαρχος Πατρών) στο βιβλίο του αναφέρει: "Ιδιαίτερώς ενδιαφέρουσες διατυπώσεις είναι εκείνες εκ μικρών ανασκαφών, επ' ευκαιρία αποχωματώσεων δι' ανέγερσιν οικοδομών κατά τα τελευταία έτη. Ευρέθησαν μυκηναϊκάι αρχαιότητες εις την οδό Γερμανού – άρα αυτή η πόλις, όχι τα προάστεια μόνον, έχει αρχαιοτάτην ζωήν, κατωκείτο συνεχώς-ευρέθησαν παλαιοχριστιανικάι αρχαιότητες πολλαί, πρώμοι βυζαντινάι, πολλαί Ελληνιστικάι, δηλ. των χρόνων της Αχαϊκής Συμπολιτείας κ.α....

Ο Πausανίας (2^{ος} αιώνας μ.Χ.) θεωρεί πυρήνα της πόλης τους παλιούς, αγροτικούς συνοικισμούς: Αρόη (στην περιοχή του σημερινού Κάστρου), Άνθεια (στην περιοχή της Εγλυκάδας) και Μεσάτις (στην περιοχή του Γηροκομείου).

Βρήκε τόσο φτωχό και κοινό το μυθολογικό παρελθόν του τόπου, ώστε δεν έκρινε άξιο να το υποβάλει σε έλεγχο, όπως συνήθιζε να κάνει για ενδιαφέρουσες τοπικές παραδόσεις.

Ο οικιστής της Αρόης, ο Εύμηλος, διδάχτηκε ο ίδιος από τον Ελευσίνιο Τριπτόλεμο, την καλλιέργεια των δημητριακών και με τη βοήθειά του την εισήγαγε στον τόπο, ο οποίος έτσι άρχισε νωρίς να βγαίνει από την βαρβαρότητα.

Τις τρεις παραπάνω αγροτικές κοινότητες βρήκαν οι Αχαιοί όταν ήρθαν στη χώρα και ανάγκασαν τους παλιούς Ίωνες που κατοικούσαν εκεί, να εκπατριστούν.

Στην Αρόη ήρθε από την Σπάρτη ο Πατρεύς, ο οποίος έγινε ο επώνυμος οικιστής της Πάτρας, συνενώνοντας πολιτικά επτά αγροτικούς συνοικισμούς της περιοχής με πυρήνα την κατόπιν ακρόπολη και την επί αυτή Αρόη. Η πολιτική αυτή ένωση

χρονολογείται περίπου στην εποχή του Πεισίστρατου, δηλ. περί το 550 π.Χ.

Το 800 π.Χ. , η Πάτρα μαζί με άλλες πόλεις της Αχαΐας ίδρυσαν την "Αχαϊκή Συμπολιτεία". Στη μεγάλη αυτή ομοσπονδιακή οργάνωση, η οποία γρήγορα απλώθηκε και έξω από τα όρια της Αχαΐας, ο ρόλος της Πάτρας παρέμεινε ηγεμονικός.

Ο χαρακτήρας της Αχαϊκής Συμπολιτείας ήταν στην αρχή καθαρά θρησκευτικός και από το 280 π.Χ. έγινε και πολιτικός, στρατιωτικός με στόχο την άμυνα κατά των κοινών εχθρών.

Από το 146 π.Χ. η Πάτρα, όπως και όλη η Ελλάδα, υποδουλώνεται στους Ρωμαίους. Από εδώ αρχίζει μια περίοδος ακμής, αφού η Πάτρα έτυχε ιδιαίτερης εύνοιας των Ρωμαίων Αυτοκρατόρων και ιδιαίτερα του Αύγουστου και του Αδριανού.

Ο Αύγουστος εξετίμησε ως πλεονεκτική τη θέση της Πάτρας για την επικοινωνία με την Ιταλία και εγκατέστησε Ρωμαίους παλαίμαχους ως αποίκους. Διευκόλυνε την εγκατάσταση πολυάριθμων κατοίκων παρακμασμένων αχαϊκών πολιτειών. Ήδη η πόλη έχει αρχίσει να επεκτείνεται προς τη νοτιοδυτική κατεύθυνση όπου υπήρχε και το τότε λιμάνι (στη σημερινή θέση του ναού του Αποστόλου Ανδρέα).

Ο Νέρωνας έκανε διάφορες δωρεές και έκτισε αρκετά οικοδομήματα στην πόλη, όπως η αγορά και το Ωδείο, ερείπια των οποίων σώζονται μέχρι σήμερα. Τον 2^ο αιώνα αναφέρεται ως μια από τις πρώτες πόλεις, πολυάνθρωπη και πλούσια. Μετά το 300 μ.Χ. η πόλη δεινοπάθησε, όχι μόνο από τους πειρατές αλλά και από ισχυρούς σεισμούς. Τον 9^ο αιώνα η Πάτρα είναι μια πλούσια εμπορική πόλη με αρκετό πληθυσμό.

Από το 1204 και μετά δέχεται αλλεπάλληλα, πολλούς κατακτητές. Κατά την Δ' Σταυροφορία υποδουλώθηκε στους Φράγκους και ιδρύθηκε ανεξάρτητη φραγκική βαρωνία με ονομασία «το Πριγκιπάτο της Αχαΐας» και πρωτεύουσα την Ανδραβίδα. Το 1360 υπάγεται στην κοσμική εξουσία του Πάπα, όπου παρατηρείται ανάπτυξη της υφαντουργίας με πάρα πολλά υφαντουργεία (κυρίως των μεταξωτών) και ταπητουργεία, στα οποία εργάζονταν χιλιάδες άνδρες και γυναίκες.

Φημισμένα ήταν τα μεταξωτά και λινά υφάσματα, καθώς επίσης και τα πολύχρωμα χαλιά.

Γενικά η Πάτρα ήταν ένα από τα σπουδαιότερα βιοτεχνικά και εμπορικά κέντρα της Βυζαντινής και Φράγκικης εποχής.

Κατόπιν υποδουλώνεται στους Τούρκους (το 1460), που κατέχουν την πόλη μέχρι το 1828 (εκτός από ένα μικρό διάστημα) που επέρχεται και η απελευθέρωσή της.

Μέχρι την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Πάτρα καταλάμβανε μόνο τη λεγόμενη «Άνω Πόλη» και μόλις κατά τους τελευταίους προεπαναστατικούς χρόνους σημειώθηκε μικρή επέκταση δυτικά, μέχρι περίπου τη σημερινή οδό Καραϊσκάκη. Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας εμφανίστηκαν σποραδικά κατοικίες μεταξύ της πόλης και του λιμανιού, που ανήκαν κυρίως στους Τούρκους.

Στην επανάσταση του 1769 (Ορλωφικά) η Πάτρα παραδίνεται στις φλόγες, γεγονός που γυρίζει την οικονομία της πολύ πίσω.

Το 1835 το λιμάνι της Πάτρας συγκέντρωνε το μεγαλύτερο αριθμό ξένων πλοίων. Από εδώ και εμπρός και μέχρι πριν από τον 2^ο Παγκόσμιο πόλεμο, η ανάπτυξη της Πάτρας είναι συνεχής και γρήγορη. Η ανάπτυξη αυτή προσελκύει πολλούς από τους κατοίκους της ενδοχώρας για εργασία και εγκατάσταση.

Δημιουργούνται βιοτεχνίες βαμβακοκλωστικής, οινοποιίας, χαρτοποιίας κλπ.

Πλούσια πηγή στην οικονομική ευμάρεια, στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης είναι η εξαγωγή σταφίδας, η οποία απεκαλείτο «μαύρος χρυσός». Από το λιμάνι της εξαγόταν μέχρι και το 90% του προϊόντος. Η μαύρη (Κορινθιακή) σταφίδα ήταν το κυριότερο εξαγωγίμο προϊόν της χώρας και μοναδική πηγή εισροής συναλλάγματος στη χώρα.

Στο τέλος του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου} εκδηλώνεται, λόγω υπερπαραγωγής στην Ελλάδα και της ανάπτυξης της παραγωγής στη Γαλλία, η σταφιδική κρίση. Αναδεικνύεται το λεγόμενο «σταφιδικό ζήτημα» που επί σειρά δεκαετιών αποτέλεσε μείζον πολιτικό θέμα, που οδήγησε σε έντονες πολιτικές και κοινωνικές συγκρούσεις, καθώς και σε μεγάλη οικονομική ύφεση στη χώρα. Στην περιοχή των Πατρών η σταφιδική κρίση υπήρξε εντονότατη. Μεγάλες, για τα δεδομένα της εποχής, επιχειρήσεις οδηγούνται στην χρεοκοπία και εκδηλώνονται σοβαρές κοινωνικές και πολιτικές

συγκρούσεις. Χρειάστηκαν πολλές δεκαετίες για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που δημιούργησε αυτή η κρίση.

Ένα περίπου αιώνα μετά, στα τέλη δηλαδή του 20^{ου} αιώνα, η Πάτρα βιώνει μια σοβαρή κρίση αποβιομηχάνισης. Μεγάλες και παραδοσιακές βιομηχανίες απαξιώνονται και αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σύγχρονου ευρωπαϊκού πλαισίου οικονομικού περιβάλλοντος. Η διακοπή λειτουργίας οικονομικών μονάδων με πολλές εκατοντάδες ή και με χιλιάδες εργαζόμενους εκτίναξε σε υψηλό ποσοστό την ανεργία στην ευρύτερη περιοχή. Αυτό δημιούργησε σοβαρά, δυσεπίλυτα, κοινωνικά προβλήματα και οδήγησε σε προσωπικό αδιέξοδο χιλιάδες πατριούς.

Όπως είναι φυσικό στην ιστορική πορεία και εξέλιξη της Πάτρας, από τη σύσταση του Ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα, μεσολάβησαν σημαντικά γεγονότα και εξελίξεις που καθόρισαν τη μορφή και τη θέση της στο οικονομικό σύστημα της χώρας. Σημαντικά έργα υποδομής ολοκληρώθηκαν, ταυτόχρονα αναπτύσσεται ο τριτογενής τομέας της οικονομίας (υπηρεσίες).

Παρ' όλα αυτά όμως η αίσθηση που υπάρχει είναι ότι υφίσταται σαφής έλλειψη προσανατολισμού ως προς την αναπτυξιακή της κατεύθυνση και πορεία.

Σήμερα υπάρχει μια θετική συγκυρία που εκφράζεται μέσα από την ολοκλήρωση θεμελιωδών έργων σημαντικής χρηματοδότησης, όπως η κατασκευή της γέφυρας του Ρίου-Αντιρρίου, η ολοκλήρωση της περιμετρικής οδού, η μελλοντική ολοκλήρωση του νέου λιμανιού καθώς και η πραγματοποίηση εκατοντάδων μικρότερων έργων.

Οι φορείς της τοπικής και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι επιστημονικοί και οι μαζικοί φορείς που δρουν στην Πάτρα οφείλουν ή τουλάχιστον θα μπορούσαν να αναπτύξουν μορφές συνεργασίας και κοινής δράσης. Θα μπορούσαν να διαμορφώσουν ένα μοντέλο ανάπτυξης για την πόλη και τον νομό γενικότερα. Επίσης ο ιδιωτικός τομέας θα πρέπει να αναλάβει το δικό του μερίδιο στην διαμόρφωση μοντέλου για την ανάπτυξη.

Η ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ & Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Στην Πάτρα είναι πολύ ανεπτυγμένη η επαγγελματική βιοτεχνία. Έχει όλων των ειδών τις βιοτεχνίες και έτσι τα βιοτεχνικά προϊόντα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα από έπιπλα, είδη ζαχαροπλαστικής, τυριά, έτοιμα ενδύματα, εσώρουχα, πλεχτά και παπούτσια, μέχρι πλαστικά, μαρμάρινα είδη, πλάκες δαπέδου και σιδερένιες κατασκευές. Τα προϊόντα διατίθενται στα πλαίσια του νομού και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Στο εξωτερικό εξάγονται έτοιμα ενδύματα, πλεχτά, πουκάμισα και ποτά.

Η Πάτρα δεν έχει βαριά βιομηχανία. Διαθέτει όμως ελαφρά βιομηχανία, της οποίας τα προϊόντα έχουν να κάνουν με κρασιά, ποτά, αναψυκτικά, πλεχτά, παπούτσια, έπιπλα, πλαστικά, τσιμέντα, φάρμακα, ηλεκτρικές συσκευές και μηχανήματα. Υπάρχουν ακόμα εργοστάσια επεξεργασίας και συσκευασίας σταφίδας, αλατιού καθώς και παστεριωμένου γάλατος.

Οι εγκατεστημένες βιομηχανικές μονάδες σήμερα ανέρχονται στις 60. Από αυτές οι 41 λειτουργούν κανονικά, 8 βρίσκονται υπό κατασκευή, 6 δεν έχουν λειτουργήσει ακόμα και 5 δεν έκαναν έναρξη λειτουργίας.

Η ύπαρξη μεγάλων βιομηχανικών συγκροτημάτων όπως η Αθηναϊκή Ζυθοποιία, Alucan, Χαρτελλάς, Lever Hellas, Αβέξ, συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού.

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται κατηγοριοποίηση όλων των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες κυρίως στη ΒΙ.ΠΕ. ανά κλάδο.

ΚΛΑΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Ειδών διατροφής	7
Προϊόντων μεταλλικών υλικών	14
Προϊόντων μη μεταλλικών υλικών	13
Καυσίμων	2
Χημικών Προϊόντων	12
Χάρτου - Ξύλου	7
Οικοδομικών Υλικών	2
Επεξεργασίας δέρματος	1
Λοιπές επιχειρήσεις	2
Σύνολο επιχειρήσεων	60

Ο αναλυτικός κατάλογος των επιχειρήσεων διατίθεται στο παράρτημα.

Πολλές βιομηχανικές επιχειρήσεις έχουν κλείσει, ενώ το μεγαλύτερο πλήγμα το έχει δεχτεί ο κλάδος της κλωστοϋφαντουργίας. Το φαινόμενο αυτό προκάλεσε πολλαπλά προβλήματα, τόσο κοινωνικά όσο και οικονομικά.

Οι οικονομικές μονάδες που έκλεισαν είναι οι ακόλουθες:

1. ΥΦΑΝΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

- Πειραϊκή – Πατραϊκή Βιομηχανία Βάμβακος Α.Ε.
- Πειραϊκή – Πατραϊκή Κλωστοϋφαντήρια Πατρών Α.Ε.
- Madison Αμερικανοελληνική Βιομηχανία Πλεκτική Α.Ε.
- ΝΤΡΕΣΚΟ Ε.Π.Ε.

2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

- Μύλοι Αγίου Γεωργίου Α.Ε.
- Misko Α.Ε.

3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΧΑΡΤΟΥ

- Πατραϊκή Χαρτοποιία Α.Ε. Λαδόπουλος

4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ

- Pirelli Hellas Α.Ε.

5. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΕΛΑΙΩΝ, ΣΑΠΟΥΝΙΩΝ, ΟΙΝΩΝ

- Β.Ε.Σ.Ο.

Πιο αναλυτικά και σε μορφή πίνακα δίδονται παρακάτω οι επιχειρήσεις που έχουν πάψει να λειτουργούν.

Θα ασχοληθούμε περισσότερο με το θέμα της Πειραϊκής – Πατραϊκής αναφορικά με την πορεία της και τα αίτια που την έθεσαν εκτός λειτουργίας, διότι έχει προκαλέσει μακροχρόνιες αντιδράσεις και επιπτώσεις και γιατί η υπόθεσή της αντικατοπτρίζει το τι συνέβη και στις άλλες επιχειρήσεις.

Ρίχνοντας μια ματιά στα βασικά λογιστικά στοιχεία της επιχείρησής, βλέπουμε την συνεχώς αυξανόμενη διαφορά μεταξύ πωλήσεων και κερδών, δηλ. ενώ οι πωλήσεις αυξάνονται, η καθαρή θέση της επιχείρησης είναι αρνητική.

Η προσπάθεια εξυγίανσης της εταιρίας δεν απέδωσε, ενώ τα χρέη είχαν συσσωρευτεί σε 33 δις δρχ. κατά τα έτη 1981-1984. Κατά την περίοδο όμως 1985-1987 χωρίς τα χρέη υπήρχε κέρδος 10 δις. Τα χρέη προς το δημόσιο είναι ο κύριος παράγοντας που δεν αφήνουν την εταιρία να έχει κέρδη, αφού οι δυσβάσταχτες υποχρεώσεις του παρελθόντος, την βουλιάζουν όλο και περισσότερο στο βούρκο των ελλειμμάτων.

Το κράτος γνωρίζοντας την κρισιμότητα της κατάστασης εισάγει την επιχείρηση στον Οργανισμό Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων. Η μερική μετοχοποίηση των χρεών και η αυτονόμηση των εργοστασίων με τη μορφή Ανωνύμων Εταιριών, δεν έφεραν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Το τι συνέβη είναι ευρέως γνωστό!

Το κλείσιμο της Πειραιϊκής – Πατραϊκής δεν είχε τραγικές συνέπειες μόνο για τους 2.780 εργαζόμενους κατοίκους της Πάτρας, αλλά και για άλλους 4.000 περίπου εργαζόμενους στις εγκαταστάσεις της ανά την Ελλάδα (Αθήνα, Σάμος, Καρπενήσι, Φιλιάτες, Θεσσαλονίκη και Σύρο). Ο οικονομικός αντίκτυπος λοιπόν ήταν εθνικού επιπέδου. Επίσης κατανάλωνε πάνω από 20.000 τόνους Ελληνικού Βαμβακιού ετησίως.

Ένα άλλο γεγονός που ενέτεινε την πίεση στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας είναι η αλματώδης ανάπτυξη στον τομέα αυτό, των Χωρών του Τρίτου Κόσμου που κατέκλυσαν τις αγορές της Ευρώπης με φθηνά προϊόντα.

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΕΡΓ/ΜΕΝΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	ΕΤΟΣ ΠΑΥΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Ή ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ
5 E και ΤΡΑΝΣΤΕΚΟΜ	Οινοποιία -- Οινοπνευματοποιία		1976	Αριστομένης Παπανικολόπουλος
ΜΑΜΟΣ Α.Ε.	Ζυθοποιία		1976	-
ΜΙΜΟΖΑ Α.Ε.	Ιματισμός	120	1983	Scorpion Α.Ε. και Προδρομίδης
CONFEX Α.Ε.	Ιματισμός	120	1985	Μεταφορική Εταιρία ΚΡΙΚΕΤΟΣ
ΒΕΣΟ Α.Ε.	Σαπωνοποιία -- Οινοποιία -- Οινοπνευματοποιία	180	1985	ΕΛΣΑΠ Α.Ε.
ΛΟΥΑΝΑ Α.Ε.	Ιματισμός	100	1987	Διονύσιος Μελιγκώνης
ΜΥΛΟΙ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α.Ε.	Αλευροβιομηχανία	100	1990	ΚΤΕΛ Ν. ΑΧΑΪΑΣ
Ν. ΠΑΠΠΑΣ	Πορτιδοποιείο	25	1990	Ο.Ε.Κ.
ΠΙΡΕΛΛΙ Α.Ε.	Ελαστικά	530	1991	Πληρ. δικηγόρος: Νικολόπουλος
ΣΤΑΓΚΟ	Ιματισμός	50	1991	
Ε.Γ.Λ.-ΧΑΡΤΟΠΟΙΕΣ				Ο.Α.Ε.
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	Χαρτοποιία	400	1991	
ΠΕΙΡΑΪΚΗ-ΠΑΤΡΑΪΚΗ				Ο.Α.Ε.
ΒΙΟΜΗΧΑΝ ΒΑΜΒΑΚ Α.Ε.	Κλωστοϋφαντουργία	1850	1992	
ΑΜΓΚΡΕ Α.Ε.	Καλτσοβιομηχανία	180	1992	ΜΑΚΡΟ
ΚΡΟΝΟΣ Α.Ε.	Ιματισμός	100	1992	Βιομηχανία Ενδυμάτων
ΝΤΡΕΣΚΟ Ε.Π.Ε.	Ιματισμός	170	1993	-
ΚΑΖΑ Α.Ε.	Ηλεκτρικές Συσκευές	25	1993	Εκπρ. ιδιοκτ. Σπ. Παύλου
ΒΗΠΕΝ Α.Ε.	Ιματισμός	100	1993	Εκπρ. Ιδιοκτ. Αυφαντή
ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	Κεραμοποιία	27	1995	-

A.γ. ANEΡΓΙΑ

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η πόλη της Πάτρας και όπως φαίνεται αδυνατεί να το αντιμετωπίσει, είναι η ανεργία.

Σε γενικότερο επίπεδο, η ευρύτερη περιοχή του νομού Αχαΐας δίκαια χαρακτηρίζεται ως νομός της ανεργίας, καθώς κατέχει την τρίτη θέση στο "βάθρο" της χώρας σύμφωνα με την επίσημη καταγραφή των στοιχείων της Υπηρεσίας Απασχόλησης του ΟΑΕΔ.

Ο αριθμός των ανέργων της περιοχής ανήκουν στον μόνιμο πληθυσμό, γεγονός που επιβεβαιώνει τις τεράστιες διαστάσεις που λαμβάνει το κοινωνικό αυτό πρόβλημα στην περιοχή. Το προφίλ των ανέργων αποτελείται από γυναίκες και άντρες στην πιο παραγωγική ηλικία, δηλαδή από 26 – 35 ετών, από απόφοιτους Λυκείου, οι οποίοι λόγω έλλειψης προσόντων όπως πτυχίων, γνώσης ξένων γλωσσών, αδυνατούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Το σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων του νομού Αχαΐας στον ΟΑΕΔ κατά την περίοδο Απριλίου- Δεκεμβρίου 2004 κυμάνθηκε μεταξύ 21000 και 22000 ατόμων.

Σημαντικό παράγοντα στην μη αντιμετώπιση του προβλήματος, διαδραματίζει η ιδιαιτερότητα της περιοχής που έχει πληγεί από την αποβιομηχάνιση και δεν έχει ακόμα κατορθώσει να βρει τον δρόμο που θα την οδηγήσει στην ανάπτυξη.

Μέσα σε 15 περίπου χρόνια, δεκάδες βιομηχανίες έβαλαν λουκέτο, όπως οι ΠΕΙΡΑΪΚΗ – ΠΑΤΡΑΪΚΗ, ΒΕΣΟ, ΜΥΛΟΙ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, MADISON κτλ. Βασικό αποτέλεσμα ήταν, όπως αναμενόταν άλλωστε, οι ηλικίες που μπορούν να προσφέρουν εργασιακές υπηρεσίες, να στραφούν σε οποιοδήποτε έστω και ευκαιριακό επάγγελμα, προκειμένου να εξασφαλίσουν τα αναγκαία. Στις θέσεις εργασίας που χάθηκαν λόγω της διακοπής της λειτουργίας των παραπάνω μονάδων, πρέπει να προστεθούν και αυτές που χάθηκαν από το κλείσιμο ή τη συρρίκνωση βιοτεχνικών μονάδων ή επιχειρήσεων του εμπορικού κλάδου που στήριζαν τη λειτουργία τους στην συνεργασία τους με τις μεγάλες βιομηχανίες που έκλεισαν.

Επίσης, η διατήρηση των παραδοσιακών καλλιεργειών και μεθόδων στο αγροτικό τμήμα του πληθυσμού της περιφέρειας της Πάτρας, διατηρεί χαμηλά την απόδοσή του, με αποτέλεσμα την συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα. Οι νέοι άνθρωποι της υπαίθρου εμφανίζουν μια τάση εγκατάλειψης όχι μόνο στην αγροτική ενασχόλησή τους, αλλά και της περιοχής που ζουν και αναζητούν καλύτερη τύχη στην πόλη της Πάτρας που είναι πιο κοντά. Η τάση αυτή όμως έχει ως αποτέλεσμα την περαιτέρω αύξηση της ανεργίας στην Πάτρα, καθώς όχι μόνο δεν δημιουργούνται, αλλά χάνονται θέσεις εργασίας.

Η συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα, αλλά κυρίως του δευτερογενή, έχουν σαν αποτέλεσμα την μετατόπιση του ενδιαφέροντος στον τρίτογενή τομέα των υπηρεσιών. Οι κλάδοι

που κυριαρχούν είναι η υγεία, η εκπαίδευση, το εμπόριο, ο τουρισμός, η δημόσια διοίκηση και οι μεταφορές.

Ο μεγαλύτερος εργοδότης και ταυτόχρονα η μεγαλύτερη οικονομική μονάδα της πόλης είναι το Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ρίου και το Πανεπιστήμιο της Πάτρας.

Οι ιδιωτικές επενδύσεις στην πόλη της Πάτρας είναι ελάχιστες, αλλά δεν είναι λίγοι οι ντόπιοι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται είτε με νέες επιχειρήσεις, είτε μεταφέροντας δραστηριότητες από την Αχαΐα σε χώρες των Βαλκανίων. Η Βιομηχανική Περιοχή Αγίου Στεφάνου (ΒΙ.ΠΕ.) εμφάνισε ελλιπή υποδομή (νερό, διάθεση αποβλήτων, συγκοινωνιακό δίκτυο), γι' αυτό και δεν κατέστη δυνατό να αποτελέσει χώρο συγκέντρωσης βιοτεχνικών – βιομηχανικών δραστηριοτήτων και πόλο επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Από τα επίσημα στοιχεία του ΟΑΕΔ προκύπτει ότι, υψηλά ποσοστά ανεργίας σημειώνονται στην ηλικιακή ομάδα από 19 έως 25 ετών, αλλά και από 36 έως 45 ετών! Το 42% των εγγεγραμμένων ανέργων σε όλη τη χώρα είναι απόφοιτοι Λυκείου, ενώ οι επαγγελματικές κατηγορίες των εγγεγραμμένων ανέργων για τους άντρες είναι οι ανειδίκευτοι εργάτες, όσοι προβαίνουν σε χειρωνακτικές εργασίες, οι μικροεπαγγελματίες, αλλά και οι πωλητές, οι ειδικευμένοι τεχνίτες και τεχνολόγοι παρά το γεγονός ότι διαθέτουν πτυχίο ΑΤΕΙ!

Για τις γυναίκες, στην "μαύρη λίστα" των μακροχρόνιων ανέργων είναι οι υπάλληλοι γραφείου. Από την άλλη πλευρά, ο τυπικός εργαζόμενος γένους θηλυκού, είναι ηλικίας 26 – 35 ετών, με πανεπιστημιακή εκπαίδευση και εργάζεται στον τομέα του τουρισμού, στο εμπόριο ή σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Σε αντίθεση με τους ανειδίκευτους εργάτες, τα διευθυντικά στελέχη μικρών ή μεγάλων επιχειρήσεων καλύπτουν ένα μικρό ποσοστό το οποίο δεν υπερβαίνει το 0,6 % στο σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων.

Έρευνα για την ανεργία στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Ελλάδας αποκαλύπτει πως το 20% των ερωτηθέντων (ένας στους πέντε) δεν έχει εργαστεί ποτέ, ενώ το 33% (ένας στους τρεις) των ανέργων είναι κάτω των 25 ετών!

Παράλληλα το 30% είναι άνεργοι για περισσότερο από ένα χρόνο. Ακόμα, η μεγάλη πλειοψηφία (61,3%) έχει γεννηθεί και μεγαλώσει στην περιοχή και το 41,3% έχει εργαστεί κατά το παρελθόν σε άλλη επιχείρηση.

Οι συνθήκες υπό τις οποίες οι εργαζόμενοι χάνουν τη δουλειά τους είναι σύμφωνα με το 28,8% λόγω απόλυσης, ενώ σύμφωνα με το 30,7% λόγω λήξης του συμβολαίου.

Σημαντικό αποτελεί το γεγονός, πως μόνο το 22% περίπου των ανέργων λαμβάνει επίδομα ανεργίας!

Σύμφωνα με άλλα στοιχεία της έρευνας, σε ποσοστό 63,4% πιστεύουν πως οι γενικές οικονομικές συνθήκες είναι το κυριότερο εμπόδιο για την εύρεση εργασίας, ενώ περισσότεροι

από τους μισούς δεν έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση.

Ερωτώμενοι για τα πλεονεκτήματα της περιοχής, τα οποία μπορούν να τονώσουν την επιχειρηματικότητα, οι Αχαιοί αναφέρθηκαν στις υπηρεσίες (42,3%), τις υποδομές (34,2%) και τη φύση (22,8%).

Το μεγαλύτερο μέρος των υπαρχουσών επιχειρήσεων είναι «προσωπικές» και ιδρύθηκαν από τον τωρινό ιδιοκτήτη τους. Στοχεύουν στην «εσωτερική» κατανάλωση, δηλαδή πουλάνε κυρίως στην τοπική αγορά, ενώ διοχετεύεται και ένα 30% των πωλήσεων σε σημεία εκτός του νομού, λόγω της καλύτερης πρόσβασης των Αχαιών στην αγορά της Αθήνας.

Το πρόβλημα της ανεργίας έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις. Το υποδηλώνει άλλωστε ο μεγάλος αριθμός των αιτήσεων των Αχαιών προς το Δήμο Πατρών μιας και για τις 161 θέσεις εργασίας στο Δήμο τον περασμένο χρόνο, υπέβαλαν 6.200 αιτήσεις!!!

Επίσης αυξημένος ήταν ο αριθμός των αιτήσεων για τον γραπτό διαγωνισμό του ΑΣΕΠ, πράγμα που υποδηλώνει το τεράστιο πρόβλημα της ανεργίας. Κοσμοσυρροή, επίσης, για μια θέση στον "ήλιο" του δημόσιου τομέα, καταγράφεται στα πολιτικά γραφεία και στα δημαρχεία του Νομού, προκειμένου να εξασφαλίσουν μόνιμη και σταθερή εργασία.

Το πρόβλημα της ανεργίας με περισσότερη έμφαση στην τελευταία δεκαετία, έχει προκαλέσει σωρεία συσκέψεων, αλλά και κινητοποιήσεων.

Αποτελεί το μόνιμο ζήτημα ενασχόλησης των φορέων και των εκπροσώπων των παραγωγικών τάξεων των Αχαιών, σε όλα τα επίπεδα συζητήσεων και διεκδικήσεων.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2000 ΚΑΙ 2001

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΙΑΣ	2000		2001	
<u>ΠΗΓΗ ΈΣΥΓΕ</u>	<u>Σύνολο</u>	<u>ποσοστό</u>	<u>Σύνολο</u>	<u>ποσοστό</u>
<u>ΣΥΝΟΛΟ</u> -----	----20.181-----	100,00----	---20.136---	-100,00-
<u>ΓΩΡΓΙΑ,ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ</u>				
<u>ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ</u>	151	0,75	145	0,72
<u>ΑΛΙΕΙΑ</u>	27	0,13	30	0,15
<u>ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ</u>	11	0,05	10	0,05
<u>ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧ.</u>	1.855	9,19	1897	9,42
<u>ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ</u>				
<u>ΡΕΥΜΑΤΟΣ,ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ</u>				
<u>ΚΑΙ ΝΕΡΟΥ</u>	9	0,04	13	0,06
<u>ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ</u>	1913	9,48	1966	9,76
<u>ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ</u>				
<u>ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚ.</u>				
<u>ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΣΤΩΝ ΟΙΚΙΑΚΗ ΧΡ</u>	7002	34,70	7028	34,9
<u>ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ</u>	1878	9,31	1838	9,13
<u>ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ</u>	939	4,65	1041	5,71
<u>ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ</u>	87	0,43	99	0,49
<u>ΔΑΧ/ΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ</u>				
<u>ΕΚΜΙΣΘ/ΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ.</u>	2118	10,5	2261	11,23
<u>ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ</u>				
<u>ΚΟΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗ</u>	5	0,02	10	0,05
<u>ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</u>	100	0,5	120	0,6
<u>ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝ.ΜΕΡΙΜΝΑ</u>	48	0,24	49	0,24
<u>ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ</u>				

ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΟΛΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ Ή ΑΤΟΜΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛ. 815 4,04 821 4,08

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΟΙΚΙΑΚΟ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ 2 0,01 3 0,03

ΕΤΕΡΟΔΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ 1 0,00 1 0,00

ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ 3220 15,96 2804 13,93

Μικρή πτώση σημείωσε ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο νομό Αχαΐας το 2001 σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αμετάβλητη έμεινε και η κατανομή των επιχειρήσεων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα τόσο το 2001 όσο και το 2000 κυριαρχεί ο κλάδος του εμπορίου με 35% του συνόλου των επιχειρήσεων. Ακολουθεί ο κλάδος <<Διαχ/ση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και εμπορικές δραστηριότητες >> με 11% και ο κλάδος των κατασκευών με 10%.

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

	<u>ΒΙΟΜΗΧ</u>	<u>ΕΜΠΟΡΙΟ</u>	<u>ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ</u>	<u>ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ</u>	<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>
<u>ΕΤΟΣ</u>					
<u>ΑΡΘΜ.ΕΠΙΧ.</u>					
2003	6	25	35	3	79
2002	21	26	40	3	90
2001	12	34	40	6	92
2000	12	24	34	5	75
1999	15	27	26	1	69
1998	17	31	21	2	71
1997	19	50	15	2	86
<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>	<u>112</u>	<u>217</u>	<u>211</u>	<u>22</u>	<u>562</u>

Σύμφωνα με την ICAP κατά την περίοδο 1997 – 2003 στο νομό ιδρύθηκαν 562 νέες επιχειρήσεις από τις οποίες 217 ιδρύθηκαν στο κλάδο του εμπορίου, 211 στο κλάδο των υπηρεσιών, 112 στο κλάδο της βιομηχανίας και 22 στον τουρισμό.

Συμπέρασμα. Στην αγορά εργασίας οι βασικότερες εξελίξεις είναι οι παρακάτω ο πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία αυξήθηκε και στα δύο φύλλα. Το ίδιο ισχύει και για το εργατικό δυναμικό, όπως και για την συνολική απασχόληση. Παρόλα αυτά και η ανεργία στο νομό έχει ανοδική πορεία. Η εξήγηση βρίσκεται στο γεγονός ότι το εργατικό δυναμικό αυξάνεται γρηγορότερα από την απασχόληση.

Δηλαδή τα νέα άτομα που εισέρχονται στην αγορά εργασίας του νομού είναι πολύ περισσότερα από τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στο νομό με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο μέρος του νέου εργατικού δυναμικού να καταλήγει στην ανεργία [3 στους 5].

Επομένως, η μείωση της ανεργίας περνά από την στήριξη και την περαιτέρω ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας που θα συμβάλλουν στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	1991			2001		
	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες
Πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία (15 ετών & άνω)	233,428	114,337	119,091	267,816	133,932	133,884
Πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία (15-64 ετών)	193,616	96,151	97,465	217,945	110,930	107,015
Εργατικό δυναμικό (15 ετών & άνω)	111,086	76,043	35,043	126,962	80,925	46,037
Εργατικό δυναμικό (15-64 ετών)	108,303	73,796	34,507	124,424	78,999	45,425
Απασχολούμενοι (15-64 ετών)	97,534	68,627	28,907	104,171	67,632	36,539
Ανεργοί	10,779	5,177	5,602	20,253	11,367	8,886
Αυτοαπασχολούμενοι	36,986	30,481	6,505	30,756	23,536	7,220
Μισθωτοί	55,303	36,494	18,809	71,362	44,960	26,402
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση	6,738	3060	3,678	4,591	1,062	3,529
Απασχολούμενοι στο Πρωτογενή Τομέα	18,616	14,095	4,521	13,378	8,752	4,626
Απασχολούμενοι στο Δευτερογενή Τομέα	24038	18797	5241	21,312	17,945	3,367
Απασχολούμενοι στο Τριτογενή Τομέα	50,985	33,532	17,453	64,531	37,540	26,991
Ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού (15-64)	55,94	76,75	35,40	57,09	71,22	42,45
Ποσοστό απασχόλησης	50,37	71,37	29,66	47,80	60,97	34,14
Ποσοστό ανεργίας	9,70	6,81	15,99	15,95	14,05	19,30
Ποσοστό αυτοαπασχόλησης	36,87	43,01	22,10	28,82	33,84	19,43
Ποσοστό μισθωτής απασχόλησης	55,13	51,50	63,89	66,88	64,64	71,07
Ποσοστό βοηθών στην οικογενειακή Επιχείρηση	6,72	4,32	12,49	4,30	1,53	9,50
Ποσοστό απασχόλησης στο Πρωτογενή Τομέα	18,56	19,89	15,36	12,54	12,58	12,45
Ποσοστό στο Δευτερογενή Τομέα	23,96	26,52	17,80	19,97	25,8	9,06
Ποσοστό στο Τριτογενή Τομέα	50,83	47,32	59,28	60,47	53,97	72,65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

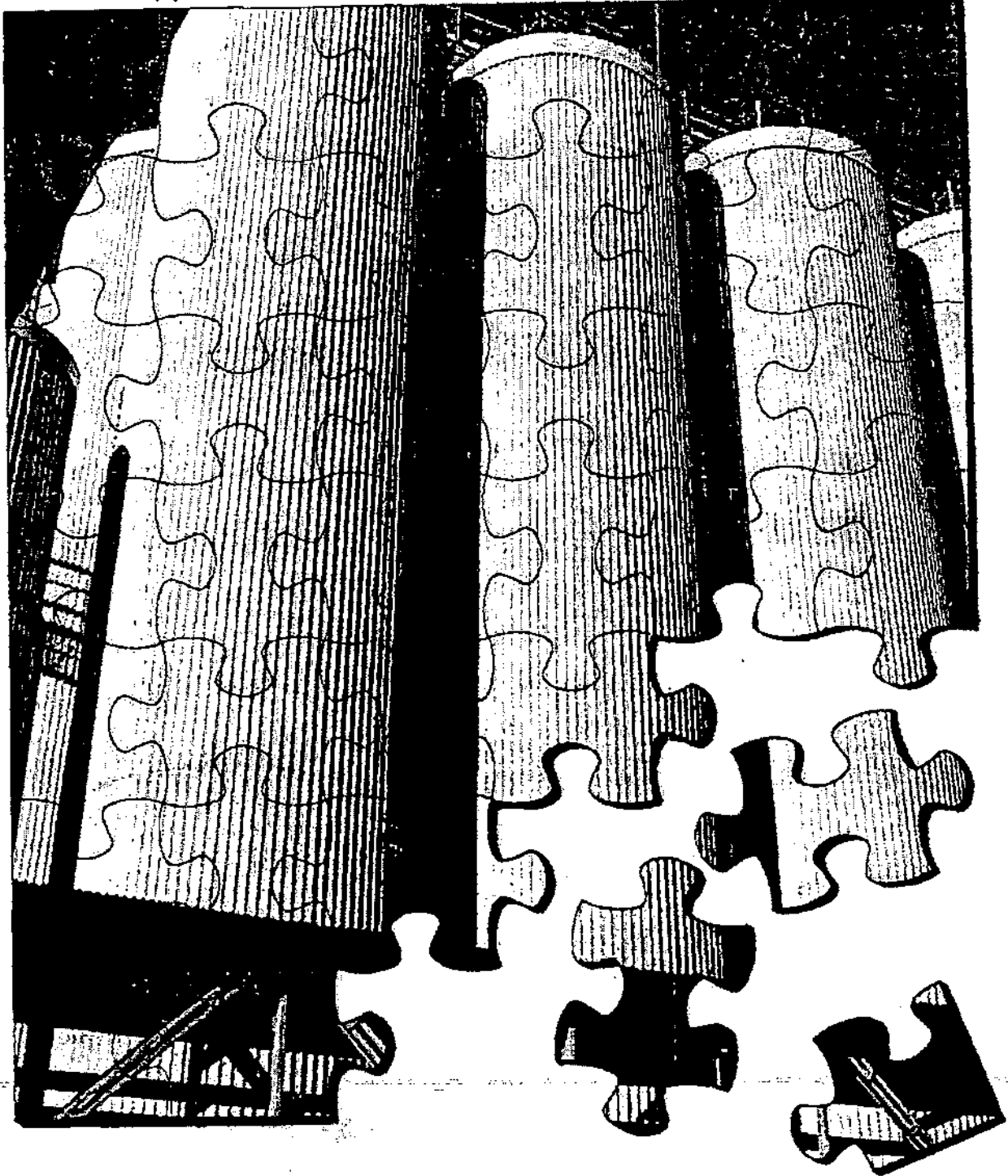
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- α. Βιομηχανική περιοχή Πατρών.
- β. Το λιμάνι της Πάτρας.
- γ. Ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου.
- δ. Ολυμπιακά έργα.
- ε. Έργα οδοποιίας – έργα αναβάθμισης από τον Ο.Σ.Ε
- στ. Αξιοποίηση υδάτινων πόρων.
- ζ. Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
- η. Βιοτεχνικό Πάρκο.

ΒΙΠΕ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΤΒΑ

Εκεί που χτίζεται το μέλλον της Ελληνικής Βιομηχανίας

13 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ
ΠΕΡΙΟΧΗ
ΠΑΤΡΩΝ

Εδώ χτίζεται το μέλλον της ελληνικής βιομηχανίας και βιοτεχνίας

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

• Συνολική έκταση	1.050 στρμ.
• Βιομηχανικά γήπεδα	2.804 »
• Βιοτεχνικά γήπεδα	50 »
• Κοινόχρηστες εξυπηρετήσεις	199 »
• Δρόμοι	688 »
• Πράσινο	268 »
• Διάφορες άλλες χρήσεις	41 »

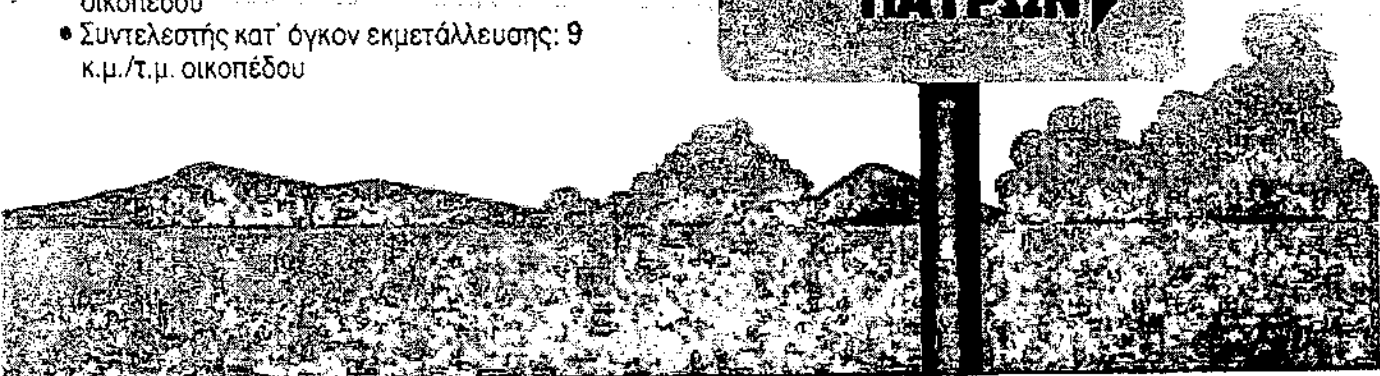
ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

Π. Δ/γμα από 20.5.77 (ΦΕΚ 212 Δ'/
4.7.77) και Π. Δ/γμα από 2.8.79 (ΦΕΚ 555
Δ'/11.10.79).

Βιομηχανικά και Βιοτεχνικά οικόπεδα

- Εμβαδόν: 2.000 τ.μ.
- Πρόσωπο: 25 μέτρα
- Βάθος: 40 μέτρα
- Ποσοστό κάλυψης: 40% της επιφάνειας του οικοπέδου
- Συντελεστής κατ' όγκον εκμετάλλευσης: 9 κ.μ./τ.μ. οικοπέδου

- Οικοδομικό σύστημα: Πανταχόθεν ελεύθερο
- Μέγιστο ύψος κτιρίων: Ορίζεται το διπλάσιο της απόστασης των κτιρίων από τα όρια του πλησιέστερου οικοδομήσιμου τμήματος των ομόρων οικοπέδων
- Εξαιρούνται από το πιο πάνω μέγιστο καθοριζόμενο ύψος, οι ειδικές κατασκευές οι αναγκαίες για τη λειτουργία της εγκατάστασης (π.χ. καπνοδόχοι, πύργοι ψύξεως κλπ.)
- Απόσταση (Δ) των κτιρίων από τα πλάγια και οπίσθια όρια των οικοπέδων $\geq 7,00$ μέτρα
- Απόσταση των κτιρίων από τη Ρυμοτομική Γραμμή: 10 μέτρα

B. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑ και ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

B. α. Βιομηχανική Περιοχή Πατρών

25 χιλιόμετρα έξω από την Πάτρα έχει δημιουργηθεί η Βιομηχανική περιοχή (ΒΙ. ΠΕ.) για ευνόητους λόγους. Είναι κοντά στο χωριό Άγιος Στέφανος και 8 χιλιόμετρα νότια του παραθαλάσσιου χωριού Καμίνια.

Το 1981 άρχισε να λειτουργεί εκεί το εργοστάσιο μύρας "LOWENBRAU" Αθηναϊκή Ζυθοποιία Α.Ε. και μετέπειτα το εργοστάσιο ξυλείας «ΑΒΕΞ». Όλα τα εργοστάσια που θα γίνονται, υποχρεωτικά πρέπει πλέον, να είναι σε αυτήν την περιοχή και αυτά που υπάρχουν μέσα στην πόλη να μεταφερθούν.

Η δημιουργία της ΒΙ.ΠΕ. έγινε με σκοπό να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Η Πάτρα λόγω της γεωγραφικής θέσης που καταλαμβάνει αποτελεί τον συνδετικό κρίκο της χώρας μας με την υπόλοιπη Ευρώπη. Αυτός είναι ο βασικότερος λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε η Πάτρα για την δημιουργία ΒΙ.ΠΕ.

Επίσης η ύπαρξη της, προσφέρει και από περιβαλλοντική άποψη, διότι η συγκέντρωση των βιομηχανιών εκεί, απαλλάσσει τους οικισμούς που βρίσκονται κοντά σε εργοστάσια, από οχλήσεις, απόβλητα και μολύνσεις.

Η δημιουργία ΒΙ.ΠΕ. συμβάλλει στην δημιουργία και ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της βιοτεχνίας και των συνεταιρισμών με την εντατικοποίηση των μέτρων, που στη συγκεκριμένη ΒΙ.ΠΕ. έχουν ήδη προβλεφθεί για το σκοπό αυτό, στα πλαίσια των ενισχύσεων για τη βελτίωση της οργάνωσης των επιχειρήσεων.

Η ύπαρξη της Βιομηχανικής Περιοχής έδωσε κίνητρα για την μεταφορά βιομηχανιών που βρίσκονται μέσα στη πόλη, μέσω των αναπτυξιακών νόμων, καθώς παρέχεται 35% επιχορήγηση. Παράδειγμα μεταφοράς είναι η Βιομηχανία Κατεργασίας Δέρματος από τις Ιτιές, που δημιουργούσε περιβαλλοντικά προβλήματα όπως δυσοσμίες και απόβλητα στον Πατραϊκό Κόλπο.

Συνεπώς, η δημιουργία της ΒΙ.ΠΕ. είχε σκοπό να επιτελέσει όλα τα παραπάνω, δηλαδή να λειτουργήσει ως μέσο χωροταξικής ανακατανομής της βιομηχανίας και της περιφερειακής ανάπτυξης. Επίσης, είχε σκοπό να συντελέσει στην οικονομική άνοδο της περιοχής με την δημιουργία έργων

υποδομής και άνοδο του βιοτικού – ποιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

Με το πέρασμα του καιρού όμως, διαπιστώνεται ότι η εμφάνιση ελλιπούς υποδομής, όπως έλλειψη νερού, τρόπου διάθεσης αποβλήτων και συγκοινωνιακού δικτύου, έχει σαν αποτέλεσμα να μην μπορεί να αποτελέσει χώρο συγκέντρωσης βιοτεχνικών – βιομηχανικών δραστηριοτήτων και ιδιαίτερα επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Η πεδινή περιοχή όπου είναι εγκατεστημένη η ΒΙ.ΠΕ. δομείται από νεογενή εδάφη με μεγάλη επιφανειακή εξάπλωση και πάχος. Στα εδάφη αυτά δεν υπάρχουν πλούσιοι υδροφόροι ορίζοντες παρά μόνο πτωχοί, αποτελούμενοι από λεπτόρρευστη άμμο. Το γεγονός αυτό καθιστά τον καθορισμό του νερού προβληματικό. Παράλληλα στην ευρύτερη περιοχή, λόγω ευρείας αγροτικής εκμετάλλευσης, γίνεται υπερεκμετάλλευση των υπογείων υδροφόρων στρωμάτων από πλήθος γεωτρήσεων, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις κρίνονται υπερβολικές.

Άμεσα αποτελέσματα είναι ο υποβιβασμός της στάθμης των υδροφόρων οριζόντων και ο κίνδυνος υφαλμύρωσής τους.

Το πρόβλημα της χαμηλής στάθμης, μαζί με την έλλειψη δεξαμενής επαρκούς χωρητικότητας, έκανε το πρόβλημα περισσότερο έντονο, ειδικά τις περιόδους και ώρες αιχμής.

Η οδική σύνδεση της ΒΙ.ΠΕ. με την ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών και Πατρών-Πύργου ως και με την Εθνική Οδό Πατρών-Τρίπολης είναι έντονα προβληματική, αφού βρίσκεται στην ίδια κατάσταση από το 1980 κατάσταση οδοστρώματος. και παρουσιάζει προβλήματα βατότητας, καθόσον πρόκειται για στενό δρόμο, με κακή χάραξη, έλλειψη επαρκούς ορατότητας και κακή

Η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση ατυχημάτων. Βέβαια η ύπαρξη της περιμετρικής οδού, βοηθά στο να μη χάνεται πολύτιμος χρόνος στη μεταφορά φορτίων από και προς την ΒΙ.ΠΕ.

Η σιδηροδρομική σύνδεση είναι ανύπαρκτη βοηθώντας στην επιβράδυνση της ανάπτυξης της περιοχής, καθώς υπάρχει έλλειψη σιδηροδρομικής γραμμής 4 περίπου χιλιομέτρων για τη σύνδεσή της βιομηχανικής περιοχής με το δίκτυο της περιοχής και το λιμάνι της Πάτρας.

Επίσης, το πρόβλημα της συγκοινωνιακής σύνδεσης με την πόλη είναι εξίσου προβληματική, με συνέπεια η εξυπηρέτηση των εργαζομένων να είναι αμφίβολη.

Άλλα θέματα ζωτικής σημασίας είναι ότι η περιοχή παραμένει αφύλακτη, με αποτέλεσμα να είναι χώρος ελεύθερης πρόσβασης στους αθίγγανους και να προκαλούνται καταστροφές και μολύνσεις από την

έλλειψη καθαριότητας. Η μη ύπαρξη υγειονομικού σταθμού και πυροσβεστικής υπηρεσίας θεωρείται σοβαρή παράλειψη και η δημιουργία τους άκρως επιβεβλημένη για την άμεση αντιμετώπιση ατυχημάτων και κατάσβεσης πυρκαγιών.

Λόγω των παραπάνω λοιπόν τίθεται θέμα αναβάθμισης της ΒΙ.ΠΕ. Το υπουργείο Ανάπτυξης έχει ήδη προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση, καλώντας τους ενδιαφερόμενους φορείς να υποβάλλουν προτάσεις για την υλοποίηση έργων επέκτασης, συμπλήρωσης και αναβάθμισης της υφισταμένης βιομηχανικής περιοχής.

Τα έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν θα επιχορηγηθούν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Ο προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται στο ποσό των 20.500.000€, από το οποίο 8.800.000€ αποτελεί δημόσια δαπάνη.

Τα έργα αφορούν δημιουργία υποδομών στην ΒΙ.ΠΕ. όπως έργα ηλεκτρομηχανολογικών και λοιπών εγκαταστάσεων, μηχανολογικού εξοπλισμού, δαπάνες που αφορούν τις διευκολύνσεις στη χρησιμοποίηση νέων σύγχρονων τεχνολογικών υποδομών επικοινωνιών και πληροφορικής, καθώς και δαπάνες για την κατασκευή κτιρίων ή την εκτέλεση εργασιών αναβάθμισης, ανακαίνισης, βελτίωσης και επέκτασης υφισταμένων κτιρίων εξυπηρέτησης της ΒΙ.ΠΕ.

Δαπάνες για την εκπόνηση σχεδίων διαμόρφωσης του χώρου, για έργα που αφορούν την διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου και την κατασκευή έργων όπως κατασκευή, βελτίωση οδικών δικτύων, κατασκευή, βελτίωση, συμπλήρωση και επέκταση δικτύων αποχέτευσης όμβριων και ακάθαρτων υδάτων. Επίσης δαπάνες για την κατασκευή άλλων εγκαταστάσεων όπως αγωγοί, δεξαμενές και γεωτρήσεις, έργα για αξιοποίηση των επιφανειακών υδάτων μέσω της κατασκευής του φράγματος Πείρου – Παραπείρου, καθώς και δαπάνες για την βελτίωση των δικτύων ηλεκτροφωτισμού και επικοινωνιών. Ακόμα το πρόγραμμα ενθαρρύνει τις εγκατεστημένες επιχειρήσεις να προχωρήσουν στη σύσταση φορέων διαχείρισης.

Β. β. Το λιμάνι της Πάτρας

Το λιμάνι ανέκαθεν έπαιζε σημαντικό ρόλο στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της πόλης. Κατά τον προηγούμενο αιώνα γνώρισε μια περίοδο μεγάλης άνθησης σαν κέντρο σταφιδεμπορίου.

Στη συνέχεια, η κάμψη και παρακμή του σταφιδεμπορίου, συμπαρέσυρε και το λιμάνι σε μια περίοδο στασιμότητας. Όμως η ανάπτυξη των πορθμειακών μεταφορών, οδήγησε σε μια περίοδο ακμής που άρχισε τη δεκαετία του 1960 και συνεχίζεται και σήμερα με πολύ θετικές προοπτικές.

Το λιμάνι της Πάτρας λόγω του μεγέθους του και της θέσης του, εξυπηρετεί πολλά πλοία που φεύγουν για διάφορα μέρη της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η θέση της Πάτρας ως πλησιέστερου σημαντικού ηπειρωτικού λιμένος προς τη Δυτική Ευρώπη, ως αστικού κέντρου υπερτοπικής κλίμακας και συγκοινωνιακού κόμβου, ευνόησε τη χρησιμοποίησή της από τους τουρίστες, είτε ως σημείο εισόδου – εξόδου, είτε ως σημείο διέλευσης. Γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό για την πολεοδομική της διαμόρφωση, μιας και το λιμάνι, η σιδηροδρομική γραμμή και ο σταθμός, καταλαμβάνουν σημαντικό, αν όχι ολόκληρο μέρος, από την παραλία της, και που σε συνδυασμό με την

ύπαρξη των βιομηχανιών στα νοτιοδυτικά παράλια καθιστούν την Πάτρα μια "παραθαλάσσια πόλη χωρίς θάλασσα".

Σήμερα το λιμάνι αποτελεί τη σημαντικότερη τερματική εγκατάσταση θαλάσσιων μεταφορών της Δυτικής Ελλάδας και το σημαντικότερο σημείο πορθμειακής σύνδεσης της χώρας με την Ιταλία, ενώ ο ρόλος του στο δίκτυο των εσωτερικών ακτοπλοϊκών συνδέσεων με τα νησιά του Ιονίου έχει αποδυναμωθεί, μετά την ανάπτυξη του λιμανιού της Κυλλήνης ως κύριου σημείου συνδέσεως της Ζακύνθου και της Κεφαλλονιάς.

Οι εξελίξεις της διεθνούς μεταφορικής αγοράς στην ευρύτερη περιοχή της Αδριατικής και των Βαλκανίων, αναδεικνύουν και αναβαθμίζουν το ρόλο του λιμανιού της Πάτρας στο διεθνές δίκτυο των μεταφορών. Η κρίση των Βαλκανίων έχει σαν αποτέλεσμα την εκτροπή πολύ σημαντικού τμήματος του διεθνούς εμπορίου της χώρας στη θαλάσσια οδό εξυπηρέτησης. Ενώ το ποσοστό του διεθνούς εμπορίου της χώρας που εξυπηρετείται οδικά παραμένει σταθερό στην τάξη του 7-8% ετησίως, η κατανομή των φόρτων μεταξύ θαλάσσιου δρόμου της Αδριατικής και των χερσαίων διαδρομών, έχει μεταστραφεί, από 80-20% περίπου στα μέσα της δεκαετίας του 1980, σε 50-50% για το 1993. Από τον φόρτο αυτό, το 1993 η

Πάτρα εξυπηρετεί περίπου το 80%, ενώ η Ηγουμενίτσα το υπόλοιπο 20%.

Οι προβλέψεις συγκλίνουν στο ότι ακόμα και μετά την αποκατάσταση της πολιτικής ομαλότητας στα Βαλκάνια, θα παραμείνει εξυπηρετούμενο από τη θαλάσσια οδό το μεγαλύτερο μέρος από την εκτραπέυσα κίνηση. Οι προβλεπόμενοι φόρτοι για το 2010 ανέρχονται σε 190.000 – 280.000 φορτηγά, 280.000 – 300.000 ιδιωτικά αυτοκίνητα, 10.000 λεωφορεία, 40.000 δίκυκλα και 1.700.000 επιβάτες το χρόνο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 1992 τα αντίστοιχα νούμερα ήταν : 948.226 επιβάτες, 110.999 φορτηγά, 6.806 λεωφορεία, 153.096 επιβατικά και 17.883 δίκυκλα.

Τα παραπάνω προκάλεσαν το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των τοπικών φορέων και έτσι άρχισε να γίνεται πραγματικότητα το έργο του νέου λιμένα Πατρών. Τον Ιούλιο του 1995 επιλέχθηκαν 10 κοινοπραξίες ή εταιρίες, προκειμένου να καταθέσουν προσφορά για την κατασκευή του προϋπολογισμού 13 δις δραχμών. Σημειώνεται ότι το έργο αυτό, συγχρηματοδοτείται από το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Επίσης, στο 2^ο Πλαίσιο Στήριξης εντάσσονται και μελέτες χωροταξίας χερσαίων χώρων – μελέτες έργων υποδομής, μελέτες γενικών

έργων – στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η μελέτη για την κατασκευή κτιρίου που θα στεγαστεί ο νέος λιμενικός σταθμός της Πάτρας.

Επίσης στο προσκήνιο είναι και η ειδική μελέτη που συνέταξε το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Σύμφωνα με την μελέτη αυτή, το λιμάνι χαρακτηρίζεται πρώτης σπουδαιότητας και προτείνεται η συνεχής χρηματοδότησή του, μέχρι το 2010.

Ειδικότερα, σύμφωνα με μελέτη που έγινε για λογαριασμό του υπουργείου, η αναμενόμενη σταδιακή είσοδος πολλών ευρωπαϊκών χωρών στην Ε.Ε. και η ανάγκη ταχείας και ανεξάρτητης από γεωπολιτικές εξελίξεις, σύνδεσης της χώρας μας με τις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης, θα δώσει μόνιμο προβάδισμα στη θαλάσσια συχνή επικοινωνία Ελλάδας-Ιταλίας.

Η μελέτη μεταξύ άλλων αναφέρει ότι μέσω των λιμανιών Ηγουμενίτσας και Πάτρας θα ενεργοποιηθούν οι δυτικές πύλες των αξόνων Εγνατίας και ΠΑΘΕ. Ωστόσο, επειδή κατά την επόμενη 20ετία προβλέπεται ότι η ετήσια αύξηση της εμπορικής κίνησης θα είναι της τάξεως του 4% και της επιβατικής, της τάξεως του 5%, πρέπει να ληφθούν επείγοντως διάφορα μέτρα. Μεταξύ των μέτρων περιλαμβάνονται: η εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης και λειτουργίας, η δημιουργία αυτόνομων οργανισμών λιμένων, η προώθηση

λιμανιών, η τυποποίηση της συσκευασίας, η εισαγωγή ελέγχου ναυσιπλοΐας κ.λ.π.

Έτσι το 2010 το λιμάνι της Πάτρας, θα πρέπει να διαθέτει όλες τις αναγκαίες κτιριακές και ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, τις απαραίτητες οδικές προσβάσεις και τον κατάλληλα διαμορφωμένο περιβάλλοντα χώρο για να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες εμπορευματικές και επιβατικές ανάγκες. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας τα αναμενόμενα κονδύλια που σχεδιάζονται να επενδυθούν, αγγίζουν τα 87,45 εκατομμύρια ευρώ για λιμενικά έργα και 4,40 εκατ. Ευρώ για τις προσβάσεις.

B.γ. ΖΕΥΞΗ ΡΙΟΥ - ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ

Πρόκειται για ένα από τα μεγαλύτερα αναπτυξιακά έργα που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα. Παρά τις δυσκολίες για την χρηματοδότησή της, επιφυλάξεις και αντιδράσεις περιβαλλοντολόγων εν τούτοις έγινε πραγματικότητα.

Η γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου βρίσκεται στο σημείο που συναντώνται ο αυτοκινητόδρομος Πάτρας – Αθήνα – Θεσσαλονίκης – Ευζώνων, που συνδέει τις τρεις κυριότερες πόλεις της χώρας και αποτελεί τμήμα του Ευρωπαϊκού δικτύου αυτοκινητοδρόμων και τον δυτικό άξονα Καλαμάτα – Πάτρα – Ηγουμενίτσας [Ιόνια Οδός].

Η γέφυρα θα διευκολύνει την επικοινωνία της χώρας με την Ιταλία [και κατ' επέκταση, με την Δυτική Ευρώπη] μέσω των λιμανιών της Πάτρας και της Ηγουμενίτσας.

Ο ρόλος της γέφυρας είναι σημαντικός για την ανάπτυξη των δεσμών μεταξύ της Πάτρας που είναι η Τρίτη σε μέγεθος πόλη της χώρας και των κυρίως αγροτικών περιοχών της δυτικής Ελλάδας.

Το έργο θα συμβάλλει αποτελεσματικά στην ανάπτυξη του τόπου θα αναβαθμίσει ακόμα περισσότερο το ρόλο της Πάτρας.

Το ιστορικό του έργου

Το έργο της γέφυρας υπήρξε το όραμα ενός πολιτικού του Χαρίλαου Τρικούπη, ο οποίος καταγόταν από το γειτονικό Μεσολόγγι και διετέλεσε επανειλημμένα πρωθυπουργός την τελευταία εικοσαετία του 19^{ου} αιώνα.

Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε το 1991 και οι προσφορές κατατέθηκαν την 1^η Δεκεμβρίου το 1993. Έτσι, το Ελληνικό Δημόσιο και εταιρία ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε. υπέγραψαν τη Σύμβαση Παραχώρησης για τη Μελέτη, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Συντήρηση και Εκμετάλλευση της γέφυρας Ρίου- Αντιρρίου.

Την 24^η Δεκεμβρίου 1997 λογίζεται ως η Ημερομηνία Θέσης σε Ισχύ, που είναι ημερομηνία για την έναρξη του έργου. Στις 19 Ιουλίου 1998 ο τότε Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης έθεσε τον λίθο του έργου.

Η κατασκευή του έργου διήρκεσαν επτά χρόνια, παρεδόθη στην κυκλοφορία στις 13 Αυγούστου το 2004.

Το 1995 η κίνηση μεταξύ Ρίου – Αντιρρίου με τις πορθμειακές γραμμές, ήταν κατά μέσο όρο 7000 οχήματα την ημέρα, προβλέπεται ότι με την γέφυρα η ημερήσια κίνηση αυξήθηκε σε

10000 τουλάχιστον οχήματα. Σύμφωνα δε με μελέτες που έχουν καταρτισθεί, η αύξηση της κίνησης σε σύγκριση με το 1995 θα ενισχυθεί από την ανεξάρτητη ανάπτυξη τοπικής κίνησης ως άμεσο επακόλουθο της λειτουργίας της γέφυρας.

Να σημειώσουμε ότι ο χρόνος διέλευσης των οχημάτων περιορίστηκε σε πέντε λεπτά, ενώ εξασφαλίζεται η οδική επικοινωνία ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών.

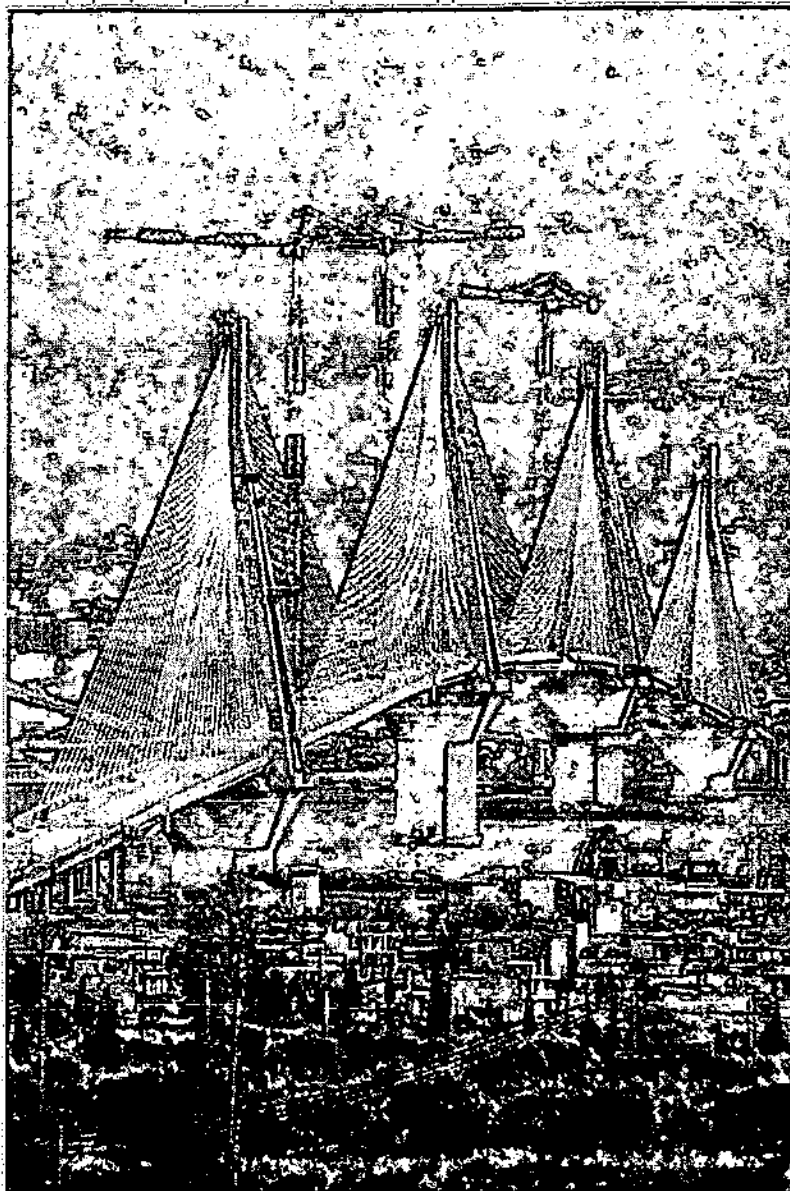
Η συνολική δαπάνη του έργου υπερέβη τις 220 δις δραχμ. Και η χρηματοδότησή της προήλθε από 40% μετοχικό κεφάλαιο, 45% από το Δημόσιο, και 45% από δάνειο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Η γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου είναι η μεγαλύτερη σε μήκος καλωδιακή γέφυρα στον κόσμο με συνεχές κατάστρωμα 2250 μέτρων και άλλα 630 μέτρα είναι προσβάσεις-ράμπες από τις δύο πλευρές της.

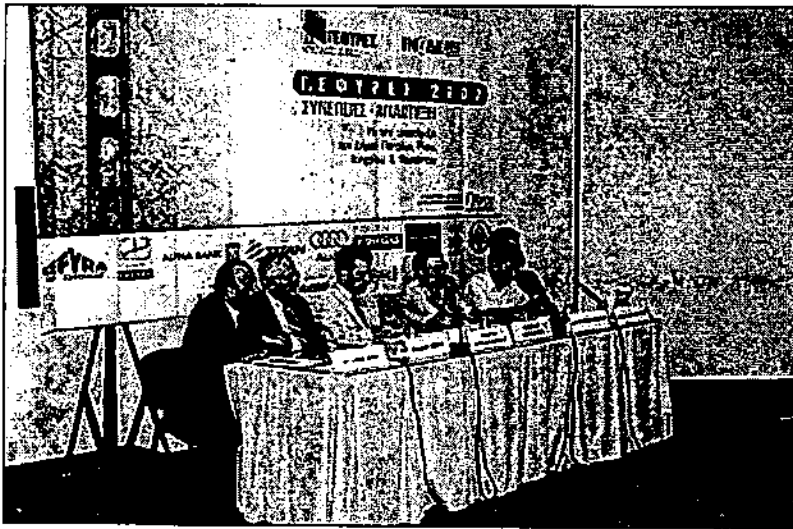
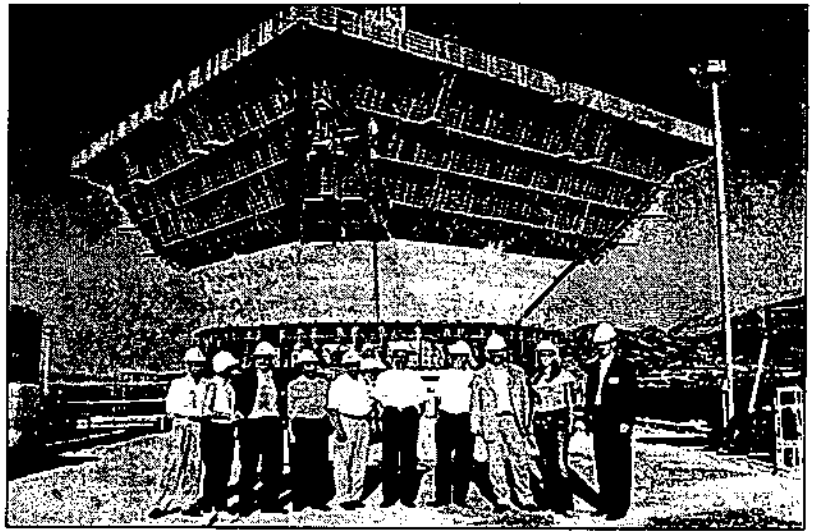
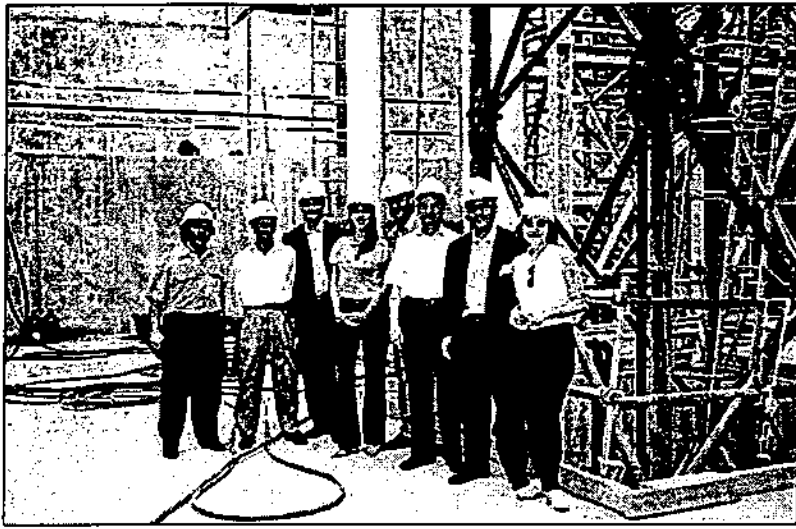
Η γέφυρα θα αντέχει σε πρόσκρουση δεξαμενοπλοίου 180.000 τόννων, σε ταχύτητα ανέμου 250 χιλ./ώρα και σε σεισμό μεγαλύτερο των 7 βαθμού Ρίχτερ.

Η περίοδο Λειτουργίας της γέφυρας από την εταιρία δεν θα ξεπεράσει τα 42 χρόνια από την Ημερομηνία Θέσης δηλ. τις 24/12/2039. Μετά το έργο θα παραδοθεί στο Ελληνικό Δημόσιο για να αναλάβει αυτό τη λειτουργία του.

Η Γέφυρα με την κωμόπολη του Αντιρρίου σε πρώτο πλάνο

© Γιάννης Τσούσης

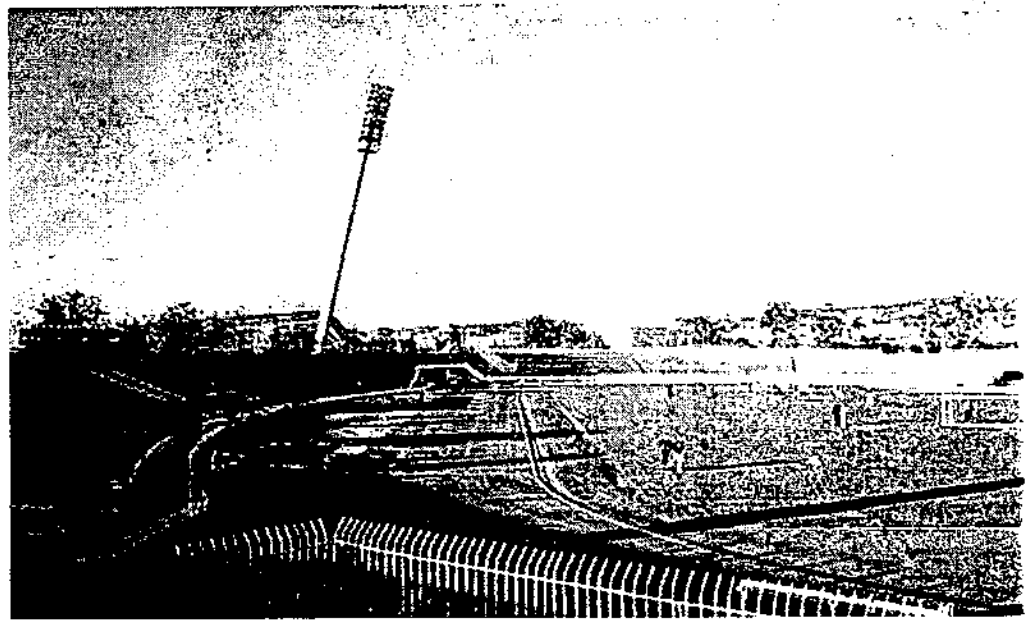
Β. δ. ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΕΡΓΑ

Στην Πάτρα υλοποιήθηκαν μέσω του Προγράμματος Ελλάδα 2004 δεκατέσσερα έργα υποδομής με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 130,33 εκ. Ευρώ.

Τα έργα που υλοποιήθηκαν στην Πάτρα αφορούν κυρίως έργα οδικής υποδομής για την εξυπηρέτηση του Παμπελοποννησιακού Σταδίου το οποίο ανακαινίσθηκε πλήρως καθώς και σε έργα αστικών αναπλάσεων και διαμόρφωσης κοινοχρήστων χώρων.

Ακόμη μια σειρά παρεμβάσεων του χώρου του λιμένα της πόλης με χώρους περιπάτου, φυτεύσεις, διαδρόμους, κ.λ.π. Αναλυτικά η δαπάνη των έργων έχουν ως εξής

ΠΡΟΥ/ΣΜΟΣ	
ΣΕ ΕΥΡΩ	
ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	31,15
ΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	54,73
Απαλλοτριώσεις και κατασκευή περιμετρικών Οδών Εθνικού Σταδίου	2,78
Αναβάθμιση και βελτίωση οδού Εθνικού Σταδίου έως Κλάους από πλατεία Μαρούδα Εθνικό Στάδιο έως Κλάους	4,99
ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ 11.89 ΕΥΡΩ	
Ανάπλαση κεντρικής πλατείας Βας.Γεωργίου	2,78
Απαλλοτριώσεις και διαμορφώσεις κοινοχρήστων Χώρων πέριξ του γηπέδου Παναχαϊκής	2,94
Ανάπλαση θαλάσσιου μετώπου ανάμεσα στο παλιό Και το νέο λιμάνι	2,94
Παρεμβάσεις αναπλάσεων	3,23
ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ	
Γήπεδο Παναχαϊκής	1,59
Γήπεδο Παν/μίου	
ΠΡΟΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ	1,69

Εσωτερική όψη – Internal view

ΕΛΛΑΔΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Γ.Γ.Α.
 Ομοσπονδίες
 Αθλήματα
 Ιστορία
 Στάδια
 Φορείς
 Σωματεία

ΟΔΙΕ
 ΟΠΑΠ
 ΔΟΑ
 ΕΟΕ

Αρχική Σελίδα
 Αναζήτηση
 Πληροφορίες

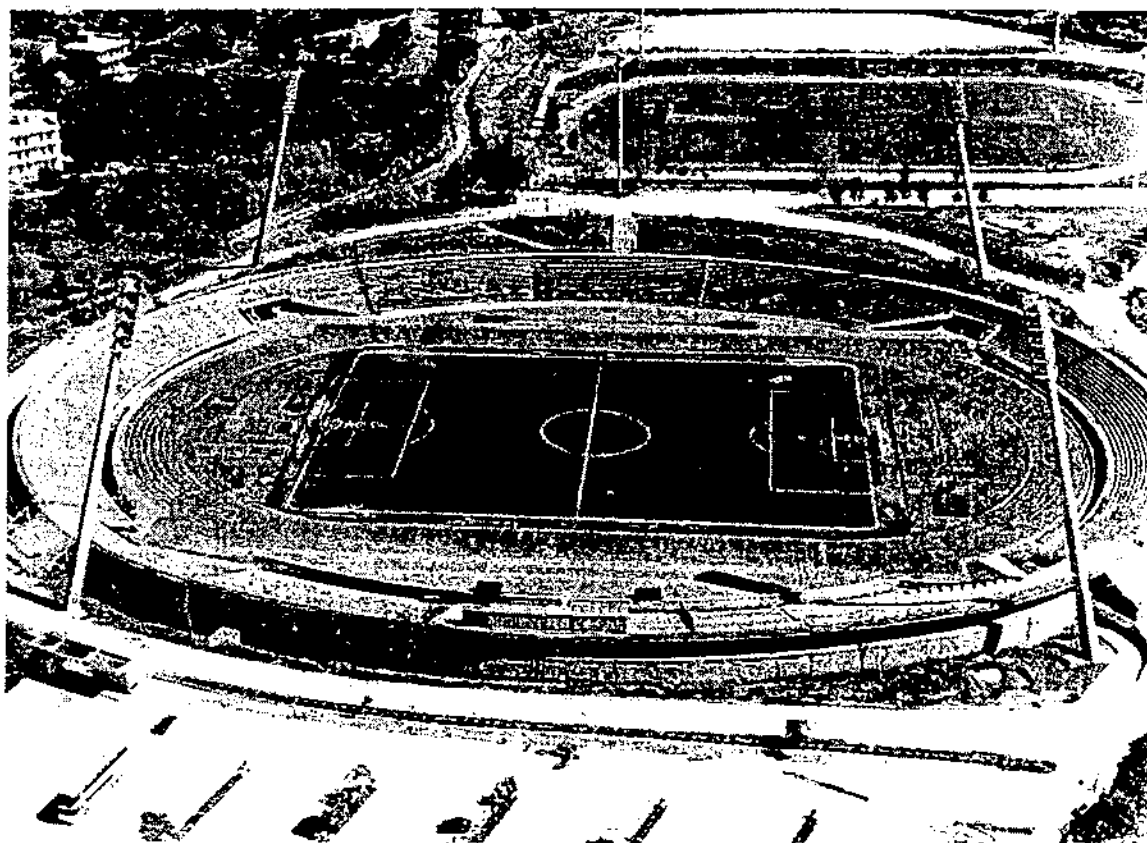

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ολυμπιακά Έργα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού
 Χάρτης

**GS
 10**

**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ Γ
 ΡΑΝΡΕΛΟΡΟΝΝΕΣΙΑΝ STADIUM OF**

Γενική όψη - General view

ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΙΑΣ – ΕΡΓΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ Ο.Σ.Ε

Από οδικής άποψης το μεγαλύτερο έργο που ολοκληρώθηκε είναι η Περιμετρική Πάτρας, ένα έργο το οποίο πέρασαν αρκετά χρόνια να κατασκευασθεί.

Το γεγονός ότι ολοκληρώθηκε αποτελεί μια μεγάλη ανακούφιση γι' αυτούς που ζουν στην Πάτρα, αλλά και γι' αυτούς που χρησιμοποιούν τους δρόμους της Πάτρας για επαγγελματικές ανάγκες που εξυπηρετούν επαγγελματικές ανάγκες που δεν έχουν άμεση σχέση με την πόλη.

Η συνεχής αύξηση των Ι.Χ αυτοκινήτων, η ανάγκη μετακίνησης και η συχνότητα που απαιτεί η μετακίνηση τόσο από την άποψη μεταφοράς επιβατών [π.χ. φοιτητές - σπουδαστές, κάτοικοι άλλων περιοχών], όσο και από την άποψη μεταφοράς αγαθών, επιβάλλει την γρήγορη κατασκευή της μίνι περιμετρικής, η οποία έχει δρομολογηθεί, αλλά επιβάλλεται η συνεχής χρηματοδότησή της.

Στο πλαίσιο των εθνικών τομεακών ΕΠ 2000-2006 περιλαμβάνονται επίσης τα έργα υποδομών με άμεση αναφορά την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας όπως την Ιόνια Οδό, την αναβάθμιση του Ο.Σ.Ε.

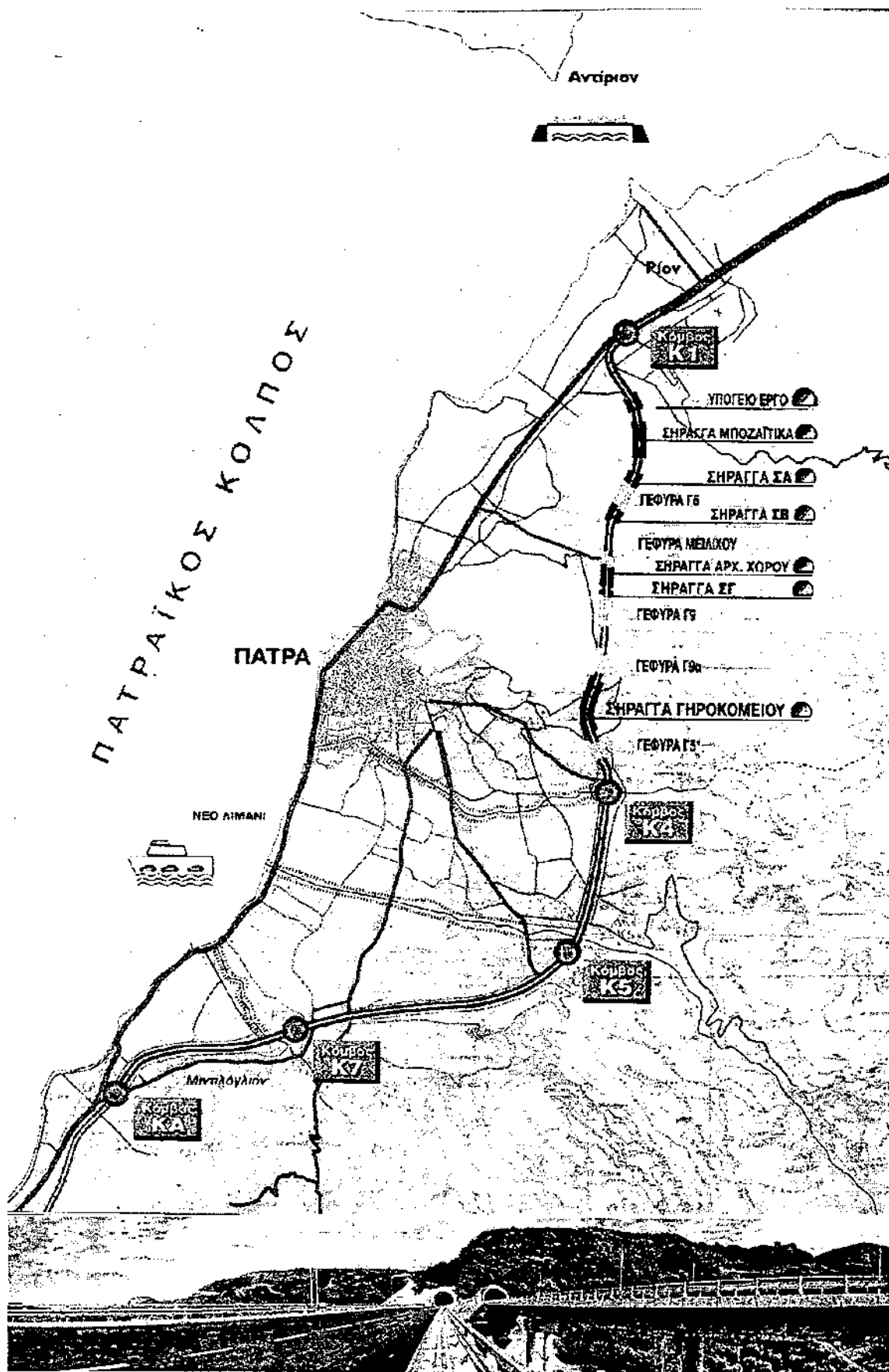
την κατασκευή του σιδηροδρομικού άξονα Πειραιάς – Αθήνα – Θεσσαλονίκη [ΠΑΘΕ] με το τμήμα του Γραμμή Αθήνα [ΣΚΑ] – Ελευσίνα – Κόρινθος – Πάτρα με κανονική γραμμή εύρους εξοπλισμένη με σύγχρονα συστήματα σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης και μέγιστες ταχύτητες της τάξεως των 200 χλμ./ώρα στο τμήμα ΣΚΑ – Κόρινθος – Λυκοποριά, 150 χλμ/ώρα στο τμήμα Λυκοποριά – Αίγιο και 120 χλμ/ώρα στο τμήμα Αίγιο – Πάτρα.

Η ολοκλήρωση των παραπάνω έργων εθνικής κλίμακας αξιολογείται ως καθοριστικής σημασίας αναφορικά με την Δυτική Ελλάδα αλλά και κατ'επέκταση και με την πόλη των Πατρών.

Αποκτά τις βασικές προϋποθέσεις για άρση της απομόνωσής της στον εθνικό και διεθνή χώρο.

Υλοποιούν τους στόχους για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, την επιδίωξη της ισόρροπης και ανταγωνιστικής ανάπτυξης όλων των περιοχών, την ανάπτυξη ενός ισόρροπου πολυκεντρικού αστικού συστήματος και εξασφάλιση πρόσβασης στις υποδομές.

ΤΟ ΕΡΓΟ «ΕΥΡΕΙΑ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΠΑΤΡΑΣ»

Β.στ. Αξιοποίηση υδάτινων πόρων

Ο νομός Αχαΐας είναι από τους νομούς της χώρας με μεγάλο δείκτη βροχοπτώσεων αλλά με προβλήματα με το νερό. Η αλλαγή του δικτύου υδροδότησης σταμάτησε την ταλαιπωρία των κατοίκων των Πατρών.

Η Πάτρα διαθέτει αναιμικό υδροφόρο ορίζοντα. Στις δύσκολες εποχές του χρόνου και συνήθως τους καλοκαιρινούς μήνες παρουσιάζεται ανεπάρκεια στην ομαλή υδροδότηση της πόλης και η ποιότητα του αντλούμενου νερού από τις γεωτρήσεις μειώνεται κατακόρυφα.

Η βιομηχανική Περιοχή της Πάτρας με δυσκολία κατορθώνει να υδροδοτείται και η έλλειψη νερού αποθαρρύνει νέους επενδυτές.

Οι αγροτικές καλλιέργειες δέχονται πολλαπλές επιπτώσεις της έλλειψης νερού καθώς επίσης και άμεσες επιπτώσεις στους κατοίκους των Πατρών.

Οι αυξανόμενες ανάγκες στην ζήτηση νερού ανάγκασε τους φορείς να αναζητούν άμεση λύση με την δρομολόγηση του φράγματος Πείρου – Παραπεύρου.

Πρόκειται για ένα μεγάλο έργο που θα συμβάλλει αποτελεσματικά στην υδροδότηση της περιοχής και θα ικανοποιήσει το πάγιο αίτημα του βιομηχανικού κόσμου. Υπάρχουν ήδη η περιβαλλοντική και η τεχνικοοικονομική μελέτη.

Γίνονται προσπάθειες να ενταχθεί το έργο στα ευρωπαϊκά προγράμματα καθώς και την χρηματοδότησή του από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Σε αυτές τις προσπάθειες χρειάζεται η συστράτευση όλων των παραγόντων και φορέων της πόλης των Πατρών.

Β. ζ. Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Το Πανεπιστήμιο και το Τ.Ε.Ι. είναι οι μεγαλύτεροι εργοδότες και οι μεγαλύτερη οικονομική πηγή που απολαμβάνει η πόλη των Πατρών. Και μόνο τα έσοδα από την διαμονή, στην πόλη της Πάτρας και τα προάστιά της των 35000 έως 40000 φοιτητών και σπουδαστών δικαιολογεί την μεγάλη ζήτηση δωματίων και την ανάπτυξη της οικοδομής καθώς επίσης και την ανάπτυξη ορισμένων μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Οι εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου υπερβαίνουν τα 65 δις δραχμ. και υπάρχει συνεχής ανάπτυξή του σε όλους τους τομείς.

Η συνεχής αύξηση νέων τμημάτων προσελκύει το ενδιαφέρον και αυξάνει την ποιοτική αναβάθμιση της Πάτρας.

Η αύξηση νέων σημαντικών Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων και χρηματοδότησή τους αποτελούν σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης και ειδίκευσης των νέων φοιτητών στην αγορά εργασίας.

Στο Πανεπιστήμιο εργάζονται περίπου 400 ως μόνιμοι και αορίστου χρόνου υπάλληλοι, 700 περίπου μέλη Δ.Ε.Π. καθώς επίσης απασχολούνται πάνω από 2500 άτομα σε διάφορα προγράμματα.

Λειτουργούν 22 τμήματα διαφόρων κλάδων επιστήμης. Λειτουργεί γραφείο διασύνδεσης που έχει άμεση σχέση με την αγορά εργασίας, γραφείο Δημοσίων Σχέσεων ανάπτυξη και πρωτοβουλίες με ξένα Πανεπιστήμια.

Η κατασκευή του Συνεδριακού Κέντρου επέφερε την διοργάνωση πολλών μικρών και μεγάλων συνεδρίων και την προσέλκυση αρκετών επισκεπτών.

Επίσης διαμορφώνονται σε συνεργασία με το Τεχνολογικό Πάρκο προοπτικές διαπεριφερειακής εξειδίκευσης στην έρευνα – τεχνολογία και πληροφορική.

Η συμβουλή του Πανεπιστημίου σε θέματα επιχειρηματικότητας και περιβάλλοντος στην τοπική κοινωνία είναι καθοριστική.

Η παραπέρα ανάπτυξη του Πανεπιστημίου και η σύνδεσή του με την παραγωγή θα έχει θετικά αποτελέσματα ανάπτυξης καθώς και αύξηση των θέσεων εργασίας της περιοχής.

Επίσης σημαντικό ρόλο ανάπτυξης της Πάτρας έχουν και τα Τ.Ε.Ι. με την αύξηση νέων τμημάτων, με την συμβουλή τους στην μικρομεσαία επιχ/ση καθώς και την αποφοίτηση φοιτητών με εξειδίκευση στις τεχνολογικές γνώσεις.

Πέραν των σημαντικών γνώσεων που παρέχουν τα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα της περιοχής μας και την σημαντική τους προσφορά στην τοπική κοινωνία, χρειάζεται συνεχώς να αναπτύσσουν και να παρέχουν υψηλό επίπεδο γνώσεων ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στον μεγάλο ανταγωνισμό και στις αυξημένες ανάγκες της περιοχής.

B. η. ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

Ανησυχητική στασιμότητα επικρατεί για το θέμα του Βιοτεχνικού Πάρκου της Πάτρας. Σε τηλεφωνική μας συνέντευξη ο πρόεδρος της ΟΕΒΕΣΝΑ κ. Παν. Σκέντζος μας δηλώνει ότι << ακόμα δεν υπάρχει καμία απάντηση από το Νομικό Συμβούλιο στο αίτημά μας για να υπαχθεί στο νομικό καθεστώς το προς εξυγίανση Βιοτεχνικό Πάρκο της Πάτρας προκειμένου να επιδοτηθεί η επένδυση >> και συνέχισε << ο χρόνος έχει αρχίσει να κινείται σε βάρος μας. Είμαστε πίσω. Περιμένουμε την απάντηση από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για να προχωρήσουμε σε νομότυπες ενέργειες >>. Εάν δεν υπάρξει γρήγορη απάντηση τι θα κάνετε τον ρωτήσαμε << εκτιμώ ότι εάν δεν υπάρξει άμεση απάντηση θα πρέπει με τους φορείς του Νομού να προχωρήσουμε στην σύσταση του Φορέα Διαχείρισης και στην υποβολή της πρότασης στο Υπουργείο Ανάπτυξης, το οποίο είναι αποφασισμένο να συμβάλλει στην δημιουργία αρκετών ΒΙΟΠΑ σε όλη την Ελλάδα, τελειώνοντας να σας επισημάνω ότι υπάρχει κίνδυνος να χαθούν 2,5 δις που έχουν εξασφαλισθεί ήδη για το ΒΙΟΠΑ και αυτό θα είναι πλήγμα για την Πάτρα >.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

- Γ. α. Βιομηχανική Ανάπτυξη.
- Γ β. Αεροδρόμιο.
- Γ. γ. Φυσικό Αέριο.
- Γ. δ. Φράγμα Πείρου – Παραπείρου.
- Γ. ε. Το νέο λιμάνι και Διαμετακομιστικό Κέντρο.
- Γ. στ. Εγκατάσταση Τηλεσκοπίου – Ίδρυση κέντρου Αστρονομίας και Διαστήματος.
- Γ. ζ. Αυτοκινητοδρόμιο.
- Γ. η. Υποδομές Πόλης
  - Αστική Γειτονία.
  - Ηπιες παρεμβάσεις στην Πλάζ και το έλος
  - Μέσα Μεταφοράς – Αστικές Αναπλάσεις.

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ **ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ**

Τα ζητήματα πρώτης προτεραιότητας που πρέπει να προωθηθούν, ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη της Πάτρας, την οποία όλος ο επιχειρηματικός κόσμος και οι παραγωγικές ή μη δυνάμεις της Πάτρας προσδοκούν, είναι τα εξής:

Γ. α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Βιοτεχνία – Βιομηχανία – Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Τα τελευταία χρόνια η αγορά των Πατρών αναπτύσσεται με ταχύτατους ρυθμούς και έχει αλλάξει την εικόνα της πόλης μας.

Το γεγονός αυτό οφείλεται στην έλευση ξένων πολυκαταστημάτων, αλλά και υποκαταστημάτων μεγάλων αθηναϊκών επιχειρήσεων.

Παράλληλα, οι μικρομεσαίες πατρινές επιχειρήσεις έχουν εκσυγχρονισθεί και προσπαθούν να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν μέσα στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί.

Παρόλα αυτά χρειάζεται ένας συγκεκριμένος σχεδιασμός για την ανάπτυξη του εμπορίου στην περιοχή μας. Γιατί νομίζω ότι στο λιμάνι και στο εμπόριο και στην

βιομηχανία οφείλει την ύπαρξη και την πρόοδό της η πόλη μας.

Είναι ανάγκη, να επισπευτεί η κατασκευή του νέου λιμένα και να προωθηθεί η κατασκευή του εμπορικού τμήματος με την εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης καθώς επίσης και η δημιουργία του Εμπορευματικού Κέντρου.

Επίσης να ολοκληρωθούν τα εκτελούμενα έργα υποδομής και να προωθηθούν τα προγραμματισμένα, να ενταχθούν οι πρωτοβουλίες για την προσέλκυση νέων επενδύσεων στην Βιομηχανική Περιοχή Πατρών και να δημιουργηθεί το Βιοτεχνικό Πάρκο για τη στήριξη και την ενίσχυση των βιοτεχνικών επιχειρήσεων,

Μέσα στις δύσκολες ανταγωνιστικές συνθήκες η πολιτεία έχει υποχρέωση έμπρακτα και άμεσα, να στηρίζει την μικρομεσαία επιχείρηση για να ανταποκριθεί στην κοινωνική της αποστολή.

Το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει τους μικρομεσαίους, αναγνωρίζοντας ότι αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας, πρέπει να προβληματίσει τους αρμοδίους και να προχωρήσουν σε μέτρα αποτελεσματικά όπως

- Παροχή ισχυρών κινήτρων για την συγχώνευση και συνένωση μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε μεγαλύτερες και πιο οργανωμένες, ώστε να ενδυναμωθούν.

- Χαμηλότοκα αναπτυξιακά δάνεια, εγγυημένα από το δημόσιο, για χρονικό διάστημα ανάλογο με την επένδυση.
- Φορολογικές ελαφρύνσεις και πιστωτικές διευκολύνσεις.
- Σταθερό και ορθολογικό πρόγραμμα λειτουργίας των καταστημάτων, ομοιόμορφο σε όλη την επικράτεια.
- Καθιέρωση και εφαρμογή του Εμπορικού Μητρώου και αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας για την πάταξη του παρεμπορίου στις διάφορες μορφές του.
- Αναθεώρηση του θεσμού των πολυκαταστημάτων.

Περιορισμός των τετραγωνικών μέτρων ανάλογα με την περιοχή, το είδος, τον τρόπο λειτουργίας της, τον αριθμό των κατοίκων κ.λ.π. Αναμφισβήτητα, η επιβίωση και η ανάπτυξη των επιχειρήσεων θα τονώσει τις περιφερειακές αγορές της χώρας μας. Και ασφαλώς θα βελτιώσει ακόμη περισσότερο τη λειτουργία της πατραϊκής αγοράς, αλλά και την εικόνα της πόλης μας.

Ρωτήσαμε τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Βιομηχανιών Πελοποννήσου και Δυτικής Ελλάδος κ. Βασίλειο Σπηλιόπουλο βασικό μέτοχο της ομώνυμης ιστορικής οινοπνευματοποιίας και ποτοποιίας και μέλος της διοίκησης του Σ.Ε.Β. *την γνώμη του σχετικά με την βιομηχανία στην περιοχή μας* απάντησε

Η Δυτική Ελλάδα και ο Νομός Αχαιας επλήγησαν περισσότερο ίσως από κάθε άλλο νομό από εκτεταμένη αποβιομηχάνιση της δεκαετίας του 80 και του 90, φαίνεται ότι αποκτά ξανά <<πνοή>>.

Ασθενείς ακόμη και φυσικά ανεπαρκείς να αντιμετωπίσουν την έντονη ανεργία που πλήττει την περιοχή, οι νέες βιομηχανικές επενδύσεις που υλοποιούνται δημιουργούν την αίσθηση ότι κάτι αλλάζει στην χειμαζόμενη τα τελευταία χρόνια βιομηχανία της περιοχής, και συνέχισε << Η βιομηχανία στην Πελοπόννησο και στη Δυτική Ελλάδα, δεν θα έλεγα ότι είναι ισχυρότερη από ότι ένα χρόνο νωρίτερα, διαφωνώ όμως με την άποψη ότι σταμάτησε να αναπτύσσεται ή ότι βρίσκεται σε πτώση, είναι γεγονός μας τόνισε ότι μετά την εκτεταμένη αποβιομηχάνιση της τελευταίας εικοσαετίας όπου ο παραγωγικός ιστός συρρικνώθηκε υπήρχε μια περίοδο στασιμότητας.

Μπορώ όμως τώρα να πω ότι παραγωγικός ιστός της περιοχής βρίσκεται σε σημείο επανασυγκρότησης και την άποψή μου αυτή ενισχύουν αρκετές νέες βιομηχανικές επενδύσεις, όπως η λειτουργία του εργοστασίου ΝΟΥΝΟΥ στην ΒΙ.ΠΕ., στις πρώην εγκαταστάσεις της Algida που παράγει γιαούρτη, επένδυση ύψους 15 εκατ. Ευρώ, καθώς και το κέντρο υψηλής τεχνολογίας της διεθνούς εταιρείας Atmel, το οποίο αντιπροσωπεύει επένδυση 20 εκατ.

δολαρίων στο Πλατάνι του Δήμου Ρίου.

Τι θα μπορούσε να γίνει για την ανάπτυξη της βιομηχανίας ρωτήσαμε.

Αν και γίνεται λόγος για μια νέα <<πνοή>> που αρχίζει να γίνεται αισθητή, οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες στον βιομηχανικό τομέα παραμένουν χαμηλές και απέχουν πολύ από του να οδηγήσουν πραγματικά σε αναζωογόνηση της βιομηχανικής και οικονομικής δραστηριότητας.

Πολλά θα μπορούσαν να γίνουν στην περιοχή μας που να ανταποκρίνεται στις πραγματικές απαιτήσεις και ανάγκες της, μας τονίζει ο κ. Σπηλιόπουλος, πέρα από τα μεγάλα έργα όπως ο περιφερειακός δρόμος των Πατρών και η γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου, έργα διεθνών προδιαγραφών που ομολογουμένως είναι έργα αναπτυξιακά, είναι γεγονός ότι υπάρχει καθυστέρηση σε άλλα έργα, η υλοποίηση των οποίων δεν πρέπει να βραδύνει, αυτά είναι η ΠΑΘΕ Κορίνθου – Πάτρας – Πύργου, το φράγμα Πείρου – Παραπείρου, Ιονία οδός, η επέκταση του φυσικού αερίου στην Πελοπόννησο καθώς και το νέο λιμάνι της Πάτρας. Τόνισε ότι είναι υποχρέωση της πολιτείας συνεχίζει να ανταποκριθεί στις αναπτυξιακές αυτές ανάγκες του Δυτικού Άξονα, ο οποίος είναι περιθωριοποιημένος έναντι του Ανατολικού, γεγονός που έχει αναγνωρισθεί κατ' επανάληψη στο παρελθόν χωρίς να υπάρξει εμπράγματα συνέχεια. Τέλος να αναφέρω ότι χρειάζεται άμεσα την ένταξη της περιοχής στον αναπτυξιακό νόμο, ενίσχυση των επιχειρήσεων, μείωση της γραφειοκρατίας για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων.

Γ. β. ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΑΡΑΞΟΥ

Η Πάτρα, Τρίτη σε πληθυσμιακό μέγεθος πόλη της χώρας στερείται σύγχρονο πολιτικό αεροδρόμιο. Η αναβάθμιση του αεροδρομίου Αράξου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, την συμπλήρωση των μεταφορικών υποδομών και την ενίσχυση του ρόλου της Δυτικής Πελοποννήσου ως σταθμός υποδοχής ξένων επισκεπτών.

Γ. γ. ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Η Πάτρα δεν μπορεί να εξαιρεθεί από τους σχεδιασμούς διάθεσης του φυσικού αερίου. Η χρήση του φυσικού αερίου στη βιομηχανία μειώνει το κόστος παραγωγής και είναι φιλικότερη προς το περιβάλλον. Είναι ευνόητο πως αν τελικά το φυσικό αέριο δεν φτάσει στην Δυτική Ελλάδα, η ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών μας θα υποστεί καίριο πλήγμα και η χώρα θα οδηγηθεί σε «βιομηχανίες δύο ταχυτήτων».

Γ. δ. ΦΡΑΓΜΑ ΠΕΙΡΟΥ-ΠΑΡΑΠΕΙΡΟΥ

Η κατασκευή του φράγματος Πείρου-Παραπείρου αποτελεί βασική διεκδίκηση της Αχαΐας επί σειρά πολλών ετών, χωρίς δυστυχώς ουσιαστικά αποτελέσματα. Το φράγμα αυτό, εκτός από την κάλυψη των υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών της Δυτικής Ελλάδας, θα συμβάλλει στην οριστική λύση του προβλήματος υδροδότησης της ΒΙ.ΠΕ. Πατρών. Ένα πρόβλημα που αποθαρρύνει την εγκατάσταση νέων επενδυτικών μονάδων και προκαλεί πλήθος προβλημάτων στις ήδη εγκατεστημένες βιομηχανίες.

Γ. ε. ΤΟ ΝΕΟ ΛΙΜΑΝΙ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ.

Ένα σημαντικό έργο είναι το νέο λιμάνι το οποίο θα επιφέρει οικονομική ανάπτυξη της πόλης και την εδραίωσή της σε κομβικό σημείο των θαλάσσιων μεταφορών στην Ανατολική Μεσόγειο.

Βέβαια η κατασκευή του νέου λιμανιού θα επιφέρει την παραπάνω ανάπτυξη αλλά χρειάζεται και Οργανισμός Λιμένος Πατρών [ΟΛΠΑ] με πρωτοβουλία του να δημιουργήσει ένα Διαμετακομιστικό - Εμπορευματικό Κέντρο.

Αυτό πρέπει να κατασκευασθεί με την αγορά του χώρου της πρώην Πειραικής – Πατραϊκής . Εκτιμώ ότι ο χώρος αυτός είναι ιδανικός γιατί είναι κοντά στο νέο λιμάνι καθώς και έχει άμεση πρόσβαση στην εθνική οδό μέσω των παραγλαύκιων οδών.

Αυτό το Διαμετακομιστικό και Εμπορευματικό Κέντρο είναι απαραίτητο ώστε α] να αξιοποιηθεί η περιοχή, β] η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών παράλληλα με μια επιθετική εμπορευματική τιμολογιακή πολιτική θα δημιουργήσει ανταγωνιστικό περιβάλλον με το λιμάνι του Πειραιά και ασφαλώς μπορεί να πάρει ένα μέρος της δραστηριότητάς του και γ] θα μπορεί να συγκρατεί ξένους τουρίστες στην πόλη μας αλλά και να επιφέρει έσοδα στην πόλη των Πατρών. Εκτιμώ ότι σ' αυτό και ο Δήμος πρέπει να το δει με σοβαρότητα και να συμμετάσχει σ' αυτή την επένδυση.

**Γ στ.. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΗ
ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ**

Η εγκατάσταση τηλεσκοπίου στο όρος Παναχαϊκό θα αποτελούσε γεγονός σημαντικό για την ανάπτυξη της περιοχής. Βέβαια αν αυτό γινόταν και σε συνδυασμό με ένα πάρκο αναψυχής που θα μπορούσε κάλλιστα να γίνει.

Ο συνδυασμός Αστεροσκοπείου με το πάρκο αναψυχής θα μπορούσε να οδηγήσει αρκετούς τουρίστες στην πόρτα των εγκαταστάσεων. Είναι λοιπόν ουσιαστικό να δημιουργηθεί ένα ειδικό Λαϊκό Αστεροσκοπείο για τους επισκέπτες, σε ένα σύγχρονο κτίριο, το οποίο θα διαμορφωθεί κατάλληλα, θα είναι άμεσα προσπελάσιμο και θα καλύπτει τις επιμορφωτικές ανάγκες του ευρύτερου τουρισμού της περιοχής (επιστημονικός τουρισμός).

Να στεγάζει σειρά υπερσύγχρονων τηλεσκοπίων διαφόρων μεγεθών εξοπλισμένων με το απαραίτητο ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τα οποία θα δίνουν την δυνατότητα στους επισκέπτες να παρατηρήσουν άμεσα τα ουράνια σώματα και τα αστρονομικά φαινόμενα εκμεταλλευόμενοι την διαύγεια του ουρανού που διαθέτει η περιοχή.

Σημειωτέον ότι το Λαϊκό Αστεροσκοπείο θα λειτουργεί και κατά τη διάρκεια της ημέρας, όπου οι επισκέπτες θα παρατηρούν τον ήλιο και όλα τα σχετικά φαινόμενα γύρω από τον ήλιο.

Στις εγκαταστάσεις του θα περιλαμβάνεται και ειδική μονάδα διάθεσης επιμορφωτικού και αναμνηστικού υλικού που θα εγκαταστήσει το εγχείρημα όχι μόνο επιμορφωτικό, αλλά και οικονομικά εύρωστο (σε συνδυασμό με ένα χαμηλής τιμής εισιτήριο εισόδου).

Επίσης, θα μπορούσε να επιτευχθεί η κατασκευή μουσείου που θα αφορά τις επιστήμες της Αστρονομίας και Διαστημικής. Ο χώρος αυτός, θα περιλαμβάνει μία μόνιμη αλληλεπιδραστική

έκθεση μέσα από την οποία, με τη χρήση poster, video, εκπαιδευτικού λογισμικού και μοντέλων, θα μυείται ο επισκέπτης στη σύγχρονη γνώση και επιστήμη. Παράλληλα θα του δίνεται η δυνατότητα εικονικής παρατήρησης των ουράνιων σωμάτων και φαινομένων. Η έκθεση προοδευτικά θα ξεναγεί τον επισκέπτη στο Σύμπαν καθώς και στην προσπάθεια που καταβάλλει το ανθρώπινο είδος για την κατάκτηση του Διαστήματος, ενώ παράλληλα θα έχει ειδικό τμήμα αφιερωμένο στη γη μας ως πλανήτη και στα ποικίλα οικολογικά της προβλήματα. Η έκθεση πέραν του αλληλεπιδραστικού χαρακτήρα (οι επισκέπτες θα χειρίζονται αυτοπροσώπως απλά προγράμματα σε οθόνες υπολογιστών αλλά και μοντέλα και εξομοιωτές), θα έχει και ιδιαίτερη εικαστική σημασία λόγω των εκθεμάτων των φαντασμαγορικών φαινομένων του Διαστήματος, αλλά και ευρύτερη αισθητική διάσταση λόγω των μουσικών συνθέσεων υποβάθρου που θα γράφουν και θα εκτελεσθούν ειδικά για να πλαισιώσουν το εν λόγω Πολιτιστικό Κέντρο Αστρονομίας και Διαστήματος.

Το ζωντανό αυτό μουσείο θα απευθύνεται στους μαθητές και φοιτητές της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Ελλάδος, στους απλούς ενδιαφερόμενους πολίτες αλλά και στους αλλοδαπούς τουρίστες και θα αποτελέσει ένα εγχείρημα μοναδικής πολιτισμικής και επιμορφωτικής αξίας.

Γ. ζ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΙΟ ΠΑΤΡΑΣ

Για πρώτη φορά μετά από προσπάθειες δεκαετιών το έργο του Αυτοκινητοδρομίου φαίνεται να βρίσκεται προς την υλοποίησή του.

Το έργο από πλευράς μελετών και αδειοδοτήσεων είναι έτοιμο και αυτό που απομένει είναι ο χρηματοδότης για την υλοποίηση αυτή της μεγάλης επένδυσης που αναμένεται να αλλάξει το οικονομικό και επενδυτικό περιβάλλον της Πάτρας.

Η επένδυση προβλέπεται να ξεπεράσει τα 200 εκ. ευρώ στο σύνολό της.

Το Αυτοκινητοδρόμιο θα κατασκευαστεί στην περιοχή Χαλανδρίτσας του Δήμου Φαρρών και σε ιδιόκτητη έκταση 1200 στρεμμάτων.

Παράλληλα ο όμιλος επενδυτών θα προχωρήσει στην κατασκευή υπερσύγχρονης μονάδας, συνεδριακού κέντρου, εκθεσιακού χώρου, πολλών καταστημάτων κλπ. Η κατασκευή αυτών θα είναι θετική για την περιοχή και ολόκληρο το νομό, αφού θα προσέλκυε αμέσως κεφάλαια από το εξωτερικό για επενδύσεις και ταυτόχρονα θα δημιουργούσε εκατοντάδες θέσεις εργασίας.

Γ. η. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΟΛΗΣ

α. ΑΣΤΙΚΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

Ο χαρακτήρας της είναι ιδιαίτερος, με έμφαση στις μικρές μονάδες κατοικίας που απευθύνεται σε νοικοκυριά ενός ή δύο ατόμων. Θα αφορά νέους ανθρώπους, κατά το πλείστον εργαζόμενους στο Νοσοκομείο και στην Πανεπιστημιούπολη, σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές. Ο προτεινόμενος χαρακτήρας της αστικής γειτονιάς έχει δύο μεγάλα πλεονεκτήματα είναι δεδομένη η τεράστια ζήτηση κατοικίας από την αντίστοιχη πληθυσμιακή ομάδα, άρα και η βιωσιμότητα του συγκροτήματος. Ακόμα, η ομάδα - στόχος στηρίζει και ενισχύει τη ζωή και τις δραστηριότητες της περιοχής.

β. ΗΠΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΛΑΖ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΟΣ

Ο χώρος της πλαζ ΕΟΤ - κάμπινγκ - Υδροβιότοπου Αγυιάς απαιτείται να αξιοποιηθεί άμεσα, με ήπιες παρεμβάσεις λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, επαναλειτουργώντας την πλαζ με όλες τις προϋπάρχουσες λειτουργίες, κατά την χρήση από τον ΕΟΤ και ιδιαίτερα του κάμπινγκ, ως τουριστική αναγκαιότητα την διαμόρφωση των χώρων αναψυχής και άθλησης και προστασία του Υδροβιότοπου.

Η οποιαδήποτε ανθρώπινη παρέμβαση για την περιοχή πρέπει να εξασφαλίζει την προστασία αλλά και την προσαρμογή της στο φυσικό περιβάλλον αλλά και την τουριστική και επιστημονική αξιοποίηση της. Επιπλέον να εξασφαλίζει την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης και της ευρύτερης περιοχής, μέσα από την κοινωνική και πολιτισμική της συμμετοχή.

Ο ενιαίος αυτός χώρος να χρησιμοποιηθεί ως επισκέψιμος χώρος για εκπαιδευτικούς επιστημονικούς σκοπούς, με την δημιουργία Μουσείου γλωρίδας – πανίδας, Υδροβιότοπων, Φυσικής Ιστορίας, απαιτεί τη χωροθέτηση, κατασκευή και λειτουργία οικολογικού κτιρίου σε ενδιάμεσο χώρο της ευρύτερης περιοχής.

Ο χώρος άθλησης και αναψυχής πρέπει να διαμορφωθεί με ήπια παρέμβαση με το καθορισμό των διαδρομών άθλησης, χώρων αναψυχής, πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ο Υδροβιότοπος να αναδειχθεί, οριοθετηθεί, να περιφραχθεί και να γίνει επισκέψιμος χώρος για εκπαιδευτικούς, τουριστικούς, επιστημονικούς σκοπούς.

Ο χώρος δίπλα στο κολυμβητήριο να καθαρά χώρος αναψυχής με παιδότοπους, με αναψυκτήριο και φυσικούς διαδρόμους περιπάτου και να είναι φυλασσόμενος και με ώρες λειτουργίας.

Η παραλιακή λεωφόρος να παραμείνει στην κυκλοφορία με χαμηλό όριο ταχύτητας, να ανακατασκευασθεί με πεζοδρόμια και από τις δύο πλευρές κλπ.

Η αξιοποίηση της θα έχει οικονομική και τουριστική ανάπτυξη στην πόλη μας.

γ. ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Η πόλη των Πατρών τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, είναι μια πόλη με τα περισσότερα σε κυκλοφορία αυτοκίνητα ανά κάτοικο.

Παρά την αποσυμφόρηση μεγάλων αυτοκινήτων με την κατασκευή της Περιμετρικής οδού και τις ήπιες παρεμβάσεις το πρόβλημα παραμένει. Προτείνω τα εξής έργα και παρεμβάσεις.

1] Την γρήγορη κατασκευή της μίνι περιμετρικής η οποία θα μειώσει το κυκλοφοριακό πρόβλημα στο κέντρο της πόλης.

2] Άνοιγμα και κατασκευή της οδού Κανακάρη.

3] Δημιουργία ενιαίου φορέα αστικών συγκοινωνιών με συμμετοχή της δημοτικής αρχής.

4] Κυκλοφοριακή απομόνωση ιστορικού κέντρου.

5] Την δημιουργία περιφερειακών νοτίων και βορείων κυκλικών λεωφορειακών γραμμών.

6] Την υπογειοποίηση σιδηροδρομικού δικτύου και λειτουργία σιδηροδρομικού σταθμού Αγ. Διονυσίου, ως τερματικός συρμών Πύργου – Καλαμάτας, Προαστιακού σταθμού Υπεραστικών Λεωφορείων.

7] Λειτουργία Σ.Σ Αγίου Ανδρέα ως τερματικός συρμών Αθήνας – Πάτρας, ως Εμπορικός Σταθμός.

8] Λειτουργία επιφανειακού τραμ [Καμάρες - Κιάτο - Αχαια].

9] Περίφραξη σιδηροδρομικών γραμμών, μείωση φυλασσομένων διαβάσεων, λειτουργία παράπλευρων αρτηριών.

10] Λειτουργία παράλληλης συνδετήριας οδικής Αρτηρίας προς την Περιμετρική [Αρόης – Αρχαιολογικών χώρων – Βούτενης – Βελβιτσιού].

11] Κατασκευή πάρκιγκ με συμμετοχή του Δήμου.

δ. ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ

Ένα θέμα το οποίο συζητήθηκε και κατά την περίοδο των ολυμπιακών αγώνων είναι οι αστικές αναπλάσεις το οποίο δεν προχώρησε λόγω μη έγκρισης κονδυλίων.

Η πόλη των Πατρών έχει ανάγκη από χώρους πρασίνου, πεζόδρομους, καθώς και την εμφάνιση των κτιρίων που σε πολλές περιπτώσεις είναι απαράδεκτη.

Χρειάζεται να γίνουν αναπλάσεις των κτιρίων στις περιοχές που είναι ιδιαίτερου ενδιαφέροντος και οι οποίες εκτείνονται από Καρόλου ως Παπαφλέσσα και από Όθωνος Αμαλίας ως την πλατεία Μαρούδα.

Η ανάπλαση των κτιρίων πρέπει να γίνει με την αλλαγή της εξωτερικής εμφάνισης, νυχτερινό φωτισμό εφόσον βέβαια συμφωνηθεί και το ποσό συμμετοχής των ιδιοκτητών στη σχετική δαπάνη.

Την αναμόρφωση και κατασκευή των πεζοδρομίων και την δενδροφύτευση αυτών.

Την ανάπλαση ορισμένων πλατειών με μεγάλη σημασία στο πράσινο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

- Δ. α. Συνεδριακός Τουρισμός.
- Δ. β. Αθλητικός Τουρισμός.
- Δ. γ. Αγροτουρισμός.
- Δ. δ. Οικοτουρισμός
- Δ. ε. Καρναβάλι της Πάτρας.

Δ. -ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Δ. α. ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Σημαντικός τομέας ανάπτυξης της περιοχής μας είναι ο συνεδριακός τουρισμός ο οποίος όχι μόνο είναι αναγκαίος αλλά και εφικτός, δηλαδή να δημιουργηθούν γραφεία Συνεδρίων.

Σε πρώτη φάση απαιτούνται υψηλής στάθμης υποδομές κυρίως ξενοδοχειακές, συνεδριακοί χώροι [έχουν ήδη κατασκευασθεί δύο υπέροχα συνεδριακά κέντρα στο Πανεπιστήμιο Πατρών και στο Τ.Ε.Ι. Πάτρας] κατάλληλοι εξοπλισμένοι προκειμένου να μπορούν ν' ανταπεξέλθουν στην διοργάνωση είτε μικρών είτε μεγάλων συνεδρίων. Για να αναπτυχθεί πραγματικά αυτή η μορφή τουρισμού έχει αποδεχθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ότι χρειάζονται αστικές εξυπηρετήσεις επιπέδου πόλεως και επιπλέον θεωρείται απαραίτητη η ύπαρξη ενδιαφερόντων έξω από το χώρο και χρόνο_ διενέργειας του συνεδρίου.

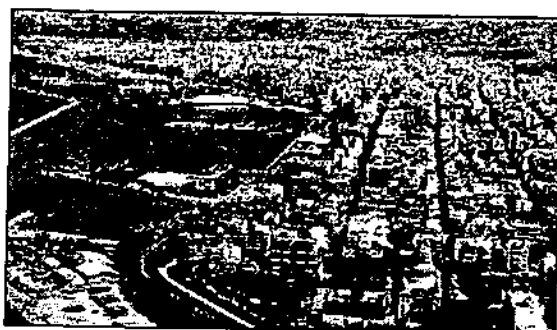
Σ'αυτή την πρωτοβουλία θα πρέπει να συμμετάσχουν όλες οι βαθμίδες της τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι συλλογικοί φορείς των επαγγελματιών [ξενοδόχοι, τουριστικά γραφεία] ιδιώτες και ο Ε.Ο.Τ. παρέχοντας οικονομική ενίσχυση.

Το συνεδριακό γραφείο θα εκπροσωπεί την περιοχή ως συνεδριακό προϊόν, θα έχει όλη την πληροφόρηση με ηλεκτρονικά μέσα σε ότι αφορά τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις, αλλά και τις συμπληρωματικές υπηρεσίες

που προσφέρονται για την διοργάνωση παντός είδος συνεδρίων, θα αναλάβει και τις δημόσιες σχέσεις για την προώθηση του συνεδριακού προϊόντος, θα προχωρεί σε ενέργειες προβολής των δυνατοτήτων της περιοχής σχετικά με την διοργάνωση και φιλοξενία μικρών και μεγάλων συνεδρίων.

Η δημιουργία συνεδριακού τουρισμού θα αναπτύξει αύξηση των θέσεων εργασίας, κατασκευές και επενδύσεις ξενοδοχειακών μονάδων, αύξηση των επισκεπτών στην Πάτρα.

ΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛ.	ΚΡΕΒ.
ΗΡ	Α'	Αγίου Ανδρέου 16	+3061 277502	222
ΕΑΣ	Α'	Ηρώων Πολυτεχνείου	+3061 425494	180
ΤΟ ΡΙΟ	Α'	Ρίον	+3061 992102	393
ΛΛΩΝ	Β'	Σώμερσετ 14, Ρίον	+3061 990426	18
ΙΑ ΜΠΗΤΣ	Β'	Καστελλόκαμπος	+3061 991801	165
ΑΞΙΑΣ	Β'	Αγίου Νικολάου 9	+3061 275981	98
ΚΟΥΛΙ	Β'	Θεοτοκοπούλου	+3061 324520	43
ΚΟΣ	Β'	Θεοτοκοπούλου 1	+3061 322082	63
ΝΙΑ	Β'	Κολοκοτρώνη 16-Ρ. Φεραίου	+3061 220114	54
ΚΙ	Β'	Παραλία Προαστείου	+3061 428303	96
ΝΙΣ	Γ'	Καψάλη-Ζαίμη	+3061 224213	107
ΟΠΟΛ	Γ'	Αγίου Ανδρέου 32	+3061 279809	64
ΓΙΟΣ	Γ'	Ιωνίας 9, Ρίον	+3061 991134	26
ΡΙΝΙ	Γ'	Ηρώων Πολυτεχνείου	+3061 421001	135
ΚΡΕΚΟ	Γ'	Αγίου Ανδρέου 145	+3061 272931	43
ΡΙΑ	Γ'	Ζαίμη 10	+3061 276476	39
ΜΠΚ	Γ'	Αγίου Νικολάου 46	+3061 224103	75
ΜΠΗΤΣ	Γ'	Ποσειδώνος, Ρίον	+3061 991421	162
Ε ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Δ'	Αγίου Ανδρέου 73	+3061 225092	37
Σ	Δ'	Αγίου Νικολάου 14	+3061 273352	32
ΟΠΟΛΙΣ	Δ'	Πλατεία Τριών Συμμάχων	+3061 277535	40
ΝΤΙΤ	Δ'	Αγίου Ανδρέου 28	+3061 276522	48
ΕΝΩΝ	Ε'	Ερμού 25	+3061 277288	31

...Αρχική Σελίδα Πάτρας

...Αρχική Σελίδα Ε.Ε.Τ.

Δ. β. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες δεν επέφεραν στην πόλη μας τα αναμενόμενα οικονομικά οφέλη.

Βέβαια για να μεγιστοποιήσει τα οφέλη της μια πόλη μετά την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, θα πρέπει να συνεχίσει να διοργανώνει και άλλα μεγάλα αθλητικά γεγονότα.

Για παράδειγμα στους Ολυμπιακούς της Βαρκελώνη, η πληρότητα των ξενοδοχείων κυμαινόταν στο 41%. Μετά από αυτούς και από μια σειρά αθλητικών διοργανώσεων, το έτος 2000 η πληρότητα έφτασε στο 86%.

Στην Ελλάδα, αλλά και στην Πάτρα έγιναν αρκετές σημαντικές αθλητικές εγκαταστάσεις. Έχουμε άριστες κλιματολογικές συνθήκες, έντονο γεωφυσικό πλούτο άρα έχουμε την μοναδική ευκαιρία να προβάλλουμε και να προωθήσουμε στην διεθνή τουριστική αγορά τον Αθλητικό τουρισμό ως μια ειδική μορφή ποιοτικού τουρισμού, η οποία αφορά ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της διεθνούς τουριστικής ζήτησης.

Οι τουρίστες που εντάσσονται στον αθλητικό τουρισμό ανήκουν σε 7 κατηγορίες ανάλογα με τον βαθμό εμπλοκής τους στην αθλητική δραστηριότητα και είναι: 1. Οι πρωταθλητές, 2. Οι αθλητές, 3. Οι νέοι αθλητές, 4. Οι «ερασιτέχνες» αθλητές, 5. Τουρίστες οι οποίοι αθλούνται συχνά, 6. Τουρίστες οι οποίοι αθλούνται όταν ταξιδεύουν και 7. Οι θεατές.

Για την υλοποίηση της ανάπτυξης του Αθλητικού Τουρισμού και για να είναι τα οφέλη του μακροπρόθεσμα χρειάζονται συντονισμένες προσπάθειες μεταξύ όλων των αρμοδίων φορέων τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα και όχι μεμονωμένες πλέον ενέργειες.

Με στόχο το συντονισμό και οργάνωση του Αθλητικού Τουρισμού στην Ελλάδα έχουμε ανάγκη την καταγραφή όλων των αθλητικών χώρων της Ελλάδας σε ένα οδηγό μαζί με όλες τις χρήσιμες πληροφορίες τόσο για τη χώρα όσο και την

παρεμφερή υποδομή. Η δημιουργία του οδηγού αυτού, θα αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο προβολής και πληροφόρησης και πρέπει να σταλεί, μεταξύ άλλων, σε ολυμπιακές επιτροπές, διεθνείς ομοσπονδίες και σε όλα τα γραφεία του ΕΟΤ στο εξωτερικό.

Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο προώθησης και ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού είναι αναμφισβήτητα και η διοργάνωση διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων, πράγμα που μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα. Οι εκδηλώσεις αυτές ευνοούν ψηλά επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας σε διάφορους τομείς, κυρίως, μέσα από τα ποσά που ξοδεύονται από τους οπαδούς και θεατές. Επιπλέον, συμβάλλουν σημαντικά στην προβολή της διοργανώτριας χώρας σε παγκόσμιο επίπεδο.

4. γ. ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τουρισμός και γενικότερα ο τομέας της παροχής υπηρεσιών αποτελεί ήδη σημαντική πηγή εισοδήματος στην παραλιακή ζώνη με μικρές και μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται ραγδαία και στην ενδοχώρα του Νομού, αυτό έχει και αξιόλογη οικονομική επιρροή και στην πόλη της Πάτρας.

Ο Αγροτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που παρέχει στον επισκέπτη την ευκαιρία να κάνει διακοπές σε ένα ήσυχο περιβάλλον, κοντά στη φύση, στους ανθρώπους των χωριών μας, γνωρίζοντας τα ήθη και τα έθιμα μας, χωρίς να αλλοιώνει την μορφή, τον χαρακτήρα και την όλη συγκρότηση του χώρου.

Για να μπορέσουμε να προσελκύσουμε αυτόν τον τουρισμό πέραν από το φυσικό τοπίο και έθιμα που

διαθέτουν οι γύρω περιοχές πρέπει να δημιουργήσουμε και ορισμένες υποδομές όπως.

Ενοικιαζόμενα δωμάτια

Εστιατόρια οικογενειακής μορφής με παραδοσιακή κουζίνα.

Εργαστήρια παραγωγής τοπικών προϊόντων και ειδών λαϊκής τέχνης.

Χώρους άθλησης και αναψυχής σε περιοχές με φυσική ομορφιά.

Πολιτιστικά δρώμενα που να αναδεικνύουν τα τοπικά ήθη και έθιμα.

Με σωστή οργάνωση και διεκδίκηση προγραμμάτων από ιδιώτες γεωργούς κτηνοτρόφους και με την συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Πολιτείας για την δημιουργία έργων υποδομής ο αγροτουρισμός μπορεί να τονώσει την τοπική κοινωνία αλλά και την πόλη μας.

4. δ. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι φυσικές ομορφιές της περιοχής αποτελούν πόλο έλξης για τους επισκέπτες και αποτελούν χώρους με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για περιηγητές και οικοτουρισμό. Η ευρύτερη περιοχή διαθέτει τόσο σπήλαια (το Σπήλαιο των Λιμνών στην Κλειτορία Καλαβρύτων και την Σπηλιά 'Νεραιδότρυπα' στην Κάτω Αχαΐα), λίμνες καθώς και φαράγγια (το φαράγγι του Βουρραϊκού στα Καλάβρυτα, το μικρό φαράγγι Πόρος στο Καλέντζι) . Η αξιοποίηση αυτής της ομορφιάς πρέπει να γίνει με το λανσάρισμα αυτών των περιοχών σε όλη την επικράτεια και στην ξένη αγορά.

Δ. ε. ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Ακόμα και σήμερα το καρναβάλι της Πάτρας κατέχει το σκήπτρο ως το μεγαλύτερο και πιο φαντασμαγορικό γεγονός της Αποκριάς στην Ελλάδα και όχι μόνο.

Το καρναβάλι είναι ένας μεγάλος πόλος έλξης χιλιάδων τουριστών στην Πάτρα.

Η διατήρησή του και η συνεχώς αναβάθμισή του είναι υπόθεση όλων μας. Οι φορείς της πόλης πρέπει να κάνουν ορισμένες παρεμβάσεις όπως, την συνεχόμενη προβολή του σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες, την αυστηρό έλεγχο των τιμών σε ξενοδοχεία, κ.λ.π., την ποιοτική αναβάθμισή του, με την παρουσίαση περισσότερων αρμάτων, την προτροπή όλων των κατοίκων της πόλης μαζικά να συμμετέχουν στην αυτή την γιορτή, καθώς και τον αυστηρό έλεγχο των αλκοολούχων ποτών.

Η διαφήμιση και ποιοτική αναβάθμιση του καρναβαλιού θα αυξήσει την προσέλευση τουριστών στην πόλη μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

- Ε. α. Πολιτιστικές υποδομές – Πολιτιστική Πρωτεύουσα.
- Ε. β. Αρχαιολογικός Τουρισμός – Θρησκευτικός Τουρισμός.
- Ε. γ. Γεωτουρισμός.

Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ε. α. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Κατά τη γνώμη μου η πόλη των Πατρών έχει άμεση ανάγκη νέων λειτουργιών και υποδομών για την ανάπτυξη στον τομέα του πολιτισμού εν όψη μάλιστα της πολιτιστικής πρωτεύουσας το 2006.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η σωστή διαχείριση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και των σύγχρονων δημιουργιών και μέσων έκφρασης.

Γι' αυτό πρέπει να αναπτυχθούν κατάλληλες υποδομές - μουσεία, εκθεσιακοί χώροι, μνημειακά σύνολα κλπ όπου θα φιλοξενηθούν εκθέσεις και κάθε είδους σύνθετες πολιτιστικές δραστηριότητες.

Για την δημιουργία αυτών των υποδομών ενδείκνυνται χώροι όπως αυτοί του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου και του πρώην εργοστασίου Λαδοπούλου, όπου θα μπορούν να συγκεντρωθούν πολιτιστικές δραστηριότητες που αφορούν την νεότερη ιστορία της πόλης καθώς και την παλαιότερη, των αρχαίων χρόνων θα αναλάβει να αναδείξει το Αρχαιολογικό Μουσείο που πρόκειται να ανεγερθεί στο οικόπεδο της Γεωργικής Σχολής.

Στο χώρο του κτιριακού συγκροτήματος του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου, το οποίο η διάρθρωση εξυπηρετεί την συνύπαρξη διαφόρων δραστηριοτήτων, εκτός από το Εικαστικό Εργαστήρι του Δήμου, μπορεί να φιλοξενηθεί ένα κέντρο Τεκμηρίωσης της ιστορίας της πόλης, με την συγκέντρωση φορέων όπως η Ιστορική Εθνολογική Εταιρεία, αρχειακό υλικό τεκμηρίωσης από

φορείς του Δήμου, όπως η Δημοτική Βιβλιοθήκη, η ΔΕΠΑΠ, κλπ, και ιστορικά αρχεία ιδιωτικών συλλογών.

Στο συγκρότημα του εργοστασίου Λαδόπουλου, όπου πολλά κτίρια και μηχανήματα αποτελούν διατηρητέα μνημεία της βιομηχανικής και τεχνολογικής μας ιστορίας, μπορούν να φιλοξενηθούν μουσειακές δραστηριότητες που καλύπτουν την Βιομηχανική, Τεχνολογική, Εμπορική, Οικονομική ιστορία της Πάτρας, σε συνδυασμό με χώρους εκθέσεων, εκδηλώσεων και διασκέδασης.

Σε ένα τμήμα του όπου διατηρούνται και στοιχεία – μηχανήματα, κατασκευές από την προηγούμενη λειτουργία του, μπορεί να αναπτυχθεί το Βιομηχανικό Τεχνολογικό Μουσείο Αχαιας, όπου θα εκτίθεται το πολλή καλό υλικό το οποίο διασώζεται από ιδιώτες και φορείς [ΟΕΒΕΣΝΑ, ΑΤΕΙ, κλπ.] αποτελούμενο από μηχανήματα, εργαλεία, προϊόντα, αρχαιακό υλικό, κλπ. Παράλληλα θα μπορεί να στεγαστεί το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης.

Το Μουσείο Τύπου μπορεί να είναι ένας τρίτος χώρος ο οποίος θα αποτελεί έναν χώρο πληροφόρησης μέσα από το πολύτιμο αρχείο του.

Ακόμη την δημιουργία εστιατορίου και καφέ με ιδιαίτερο χαρακτήρα, η παραχώρηση χώρων για εκδηλώσεις, τα διάφορα πωλητήρια αναμνηστικών, βιβλίων τέχνης, CD – ROM κλπ.

Κοιτάζοντας προς το 2006 και σκεφτόμενοι σαν αφετηρία για μια πολιτιστική ανάπτυξη της Πάτρας, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι όσο πιο ζωντανοί είναι οι υποδομές της πόλης μας, τόσο πιο ελκυστικοί θα γίνει με αποτέλεσμα να προσελκύει περισσότερο κόσμο συμβάλλοντας στην οικονομική της ανάπτυξη.

Ε.β. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Νομός Αχαιας και η πόλη των Πατρών διαθέτουν σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους όπως το Ρωμαϊκό Ωδείο, το Κάστρο Ρίου, το Φρούριο Πατρών, ο Άγιος Νικόλαος [Πλατάνι Πατρών], ο Άγιος Ανδρέας Πατρών, το Δημοτικό Θέατρο Πατρών.

Επίσης ο μεγάλος αριθμός των μονών που υπάρχουν στο Νομό μας σε συνδυασμό με τους αρχαιολογικούς χώρους μπορεί να γίνουν πόλοι έλξης τουριστών, γι' αυτό επιβάλλεται να γίνουν πιο συντονισμένες ενέργειες των τουριστικών γραφείων, όπως έκδοση φυλλαδίων, χαρτογράφηση όλων των μονών και διαφήμισή τους.

Μπορούμε να αναφέρουμε στο Νομό μας τις εξής μονές.

Μονή Αγίας Τριάδας	Αγιαλείας
Μονή Αγίου Νικολάου	>>
Μονή Αγίων Αποστόλων	>>
Μονή Καταθεσίων	>>
Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου	>>
Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου	>>
Η Πεπελενίτσης	>>
Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών	>>
Μονή Σωτήρος Αγιαλείας	
Μονή Αγίας Λαύρας	Καλαβρύτων
Μονή Αγίας Τριάδος	>>
Μονή Αγίου Αθανασίου	>>
Μονή Αγίου Γεωργίου	>>
Μονή Αγίου Νικολάου Βλασίας	>>
Μονή Αγίων Θεοδώρων	>>
Μονή Ευαγγελίστρας	>>
Μονή Μακελλαριάς	>>
Μονή Παπουλάκου	>>

Μονή Μεγάλου Σπηλαίου	>>
Μονή Πλατανιώτισσας	Καλαβρύτων
Μονή Πορετσού	>>
Μονή Φανερωμένης	>>
Μονή Αγίας Ελεούσης	Πατρών
Μονή Αγίας Μαρίνας	>>
Μονή Αγίου Αλεξίου	>>
Μονή Αγίου Δημητρίου Μπάδα	>>
Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου	>>
Μονή Αγίου Ιωακείμ	>>
Μονή Αγίου Νικολάου	>>
Μονή Αγίου Νικολάου Μπάλα	>>
Μονή Αγίων Πάντων	>>
Μονή Αναλήψεως	>>
Μονή Βαμπιώτου	>>
Μονή Γεννήσεως Θεοτόκου	>>
Μονή Γηροκομείου	>>
Μονή Ευαγγελίστρας	>>
Μονή Ομπλού	>>
Μονή Οσίου Λουκά	>>
Μονή Προφήτου Ηλία	>>
Μονή Σωτήρος	>>
Μονή Φιλοκάλη	>>

Ε. γ. ΓΕΩΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Γεωτουρισμός είναι μια νέα μορφή εναλλακτικού τουρισμού, η οποία όπως ονομάζουμε είναι τουρισμός <<ενός τόπου>>, ο οποίος χαρακτηρίζεται από ένα τοπίο και ένα τοπικό πολιτισμό. Είναι μια δραστηριότητα τοπικής κλίμακας της οποίας η διαχείριση γίνεται από τους κατοίκους της περιοχής των οποίων η κύρια απασχόληση είναι στο πρωτογενή τομέα και δρα συμπληρωματικά, δεν δημιουργεί ανταγωνισμούς σε ότι αφορά τους φυσικούς πόρους και το ανθρώπινο δυναμικό.

Ο Γεωτουρισμός εκτός από το ότι συμβάλλει στην ανάδειξη και διαχείριση της Γεωλογικής Κληρονομιάς, προωθεί τα τοπικά προϊόντα ποιότητας τα οποία αποτελούν το βασικό στοιχείο για μια Πολιτική Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης της Υπαίθρου.

Για να αποτελέσει ο Γεωτουρισμός ένα ελκυστικό προϊόν θα πρέπει να μην περιορισθεί μόνο θεματικές ενότητες του τύπου μονοπάτια, αλλά να προσφερθεί ως ένα ολοκληρωμένο πακέτο Γεωμορφολογικών Τοπίων, Υπηρεσιών και προϊόντων Τοπικής Ταυτότητας, μέσα από ένα συντονισμό εργασιών και δραστηριοτήτων.

Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας Γεωτουριστικός Οδηγός και να γίνει άμεσα η ένταξη των Γεωτόπων της περιοχής στους εθνικούς καταλόγους Γεωτόπων της Ελλάδος. Έπειτα να δημιουργηθεί ένας φορέας Τοπικού Συμφωνητικού Ποιότητας ο οποίος θα ασχοληθεί κυρίως με τα προϊόντα ποιότητας και τις υπηρεσίες των εμπλεκόμενων μελών.

Στην πράξη αυτό σημαίνει συστηματική μελέτη των συγκεκριμένων παροδοσιακών μας προϊόντων με απώτερο στόχο την προτυποποίηση τους. Οι μελέτες αυτές να

περιλαμβάνουν όλα τα τοπικά προϊόντα προσδιορίζοντας τον χαρακτήρα του παραδοσιακού ώστε να βοηθήσουν αφ' ενός στη νομική κατοχύρωση της ιδιοτυπίας και αφ' ετέρου να αποτελέσουν ένα οδηγό σε ενδιαφερόμενους για παραγωγή.

Επισημαίνεται η ανάγκη δημιουργίας φακέλων με έμφαση στη διατροφική σύνθεση και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία τονίζουν τη σημαντική θέση που πρέπει να έχουν στη Μεσογειακή διατροφή.

Η ονομασία προέλευσης είναι μια κληρονομιά και κάθε γενιά απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την κληρονομιά.

Είναι καθήκον του καθενός να διαφυλάξει κάτι που ανήκει σε όλους και από το οποίο ο καθένας ωφελείται.

Τέτοια προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας υπάρχουν στην περιοχή μας όπως το Αχαικό ούζο, η σταφίδα και το εξαιρετικής ποιότητας κρασί.

Για να υπάρξει πραγματική κατοχύρωση ενός παραδοσιακού προϊόντος θα πρέπει οι ομάδες παραγωγών, αλλά και ο καθένας ξεχωριστά να κρατούν τους όρους, τις προδιαγραφές, την πρακτική και την ποιότητα καθημερινά σε όλα τα επίπεδα και σε όλη την αλυσίδα του προϊόντος.

Έτσι μέσα από τα καλής ποιότητας προϊόντα της περιοχής μας μπορούμε να μιλάμε να ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα και κατ' επέκταση των θέσεων εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙΙ

**Ε. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΓΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΖΕΥΞΗ ΡΙΟΥ – ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΖΕΥΞΗ ΡΙΟΥ - ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ ΠΡΟΤΑΣΗ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Προσωπική μου άποψη είναι πως οι τουρίστες που διέρχονται ή επισκέπτονται την πόλη των Πατρών αλλά και την ευρύτερη περιοχή μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθούν.

Μπορεί να αναπτυχθεί ο τουρισμός και η οικονομική ζωή της περιοχής αρκεί να γίνουν σοβαρές επενδύσεις, να δούμε ποιες αγορές και ποιες χώρες αντίστοιχα λειτούργησαν και αναπτύχθηκαν, να συλλάβουμε ιδέες και να της εφαρμόσουμε στην περιοχή μας.

Μια τέτοια σκέψη πρόταση δημιουργήθηκε στην περιοχή μας που μπορούμε να εφαρμόσουμε, στην περιοχή Ρίου - Αντιρρίου, μετά την ζεύξη.

Δημιουργούνται οι συνθήκες για την αξιοποίηση της γης στο Ρίο σε συνδυασμό με την χρήση γης στο Αντίρριο. Πρότασή μου και βασικά στοιχεία αυτής είναι κατασκευή κτιρίων με αρχιτεκτονική μελέτη, όπως Πολιτιστικό Κέντρο, πρόκειται για την κατασκευή και ανάπτυξη συγκροτημάτων κτιρίων, πολιτιστικού χαρακτήρα, γύρω από την πλατεία πολιτισμού.

Τα κτίρια αυτά μπορεί και πρέπει να έχουν την αρχιτεκτονική κατασκευή των κτιρίων της παλιάς πόλης των Πατρών.

Σ' αυτά τα κτίρια να περιλαμβάνονται τρία βασικά κριτήρια.

- Το Δημαρχιακό μέγαρο, με αίθουσα εκδηλώσεων.
- Το Μουσείο Ιστορίας.
- Βιβλιοθήκη.
- Μουσείο Επιστημών Τεχνολογίας.

1. Το Δημαρχιακό μέγαρο κρίνεται απαραίτητο, με δεδομένη την σημερινή κατάσταση και κυρίως την αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου. Θα πρέπει να περιλαμβάνει, εκτός από τον απαραίτητο γραφειακό χώρο, τους χώρους συνεδριάσεων, και μια αίθουσα ικανού μεγέθους έως 500

ατόμων με πολλαπλών εκδηλώσεων, σ' αυτή την αίθουσα μπορεί να γίνονται γιορτές, διαλέξεις, προβολές, θεατρικές παραστάσεις, μουσική.

Να παρουσιάζονται οι τοπικοί χοροί της περιοχής, θεατρικές παραστάσεις αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων και ποιητών ώστε να προσελκύουν το ενδιαφέρον ξένων τουριστών, παρουσίαση παραδοσιακής ζωντανής μουσικής από όλη την Ελλάδα με παραδοσιακές στολές και χορούς. Μουσική βαλκανικών χορών καθώς και χορό με την Ευρωπαϊκή κουλτούρα.

Το Μουσείο Ιστορίας θα πρέπει να αναπτυχθεί παράλληλα με το κάστρο του Αντιρρίου και να αποτελέσει γενικότερο πόλο μελέτης και παρουσίασης της τοπικής ιδιαίτερα ιστορίας με την προβολή αρχαιολογικών ευρημάτων της περιοχής μας, αλλά και όλης της Ελλάδος με τρισδιάστατες εικόνες.

Το κέντρο Επιστημών να περιλαμβάνει την βιβλιοθήκη με συγγράμματα αρχαίων Ελλήνων μεταφρασμένα και σε ξένες γλώσσες.

Το Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας θα είναι ίσως το κτίριο με το μεγαλύτερο ρόλο στην περιοχή. Στόχος του θα είναι η μεγαλύτερη δυνατή επιστημονική και πολιτισμική στήριξη, κύρια της νεολαίας της πόλης αλλά και όχι μόνο, σε θέματα σύγχρονης επιστήμης και ζωής, με έμφαση στις νέες τεχνολογίες. Εκεί μπορεί να παρουσιάζεται οι Ελληνική τεχνολογία καθώς και Ελληνικές ευρυσιτεχνίες.

Ακόμη θα πρότεινα στο Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας να προβάλλεται η ιστορική αναδρομή της

γέφυρας, η μελέτη, καθώς οι μέθοδοι κατασκευής αλλά και τι υλικά χρησιμοποιήθηκαν.

Εκεί να παρουσιάζονται όλα τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή της.

2. Την κατασκευή στην βόρεια πλευρά του Πολιτιστικού Κέντρου ενός εμπορικού κέντρου. Το κέντρο ν' αναπτύσσεται σε δύο μέτωπα, προς το Δημαρχείο να δημιουργηθεί εμπορική πλατεία στην οποία να υπάρχει άμεση πρόσβαση και επαφή, με τον οικισμό Αντιρρίου.

Για την εξυπηρέτηση του κοινού να δημιουργηθεί ένας μεγάλος χώρος στάθμευσης.

Στο εμπορικό κέντρο να παρουσιάζονται εκτός των άλλων τα τοπικά προϊόντα της περιοχής, της Ελλάδος αλλά και προϊόντα άλλων χωρών.

3. Πάρκο των Εθνών.

Πρόκειται για ένα πολυσύνθετο και πολυδιάστατο εκθεσιακό χώρο. Να προσκληθούν οι χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και χώρες των βαλκανίων να συμμετάσχουν σε μια διαρκεί έκθεση πολιτισμού. Τα περίπτερα αυτά μπορεί να είναι ταυτόχρονα χώροι εκθεσιακοί και εκδηλώσεων με οδηγό πάντα την εθνική κουλτούρα και ταυτότητα κάθε χώρας. Θα μπορούσε και η κατασκευή και τα κριτήρια κάθε περιπτέρου να έχει την αρχιτεκτονική έκφραση της κάθε χώρας, έτσι ώστε να είναι ένας θαυμάσιος χώρος αρχιτεκτονικής έκθεσης. Τα κτίρια αυτά μπορούν ν' αναγερθούν με δαπάνες είτε του εκάστοτε κράτους είτε των σχετικών χορηγών.

4. Την κατασκευή ενυδρείου.

Μπορεί να κατασκευαστεί ενυδρείο στην παραλία δεξιά του εκθεσιακού χώρου με έντονο ψυχαγωγικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

5. Παραλία των Εθνών.

Σε συνδυασμό με τον εκθεσιακό χώρο, το πάρκο των Εθνών, αναπτύσσεται η παραλία που την ονομάζουμε παραλία των Εθνών. Σ' αυτή την παραλία αναπτύσσονται χώροι αναψυχής και περιπάτου, πλάι στην θάλασσα, με καφέ, εστιατόρια, νυχτερινά κέντρα, μουσική κ.λ.π. Οι χώροι αυτοί να έχουν συγκεκριμένο παραλιακό μέτωπο με την θαυμάσια θέα προς την Γέφυρα.

6. Πλωτό θέατρο.

Προχωρώντας προς το κέντρο του Πάρκου και αφήνοντας τον εκθεσιακό χώρο και την παραλία των Εθνών, φθάνουμε στο πλωτό θέατρο. Πρόκειται για απλή κατασκευή πλωτής εξέδρας, πάνω στην οποία μπορούν να οργανωθούν διαφόρων ειδών παραστάσεις, κυρίως μουσικού χαρακτήρα.

Οι κερκίδες στην παραλία, θα χρησιμοποιούνται για τους θεατές των παραστάσεων, αλλά θα είναι και μεγάλα ανοιχτά καθίσματα με θέα προς την θάλασσα.

7. Η Μαρίνα.

Οι μαρίνες είναι συνήθως λειτουργίες που ενισχύουν και υποστηρίζουν ένα χαρακτήρα αναψυχής υπό προϋποθέσεις. Βασική προϋπόθεση είναι το μέγεθος, εδώ προτείνω μια περιορισμένου μεγέθους μαρίνα, για μικρά σκάφη αναψυχής, που εντάσσονται αρμονικά στο χαρακτήρα και την λειτουργία της παραλίας και του Πάρκου των Εθνών.

8. Ο Ξενώνας.

Ο ξενώνας των προτείνω ως ο χώρος διαμονής κυρίως των επισκεπτών του Πάρκου, θα περιλαμβάνει περίπου 250 κλίνες, εκ των οποίων οι μισές να είναι σε οικισμούς στην παραλία, ενώ οι υπόλοιπες σε συνήθη γραμμή διόροφη πτέρυγα. Ο Ξενώνας να εργάζεται κατεξοχήν με επισκέπτες συνεδρίων, αναψυχής ολιγοήμερων εκδρομών, καθώς και για οικογενειακή αναψυχή. Επίσης σημαντική πρέπει να είναι η συμβουλή του στην υποστήριξη εκδηλώσεων πολιτισμικού χαρακτήρα που θα οργανώνονται στο πλωτό θέατρο καθώς και αλλού.

9. Βοτανικός Κήπος Αναψυχής και Περιπάτου.

Βασικός λόγος δημιουργίας του Πάρκου Περιπάτου, είναι για να καλύψει ανάγκες φυσικής ψυχαγωγίας, στην ύπαιθρο, που σήμερα αποκτούν μεγάλη διάσταση δημοσιότητας. Σ' αυτό εκτιμώ ότι ήταν χρήσιμο και η συνεργασία του Παν/μίου Πατρών ώστε ένας πλούσιος βοτανικός κήπος.

10. Λούνα Πάρκ.

Σε συνδυασμό και συνέχεια με τον κήπο αναψυχής και περιπάτου να σχεδιαστεί ένα πάρκο ψυχαγωγίας Λούνα Πάρκ για όλες τις ηλικίες με πρωινή και βραδινή λειτουργία.

11. Η Μηχανή του Χρόνου. Θέατρο I-max.

Πρόκειται για τεχνολογικά υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις που ταξιδεύουν τον θεατή στο χώρο - χρόνο αναφορικά με ένα έκθεμα. Με χρησιμοποίηση ψηφιακής τεχνολογίας για να παραστήσουν οτιδήποτε κρίνεται ότι ενδιαφέρει [π.χ ένα ιστορικό πάνοραμα της Ναυμαχίας της Ναυπάκτου]. Στη <<μηχανή του χρόνου>> οι θεατές καθισμένοι σε μικρά οχήματα ανά τέσσερις, έξι ή οκτώ, κινούνται μέσα στο χώρο, με τρόπο ώστε, σε συνδυασμό με τα ψηφιακά εκθέματα που προβάλλονται γύρω τους, να τους

δημιουργείται η εντύπωση ότι ταξιδεύουν μέσα στο χώρο – χρόνο που αναπαρίσταται.

Η τεχνολογία αυτή ξεκίνησε πριν αρκετά χρόνια από μεγάλα θεματικά πάρκα στις Η.Π.Α, αλλά τα τελευταία χρόνια γενικεύθηκε και απλοποιήθηκε η τεχνολογία της. Είναι εφικτό να επιδιώξει κανείς να εισαγάγει στο Πάρκο τη σχετική τεχνολογία και να προσαρμόσει τα θεάματα στην εθνική ή τοπική επικαιρότητα. Είναι βέβαιο πιστεύω ότι θα υπάρξει σημαντικό ενδιαφέρον στις μικρές ηλικίες. Το Θέατρο I-max είναι θέατρο ειδικών προβολών, σχεδιασμένο με ειδικό τρόπο. Δημιουργείται η αίσθηση στον θεατή ότι βρίσκεται μέσα στα δράματα της ταινίας που προβάλλεται.

Και οι δύο προτεινόμενες δραστηριότητες – αίθουσες, εντάσσονται στο στόχο της δημιουργίας ενός θεματικού Πάρκου κατά βάση αναψυχής και ψυχαγωγίας, αλλά με πλούσιο περιεχόμενο και εκπαιδευτικού χαρακτήρα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- α. Πηγές πληροφόρησης.
- β. Παράρτημα – Αναπτυξιακός Νόμος – Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδος [Ε.Ο.Τ.]

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι το φαινόμενο της αποβιομηχάνισης και η αύξηση της ανεργίας δεν είναι μόνο φαινόμενο της πόλης των Πατρών αλλά αφορά πολλές αναπτυγμένες πόλεις και χώρες της Ευρώπης.

Έχουμε δύο παραμέτρους που συντελούν σ' αυτό, η πρώτη παράμετρος την αποβιομηχάνιση που συντελέστηκε την τελευταία εικοσαετία και οφειλόταν στα δύσκολα οικονομικά προβλήματα, στον μεγάλο ανταγωνισμό της οικονομίας, καθώς και στην κακή διαχ/ση των επιχειρήσεων.

Η δεύτερη παράμετρος αφορά το γεγονός ότι τα τελευταία είκοσι χρόνια παρατηρήθηκε έντονη εγκατάλειψη της υπαίθρου, με αποτέλεσμα αρκετοί κυρίως νέοι να συγκεντρώνονται όλο και περισσότερο στην πόλη των Πατρών, η οποία αδυνατεί να απορροφήσει τις νέες θέσεις εργασίας.

Ο Πατραϊκός λαός, η Πάτρα αντιμετωπίζει και σήμερα βασικά προβλήματα, που αποτυπώνονται σε κρίσιμους δείκτες ανεργία, την φτώχεια, τα αδιέξοδα των μικρών και μεσαίων εμπόρων και επαγγελματιών, τα κοινωνικά προβλήματα.

Η << ελευθερία >> στην δράση των μεγάλων πολυεθνικών και ντόπιου κεφαλαίου, επιτάχυνε την εξόντωση και την συρρίκνωση δεκάδων μεσαίων και μικρών βιομηχανικών μονάδων και βιοτεχνιών.

Η εξέλιξη αυτή αλλοίωσε κατά την γνώμη μου τον χαρακτήρα της οικονομίας της πόλης και εργασίας που μετατράπηκε από πόλη παραγωγική σε πόλη υπηρεσιών.

Τα τελευταία χρόνια γίνανε προσπάθειες από τους τοπικούς φορείς οι οποίοι προσπάθησαν να παρουσιάσουν ένα πλαίσιο εναλλακτικής διεξόδου με οράματα, προτάσεις προκειμένου για μια θετική εξέλιξη. Έτσι παρά τις μεγάλες

ευκαιρίες μέσω των μεγάλων έργων, Ολυμπιακή Πόλη, εν τούτοις μέχρι τώρα οι δείκτες έχουν αρνητικό πρόσημο για την Πάτρα.

Στην περιοχή μας κύριο διέξοδο θα αποτελέσει η παραγωγική ανασυγκρότηση και πιο συγκεκριμένα τον δευτερογενή τομέα, προυποθέτει βέβαια αυτό ριζικές κοινωνικοπολιτικές ανατροπές.

Η Πάτρα θα μπορούσε σίγουρα να αποτελέσει ένα μεσαίας δυναμικότητας διαρκεί τουριστικό πόλο έλξης για αρκετούς τουρίστες.

Σήμερα πάντως ο τουρισμός θα μπορούσε να αναπτύξει την οικονομία της Πάτρας και υπάρχουν αυτά τα περιθώρια αρκεί όλοι οι φορείς της Πάτρας να οργανώσουν πέρα από οποιεσδήποτε σκοπιμότητες την διεκδίκηση των κονδυλίων από τις κυβερνήσεις για ριζικά και μεγάλης κλίμακας μέτρα και παρεμβάσεις στην πόλη.

Αν δεν κινητοποιηθεί δυναμικά ο Πατραϊκός λαός, αν δεν παραμεριστούν οι φιλοδοξίες και οι σκοπιμότητες δυστυχώς η οικονομική και τουριστική ανάπτυξη της Πάτρας θα αποτελεί ένα << στόχο >> και τα μέτρα θα κινούνται στην εμβέλεια επιρροής κάποιων τουριστικών φυλλαδίων.

ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
- ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ
- ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Α.Τ.Ε.Ι.
- Ο.Α.Ε.Δ.
- ΒΙ.ΠΕ.
- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
- Ο.Λ.Π.

01002612312040028

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 261

23 Δεκεμβρίου 2004

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3299

*Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική
Ανάπτυξη και την Περιφερειακή Σύγκλιση.*

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Σκοπός και είδη παρεχόμενων ενισχύσεων

Με σκοπό την ενδυνάμωση της ισόρροπης ανάπτυξης, την αύξηση της απασχόλησης, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής και της καινοτομίας, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση ενέργειας και την επίτευξη της περιφερειακής σύγκλισης παρέχονται σε επενδυτικά σχέδια τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

1. Στα υπαγόμενα στις διατάξεις του παρόντος Νόμου επενδυτικά σχέδια παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α) Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.

β) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.

γ) Φορολογική απαλλαγή ύψους μέχρι ενός ποσοστού ή του συνόλου της αξίας της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση. Η ενίσχυση αυτή συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενων κερδών από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίησή του επενδυτικού σχεδίου, με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.

δ) Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο, για μια διετία, τμήματος του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων, εντός της

πρώτης τριετίας από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, θέσεων απασχόλησης.

2. Τα ανωτέρω είδη ενισχύσεων παρέχονται εναλλακτικά ως εξής:

α) επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης,

β) φορολογική απαλλαγή,

γ) επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

3. Στα ειδικά καθεστάτα που προβλέπονται στο άρθρο 9 μπορεί να γίνει συνδυασμός περισσότερων ενισχύσεων.

Ως επενδυτικά σχέδια στα πλαίσια του παρόντος Νόμου θεωρούνται οι επενδύσεις, τα επιχειρηματικά σχέδια και τα προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Άρθρο 2

**Διάρθρωση της Επικράτειας -
Περιοχές εφαρμογής των ενισχύσεων**

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου, η Επικράτεια κατανέμεται σε τέσσερις (4) περιοχές ως εξής:

- ΠΕΡΙΟΧΗ Δ': Περιλαμβάνει τους Νομούς Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου, τις Βιομηχανικές Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.Π.Ε.), όπως καθορίζονται στο άρθρο 1 του Ν. 2545/1997 (ΦΕΚ 254 Α'/1997), της Διοικητικής Περιφέρειας Ηπείρου, τα Νησιά της Ελληνικής Επικράτειας με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 1991, τα νησιά της Διοικητικής Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, τη Νήσο Θάσο, το Νομό Δωδεκανήσου, πλην της περιοχής που καθορίζεται από την υπουργική απόφαση του γενικού πολεοδομικού σχεδίου της πόλης της Ρόδου, και την παραμεθόρια ζώνη του ηπειρωτικού τμήματος της Επικράτειας σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από τα σύνορα, στην οποία εντάσσονται και οι Δήμοι ή οι Κοινότητες των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από τη ζώνη αυτή.

Η περιοχή Δ' διαιρείται στις υποπεριοχές Δ1, Δ2 και Δ3 ως εξής:

Δ1: Περιλαμβάνει την παραμεθόρια ζώνη του ηπειρωτικού τμήματος της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από τα σύνορα, στην οποία εντάσσονται και οι δήμοι ή οι κοινότητες των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από τη ζώνη αυτή, το Νομό Δωδεκανήσου πλην της περιοχής που καθορίζεται από την υπουργική απόφαση του γενικού πολεοδομικού σχεδίου της πόλης Ρόδου, τα Νησιά της Διοικητικής Περιφέρειας

Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Ιονίων Νήσων, Στερεάς Ελλάδος, Αττικής, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 1991.

Δ2: Περιλαμβάνει την παραμεθόριο ζώνη του ηπειρωτικού τμήματος της Ανατολικής Μακεδονίας και Ηπείρου σε απόσταση 20 χιλιομέτρων από τα σύνορα στην οποία εντάσσονται και οι δήμοι και οι κοινότητες των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από τη ζώνη αυτή, τις Β.Ε.ΠΕ. της Διοικητικής Περιφέρειας Ηπείρου, τα νησιά της Διοικητικής Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, τη νήσο Θάσο, και τα νησιά της Ανατολικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, και Πελοποννήσου με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 1991.

Δ3: Περιλαμβάνει τους Νομούς Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου.

- ΠΕΡΙΟΧΗ Γ': Περιλαμβάνει τη Ζώνη Λαυρεωτικής του Νομού Αττικής, όπως αυτή καθορίστηκε με την υπ' αριθμ. 37349/5.11.1991 (ΦΕΚ 950 Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Εθνικής Οικονομίας και Εσωτερικών, καθώς και τις περιφέρειες, τους Νομούς ή τα τμήματα Νομών της Επικράτειας που δεν εντάσσονται στις περιοχές Δ', Β' και Α'.

- ΠΕΡΙΟΧΗ Β': Περιλαμβάνει τις Βιομηχανικές Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), την Επαρχία Λαγκαδά και το τμήμα δυτικά του ποταμού Αξιού του Νομού Θεσσαλονίκης και την Επαρχία Τροιζηνίας του Νομού Αττικής.

- ΠΕΡΙΟΧΗ Α': Περιλαμβάνει τους Νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης, πλην των τμημάτων τους που εντάσσονται στις λοιπές περιοχές.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών η ισχύς της οποίας διαρκεί δύο (2) έτη από την έκδοσή της, καθορίζονται τα κράτη της αλλοδαπής και οι συγκεκριμένες περιοχές αυτών, για τις οποίες έχει εφαρμογή η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 3, με την οποία προβλέπεται η ενίσχυση της επιχορήγησης σε ορισμένα επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται στα κράτη αυτά.

Με όμοιες αποφάσεις είναι δυνατόν να καθορίζονται, κατά παρέκκλιση των λοιπών διατάξεων του παρόντος:

α) Ο χρόνος υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής.

β) Τα κριτήρια βαθμολόγησης.

γ) Η διαδικασία και τα όργανα ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων.

δ) Ο τρόπος καταβολής των ενισχύσεων.

ε) Η προθεσμία ολοκλήρωσης.

Άρθρο 3

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στο καθεστώς των ενισχύσεων του Νόμου αυτού υπάγονται τα ακόλουθα επενδυτικά σχέδια, όπως αυτά προσδιορίζονται για κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας, τα οποία κατανέμονται σε πέντε (5) κατηγορίες προκειμένου να οριστούν οι παρεχόμενες ενισχύσεις.

α) Επενδυτικά σχέδια στον πρωτογενή τομέα:

i) Επενδυτικά σχέδια εξόρυξης και θραύσης βιομηχανικών ορυκτών και αδρανών υλικών - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

ii) Επενδυτικά σχέδια σε μηχανικά μέσα σποράς, καλλιέργειας και συγκομιδής αγροτικών προϊόντων τα οποία πραγματοποιούνται από αγροτικούς ή αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς, καθώς και ομάδες παραγωγών ή ενώσεις ομάδων παραγωγών, οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, όπως αυτά ορίζο-

νται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 2(α) του παρόντος άρθρου - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

iii) Επενδυτικά σχέδια τυποποίησης, συσκευασίας ή συντήρησης γεωργικών ή κτηνοτροφικών προϊόντων ή προϊόντων αλιείας και ιχθυοτροφίας μη προερχόμενα από μεταποιητική δραστηριότητα, όπως αυτά ορίζονται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 2(α) του παρόντος άρθρου - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

iv) Επενδυτικά σχέδια γεωργικών επιχειρήσεων θερμοκηπιακού τύπου και βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφικών επιχειρήσεων εσταυλισμένου ή ημισταυλισμένου τύπου και αλιευτικών επιχειρήσεων (υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας, όπως αυτά ορίζονται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 2(α) του παρόντος άρθρου - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

β) Επενδυτικά σχέδια στο δευτερογενή τομέα:

i) Επενδυτικά σχέδια εξόρυξης, επεξεργασίας και εν γένει αξιοποίησης βιομηχανικών ορυκτών. Επενδυτικά σχέδια λατόμευσης και αξιοποίησης μαρμάρων υπό την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνουν εξοπλισμό κοπής και επεξεργασίας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

ii) Μεταλλευτικά επενδυτικά σχέδια - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

iii) Επενδυτικά σχέδια στον τομέα της μεταποίησης, όπως ορίζεται στη Στατιστική Ταξινόμηση των Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (Σ.Τ.Α.Κ.Ο.Δ.) - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

iv) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής ενέργειας σε μορφή θερμού νερού ή ατμού - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

v) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής βιοκαυσίμων ή στερεών καυσίμων από βιομάζα, επενδυτικά σχέδια παραγωγής βιομάζας από φυτά, με σκοπό τη χρήση της ως πρώτης ύλης για την παραγωγή ενέργειας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

vi) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής ηλεκτρισμού από ήπιες μορφές ενέργειας και ειδικότερα την αιολική, την ηλιακή, την υδροηλεκτρική, τη γεωθερμική και τη βιομάζα, ανεξαρτήτως εγκατεστημένης ισχύος επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

vii) Επενδυτικά σχέδια για την αφαλάτωση θαλασσινού ή υφάλμυρου νερού για την παραγωγή πόσιμου ύδατος - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

viii) Επενδυτικά σχέδια για τη μετεγκατάσταση βυρσοδεφείων από τους Νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης και Χανίων εντός Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών (Β.Ε.ΠΕ.), στις οποίες υφίστανται οι κατάλληλες υποδομές και προβλέπεται η εγκατάστασή τους - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

ix) Επενδυτικά σχέδια για την παραγωγή ή και τυποποίηση Προϊόντων Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) ή και προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) εφόσον γίνονται από επιχειρήσεις που στεγάζονται σε παραδοσιακά ή διατηρητέα λιθόκτιστα κτίρια ή και κτιριακά συγκροτήματα βιομηχανικού χαρακτήρα - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

γ) Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού:

i) Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον τριών αστέρων (3*), πρώην Β' τάξης - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2.

ii) Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργούντων ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης ή ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει προσωρινά τη λειτουργία τους μέχρι πέντε (5) έτη κατ' ανώτατο όριο, χωρίς στο διάστημα αυτό να έχει γίνει αλλαγή στη χρήση του κτιρίου και υπό τον όρο ότι κατά το χρόνο της προσωρινής διακοπής

της λειτουργίας τους ήταν τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων (2*), πρώην Γ τάξης - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

iii) Εκουγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερης κατηγορίας των δύο αστέρων (2*), πρώην Γ τάξης, σε κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, εφόσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία δύο αστέρων (2*), πρώην Γ τάξης. Επίσης εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακοπεί προσωρινά τη λειτουργία τους για πέντε (5) έτη· κατ' ανώτατο όριο, χωρίς στο διάστημα αυτό να έχει γίνει αλλαγή στη χρήση του κτιρίου και υπό τον όρο ότι με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία δύο αστέρων (2*), πρώην Γ τάξης - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

iv) Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων που αφορά στη δημιουργία συμπληρωματικών εγκαταστάσεων με την προσθήκη νέων κοινόχρηστων χώρων, νέων χρήσεων επί κοινόχρηστων χώρων, πισίνων και αθλητικών εγκαταστάσεων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων (2*), πρώην Γ τάξης, με σκοπό την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

v) Μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων (2*), πρώην Γ τάξης - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

vi) Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) τουλάχιστον Γ τάξης - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

vii) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός συνεδριακών κέντρων - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

viii) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός χιονοδρομικών κέντρων - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

ix) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός αξιοποίησης ιαματικών πηγών - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

x) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός τουριστικών λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνες) για επενδυτικά σχέδια που γίνονται με πρωτοβουλία οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α') - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

xi) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός γηπέδων γκολφ - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

xii) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός κέντρων θαλασσοθεραπείας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

xiii) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός κέντρων τουρισμού υγείας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

xiv) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός κέντρων προπονητικού - αθλητικού τουρισμού - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

xv) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός θεματικών πάρκων που αποτελούν οργανωμένες μορφές τουρισμού οι οποίες διαφοροποιούν ή διευρύνουν το τουριστικό προϊόν και παρέχουν ολοκληρωμένης μορφής υποδομές και υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων κατ'ελάχιστον των υπηρεσιών στέγασης σίτισης, στέγασης ψυχαγωγίας και κοινωνικής μέριμνας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

xvi) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός αυτοκινητοδρομίων απαραίτητων για την τουριστική ανάπτυξη της χώρας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

δ) Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα:

i) Επενδυτικά σχέδια συνεργαζόμενων εμπορικών και μεταφορικών επιχειρήσεων, υπό ενιαίο φορέα, για τη δημιουργία εμπορευματικών σταθμών, εμπορευματικών κέντρων και διαμετακομιστικών κέντρων, όπως αυτά θα ορι-

στούν με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 2(β) του παρόντος άρθρου - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

ii) Επενδυτικά σχέδια των μεταφορικών ή και εμπορικών επιχειρήσεων, υπό ενιαίο φορέα, για τη δημιουργία υποδομών αποθήκευσης, συσκευασίας και τυποποίησης, καθώς και κλειστών χώρων στάθμευσης φορτηγών οχημάτων, όπως αυτά θα οριστούν με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 2(β) του παρόντος άρθρου - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

iii) Επενδυτικά σχέδια για την παροχή υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

iv) Επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία ευρυζωνικών δικτυακών υποδομών και συναφούς εξοπλισμού που εξασφαλίζει την πρόσβαση σε πολίτες ή επιχειρήσεις, σε επίπεδο Ο.Τ.Α., Περιφερειών κ.λπ. ή άλλης γεωγραφικής περιοχής με επιχειρηματικό ενδιαφέρον - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

v) Επενδυτικά σχέδια παροχής καινοτομικών ηλεκτρονικών επικοινωνιακών και ευρυζωνικών υπηρεσιών ευρείας κλίμακας τα οποία βασίζονται στην ευρυζωνική υποδομή - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

vi) Επενδυτικά σχέδια ανάπτυξης λογισμικού - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

vii) Επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής, μεταλλευτικής, γεωργικής, κτηνοτροφικής, δασικής και ιχθυοκαλλιέργητικής έρευνας. Επίσης, επενδυτικά σχέδια ανάπτυξης τεχνολογιών και βιομηχανικών σχεδίων - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

viii) Επενδυτικά σχέδια για την παροχή υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

ix) Επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία εργαστηρίων παροχής υπηρεσιών ποιότητας ή και υψηλής τεχνολογίας, πιστοποιήσεων, δοκιμών ελέγχου και διακριβώσεων - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

x) Επενδυτικά σχέδια για την ανέγερση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, κεντρικών αγορών και σφαγείων που γίνονται από επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού ή συνεταιρισμούς. Επίσης επενδυτικά σχέδια των ως άνω φορέων για τη μετασκευή και διαμόρφωση παλαιών βιομηχανοστασιών και λοιπών εγκαταστάσεων για χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, εκθεσιακών κέντρων, κεντρικών αγορών και σφαγείων - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

xi) Επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων υγρών καυσίμων, αερίων καυσίμων και υγραερίων, για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης ή για την προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς υγρών καυσίμων, αερίων καυσίμων και υγραερίων σε νησιά - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

xii) Επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων εκμετάλλευσης μέσω μεταφοράς ανθρώπων και εμπορευμάτων σε απομονωμένες, δυσπρόσιτες και απομακρυσμένες χερσαίες, νησιωτικές και παραλίμιες περιοχές. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας ορίζονται οι περιοχές αυτές - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.

xiii) Επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης, όπως αυτά καθορίζονται με το άρθρο 10 του Ν. 2072/1992 και επενδυτικά σχέδια για την παροχή στέγης αυτόνομης διαβίωσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ίδιου Νόμου - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.

- xiv) Επενδυτικά σχέδια για την ίδρυση δημόσιας χρήσης κλειστών σταθμών ιδιωτικής χρήσεως επιβατηγών αυτοκινήτων χωρητικότητας τουλάχιστον σαράντα (40) θέσεων, επιπλέον εκείνων που επιβάλλει ο Γενικός Οικονομικός Κανονισμός (Γ.Ο.Κ.) για την κάλυψη των μόνιμων αναγκών που προκύπτουν από τις χρήσεις του κτιρίου, εφόσον γίνονται από επιχειρήσεις εκμετάλλευσης δημόσιας χρήσεως, υπέργειων, υπόγειων ή και πλωτών σταθμών αυτοκινήτων. Επίσης, επενδυτικά σχέδια για την ίδρυση δημόσιας χρήσης εστεγασμένων ή και ημιεστεγασμένων σταθμών φορτηγών, λεωφορείων και άλλων εν γένει βαρέων οχημάτων τουλάχιστον τριάντα (30) θέσεων - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 3.
- xv) Επενδυτικά σχέδια που γίνονται από Ιερές Μονές, καθώς και την Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους για την ανέγερση ή και εκσυγχρονισμό ξενώνων ή για τη μετατροπή κτιρίων τους σε ξενώνες, καθώς και για την ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό ή μετατροπή κτιρίων τους σε χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, εργαστηρίων και χειροτεχνίας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1.
- ε) Ειδικά επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων που ασκούν τις δραστηριότητες των περιπτώσεων (α) έως (γ) του παρόντος:
- i) Επενδυτικά σχέδια προστασίας του περιβάλλοντος, περιορισμού της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας, αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος και ανακύκλωσης του ύδατος και αφαλάτωσης θαλασσινού ή υφάλμυρου νερού - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- ii) Επενδυτικά σχέδια για αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποκατάσταση υγρών καυσίμων ή ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα, επεξεργασμένα απορριπτόμενα υλικά από εγχώριες βιομηχανίες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ανάκτηση απορριπτόμενης θερμότητας, καθώς και συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- iii) Επενδυτικά σχέδια για εξοικονόμηση ενέργειας, υπό την προϋπόθεση ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν αφορά τον παραγωγικό εξοπλισμό, αλλά τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις κίνησης λειτουργίας της μονάδας και από αυτήν προκύπτει μείωση τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της καταναλισκόμενης ενέργειας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- iv) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής νέων προϊόντων ή και υπηρεσιών ή προϊόντων εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- v) Επενδυτικά σχέδια για ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμό εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ή μεταλλευτικής ή ενεργειακής έρευνας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- vi) Επενδυτικά σχέδια εισαγωγής και προσαρμογής περιβαλλοντικά φιλικής τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- vii) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής καινοτομικών προϊόντων ή υπηρεσιών εισαγωγής καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία και εμπορευματοποίησης πρωτοτύπων προϊόντων και υπηρεσιών - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- viii) Επενδυτικά σχέδια που στοχεύουν στην αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων ή και υπηρεσιών - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- ix) Επενδυτικά σχέδια για αγορά και εγκατάσταση νέων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης απασθών συμπεριλαμβανομένου και του αναγκαίου λογισμικού για τη δημιουργία, επέκταση ή και ανάπτυξη στο χώρο του βιομηχανοστασίου στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- x) Επενδυτικά σχέδια (ίδρυσης ή επέκτασης βιομηχανικών ή βιοτεχνικών μονάδων για την εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων που έχουν αναλωθεί στην Ελλάδα, για παραγωγή πρώτων υλών και λοιπών υλικών από αυτά - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4.
- xi) Επενδυτικά σχέδια υλοποίησης ολοκληρωμένου πολυετούς (2-5 ετών) επιχειρηματικού σχεδίου φορέων (για τους οποίους έχει παρέλθει πενταετία από τη σύστασή τους) των μεταποιητικών και μεταλλευτικών επιχειρήσεων ελάχιστου συνολικού κόστους τριών εκατομμυρίων (3.000.000,00) ευρώ και επιχειρήσεων ανάπτυξης λογισμικού ελάχιστου συνολικού κόστους ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000,00) ευρώ που περιλαμβάνουν τον τεχνολογικό, διοικητικό, οργανωτικό και επιχειρησιακό εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη, καθώς και τις αναγκαίες ενέργειες κατάρτισης των εργαζόμενων, με έναν ή περισσότερους από τους επόμενους στόχους:
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους θέσης στη διεθνή αγορά.
  - Παραγωγή και προώθηση επώνυμων προϊόντων ή και υπηρεσιών.
  - Καθιέρωση παραγωγής, ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων προϊόντων, υπηρεσιών ή συμπληρωματικών προϊόντων και υπηρεσιών.
  - Παραγωγή προϊόντων ή και παροχή υπηρεσιών σημαντικά ή τελείως διαφοροποιημένων των υφιστάμενων βασιικών προϊόντων ή υπηρεσιών της επιχείρησης.
  - Μεταφορά παραγωγικών - ερευνητικών δραστηριοτήτων από το εξωτερικό στην Ελληνική Επικράτεια.
  - Παραγωγή προϊόντων ή και παροχή υπηρεσιών από τη σύμπραξη μη ομοειδών επιχειρήσεων (κατά προτίμηση από διαφορετικούς κλάδους) με στόχο την παραγωγή σημαντικά ή τελείως διαφοροποιημένων των υφιστάμενων προϊόντων ή υπηρεσιών των επιχειρήσεων αυτών - ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 5.
- Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ή και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ορίζονται προδιαγραφές, όροι και προϋποθέσεις για εξειδίκευση των επενδυτικών σχεδίων των περιπτώσεων (α) έως (ε).
2. (α) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα επενδυτικά σχέδια που αφορούν στην παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Με όμοια απόφαση επιτρέπεται να καθορίζονται προδιαγραφές, πρόσθετοι όροι, περιορισμοί και προϋποθέσεις για την εφαρμογή των ενισχύσεων στα επενδυτικά σχέδια της πιο πάνω περίπτωσης, σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
- β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ή και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία ευρυζωνικών δικτυακών υποδομών και καινοτομικών ηλεκτρονικών επικοινωνιακών και ευρυζωνικών υπηρεσιών, καθώς και τα επενδυτικά σχέδια μεταφορικών επιχειρήσεων εκμετάλλευσης μέσω μεταφοράς ανθρώπων και εμπορευμάτων, λαμβανομένης υπόψη της κοινοτικής νομοθεσίας.

3. Στην ενίσχυση της επιχορήγησης του Νόμου αυτού υπάγονται επιχειρηματικές δραστηριότητες, που ασκούνται στην αλλοδαπή, από νομικά πρόσωπα που εμπίπτουν στην κατηγορία των μικρών και μεσίων επιχειρήσεων, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 70/2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 12.1.2001 (ΕΛ 2001 L 10/33), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και υπό την προϋπόθεση ότι τηρούν βιβλία αντίστοιχα των κατηγοριών Β' και Γ' του ισχύοντος στην Ελλάδα Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.), για τα ακόλουθα επενδυτικά σχέδια:

α) Επενδυτικά σχέδια σε όλους του κλάδους της μεταποίησης μόνο για ίδρυση παραγωγικών μονάδων. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να εξαιρούνται της ενίσχυσης ορισμένοι κλάδοι ή υποκλάδοι της μεταποίησης.

β) Επενδυτικά σχέδια γεωργικών επιχειρήσεων θερμοκηπιακού τύπου, κτηνοτροφικών επιχειρήσεων εσταβλισμένου ή ημιεσταβλισμένου τύπου και αλιευτικών επιχειρήσεων (υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας.

4. Δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος Νόμου:

α) Επενδυτικά σχέδια στους κλάδους:

i) Χαλυβουργίας, όπως ορίζεται στο Παράρτημα Β του πολυτομεακού πλαισίου για τις περιφερειακές ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια (Ανακοίνωση C (2002) 315, ΕΛ 2002 C 70/04).

ii) Συνθετικών Ινών, όπως ορίζεται στο Παράρτημα Δ του πολυτομεακού πλαισίου για τις περιφερειακές ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια.

iii) Ναυπηγικό και ναυπηγοεπισκευαστικό, όπως ορίζεται στο πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις στη ναυπηγική βιομηχανία (2003/C317/06).

β) Επενδυτικά σχέδια δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών. Η απαγόρευση δεν αφορά τις θυγατρικές τους εταιρίες, καθώς και τις εταιρίες των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού.

γ) Επιχειρήσεις που λειτουργούν με τη μορφή της κοινωνίας, της εταιρίας του αστικού δικαίου ή της κοινοπραξίας.

δ) Επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ..

5. Ενισχυόμενες δαπάνες.

α) Τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στις διατάξεις του παρόντος ενισχύονται για τις ακόλουθες δαπάνες:

i) Την κατασκευή, την επέκταση, τον εκσυγχρονισμό κτιριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και τις δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

ii) Την αγορά αποπερατωθεισών ή ημιτελών βιομηχανικών ή βιοτεχνικών κτιριακών εγκαταστάσεων που παραμένουν σε αδράνεια και δεν χρησιμοποιούνται τουλάχιστον για δύο (2) έτη πριν την υπόβολή της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ανήκουν σε προβληματική επιχείρηση, όπως ορίζεται στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (Ανακοίνωση 1999/C288/02) και δεν έχουν λάβει προηγούμενη κρατική ενίσχυση.

iii) Την αγορά βιοτεχνικών χώρων σε τυποποιημένα βιοτεχνικά κτίρια των βιομηχανικών επιχειρηματικών περιοχών (ΒΙ.ΠΕ., ΒΙ.ΠΑ. και ΒΙΟ.ΠΑ.) και των τεχνοπόλεων ή τε-

χνολογικών πάρκων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ανήκουν σε προβληματική επιχείρηση, όπως ορίζεται στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (Ανακοίνωση 1999/C288/02) και δεν έχουν λάβει προηγούμενη κρατική ενίσχυση.

iv) Την αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.

v) Την αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών συστημάτων δημιουργίας ηλεκτρονικών αγορών και μηχανοργάνωσης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αγοράς του αναγκαίου λογισμικού, καθώς και δαπανών εξοπλισμού για τη διασφάλιση του ηλεκτρονικού περιεχομένου.

vi) Τις δαπάνες μελετών που αποσκοπούν στην εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνολογίας, σύγχρονων μεθόδων και βιομηχανικών σχεδίων των παραγόμενων προϊόντων.

vii) Τις δαπάνες για αποσυναρμολόγηση, μεταφορά και επανασυναρμολόγηση του υφιστάμενου εξοπλισμού, προκειμένου για επιχειρήσεις που μετεγκαθίστανται για περιβαλλοντικούς λόγους, εφόσον μετεγκαθίστανται σε ΒΙ.ΠΕ. Ε.Τ.Β.Α., λοιπές Β.Ε.ΠΕ. (ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και ΒΙ.ΠΑ.).

viii) Την αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και προϊόντων εντός του χώρου της εντασσόμενης μονάδας. Την αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων μαζικής μεταφοράς προσωπικού. Την αγορά και εγκατάσταση καινούργιου σύγχρονου εξοπλισμού και την κατασκευή εγκαταστάσεων για τη διακίνηση υλικών και προϊόντων.

ix) Την αγορά καινούργιων αυτοκινήτων - ψυγείων μόνο εφόσον αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της μονάδας.

x) Την κατασκευή νέων εργατικών κατοικιών, βρεφονηπιακών σταθμών, κτιρίων ή εγκαταστάσεων, καθώς και την αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού, προοριζόμενων για τη στέγαση, την αναψυχή ή τη συνεστίαση των εργαζομένων της επιχείρησης, καθώς και αιθουσών κατάρτισης προσωπικού, εφόσον αυτά γίνονται στην περιοχή που είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση.

xi) Τις δαπάνες κατασκευής του βασικού δικτύου μεταφοράς του θερμού νερού ή ατμού μέχρι τον καταναλωτή, προκειμένου μόνο για τις επενδύσεις παραγωγής ενέργειας σε μορφή θερμού νερού ή ατμού.

xii) Τις δαπάνες σύνδεσης με το δίκτυο της Δ.Ε.Η. προκειμένου για επενδύσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή συμπαραγωγής.

xiii) Τις δαπάνες κύριων προπαρασκευαστικών εργασιών της εκμετάλλευσης που αφορούν δρόμους, σισές, φρέατα και κεκλιμένα προσπέλασης και περιχάραξης, προκειμένου για μεταλλευτικές επενδύσεις και επενδύσεις εξόρυξης, επεξεργασίας και αξιοποίησης βιομηχανικών ορυκτών.

xiv) Τις δαπάνες αγοράς και εγκατάστασης εξοπλισμού και μέσων μεταφοράς υγρών καυσίμων και υγραερίων στα νησιά.

xv) Την αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού μεταφορικών μέσων πλην του εξοπλισμού που προορίζεται για την υποδομή και την κίνησή τους, εφόσον είναι απαραίτητα για την εξυπηρέτηση της μεταφοράς ανθρώπων και εμπο-

ρευμάτων σε απομονωμένες, δυσπρόσιτες και απομακρυσμένες περιοχές.

κν) Τις δαπάνες μελετών, αγορές καινούργιου σύγχρονου εξοπλισμού, εγκατάστασης και λειτουργίας των αναγκαίων υποδομών και διαδικασιών, καθώς και τα έξοδα πιστοποίησης των προϊόντων και των διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας, σύμφωνα με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά πρότυπα από οργανισμούς διαπιστευμένους από τον αρμόδιο εθνικό φορέα.

κνii) Τις δαπάνες εισαγωγής και προσαρμογής περιβαλλοντικά φιλικής τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.

κνiii) Τις δαπάνες που αφορούν τα τέλη που καταβάλλονται για τη διεθνή κατοχύρωση της εφεύρεσης από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα τέλη για την ετήσια ανανέωση της διεθνούς κατοχύρωσης της εφεύρεσης για μια πενταετία, εφόσον έχει αρχίσει να πραγματοποιείται επένδυση για τη βιομηχανική εκμετάλλευσή της, ύψους τουλάχιστον δεκαπλάσιου εκείνου των τελών.

κνix) Τις δαπάνες για ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών μονάδων για την εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων που έχουν αναλωθεί στην Ελλάδα, για παραγωγή πρώτων υλών και λοιπών υλικών από αυτά.

κνxx) Δαπάνες που συνδέονται με την μεταφορά τεχνολογίας, άδειες εκμετάλλευσής ή τεχνικές γνώσεις.

κνxi) Τις δαπάνες μελετών και τις αμοιβές συμβούλων για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με τους περιορισμούς της Ε.Ε.. Ειδικότερα, την εκπόνηση κάθε μορφής μελετών σχετιζόμενων με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και αναφερόμενων στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Επιλέξιμες είναι μελέτες όπως οργάνωση διοίκησης, αναδιοργάνωση των επί μέρους λειτουργιών της επιχείρησης, ανασχεδιασμός επιχειρηματικών διαδικασιών, τυποποίησης διαδικασιών, ερευνών αγοράς, εκπόνησης μελετών προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών, καθώς και συγκριτικών μελετών επιδόσεων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες υπόκεινται στους περιορισμούς της παρακάτω περίπτωσης γ'.

κνxii) Αγοράς ηλεκτρονικών υπολογιστών, του αναγκαίου λογισμικού και περαιτέρω ανάπτυξής του μέχρι εξήντα τοις εκατό (60%) του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου, που αφορά ανάπτυξη λογισμικού.

κνxiii) Δαπάνες κατασκευής δικτυακών υποδομών πρόσβασης, καθώς και ειδικών βοηθητικών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού ηλεκτρονικών επικοινωνιών που αποσκοπεί στη λειτουργία του δικτύου και στην υποστήριξη της διασύνδεσής του με υφιστάμενα δίκτυα.

β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ή και κατά περίπτωση με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης ορίζονται οι ενισχυόμενες δαπάνες ανά κατηγορία επένδυσης, σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία. Με όμοια απόφαση δύνανται να ορίζονται και πρόσθετες κατηγορίες, όροι ή περιορισμοί ενισχυόμενων δαπανών ανά είδος επενδυτικού σχεδίου.

γ) Οι δαπάνες πρέπει να αφορούν πάγια στοιχεία. Επίσης, μπορούν να ενισχύονται δαπάνες για άυλες επενδύσεις και για αμοιβές μελετών συμβούλων σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το οκτώ τοις εκατό (8%) του κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Λειτουργικές δαπάνες δεν ενισχύονται.

Οι άυλες επενδύσεις θα πρέπει να αποτελούν αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού που θα χρησιμοποιούνται

αποκλειστικά και μόνο στην ενισχυόμενη επένδυση και αποκτώνται από τρίτους με τους όρους που ισχύουν στην αγορά.

Οι ενισχύσεις για αμοιβές μελετών συμβούλων παρέχονται μόνο στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και δεν αφορούν συνήθεις λειτουργικές δαπάνες αυτών.

6. Δεν υπάγονται στις ενισχύσεις του παρόντος Νόμου:

α) Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι (6) θέσεων

β) Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου.

γ) Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. Επίσης, σε περιπτώσεις αγοράς κτιριακών εγκαταστάσεων δεν μπορεί να ενισχυθεί το τμήμα της δαπάνης που αφορά στην αξία του οικοπέδου επί του οποίου αυτές έχουν ανεγερθεί.

δ) Η ανέγερση ή η επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης. Κατ' εξαίρεση μπορούν να ενισχυθούν:

i) Η ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων επί οικοπέδου που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης, εφόσον έχει παραχωρηθεί προς τούτο η χρήση του για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών από το Δημόσιο, τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού, την Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε., τις ΒΙ.ΠΕ. Ε.Τ.Β.Α., συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έχουν καθεστώς ελεύθερης ζώνης, λοιπές Β.Ε.ΠΕ. (ΒΙ.ΠΕ., ΒΙ.ΠΑ. και ΒΙΟ.ΠΑ.), την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, την Ολυμπιακή Ακίνητα Α.Ε., τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, σωματεία ή ιδρύματα, καθώς και από τεχνολογικά πάρκα προκειμένου για ανέγερση ή επέκταση κτιρίων εντός τεχνολογικών πάρκων.

Επίσης η ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων επί οικοπέδου που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης αλλά έχει εκμισθωθεί από το Δημόσιο, νομικά ή φυσικά πρόσωπα για χρονική διάρκεια δεκαπέντε (15) ετών, η μίσθωση έχει μεταγραφεί και ο εκμισθωτής έχει παραιτηθεί από το δικαίωμα ιδιόχρησής.

Η διάρκεια της παραχώρησης ή μίσθωσης υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής της επένδυσης που προβλέπεται στην παράγραφο 11 του άρθρου 7.

ii) Η πραγματοποίηση επενδύσεων θερμοκηπίων, επί γηπέδου του οποίου η χρήση έχει παραχωρηθεί ή εκμισθωθεί προς τούτο στο φορέα της επένδυσης για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών.

iii) Η πραγματοποίηση επενδύσεων χιονοδρομικών κέντρων, παραγωγής ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και γηπέδων γκολφ, επί ακινήτου του οποίου η χρήση έχει παραχωρηθεί ή εκμισθωθεί προς τούτο στο φορέα της επένδυσης για χρονικό διάστημα τουλάχιστον είκοσι (20) ετών.

iv) Η πραγματοποίηση επενδύσεων υδατοκαλλιεργειών σε αιγαλά.

Οι μισθώσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή καταρτίζονται και με ιδιωτικό έγγραφο. Το γνήσιο της υπογραφής του εγγράφου βεβαιώνεται από τη δημόσια οικονομική υπηρεσία στην οποία και κατατίθεται. Μετά την κατάθεσή του το έγγραφο με το οποίο καταρτίζεται η μίσθωση μεταγράφεται στο γραφείο μεταγραφών της περιφέρειας του ακινήτου. Από τη μεταγραφή η μίσθωση έχει την ισχύ που ορίζεται στο άρθρο 618 του Αστικού Κώδικα.

ε) Ο εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων

(2*), πρώην Γ τάξης, πριν παρέλθει πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης επένδυσης εκσυγχρονισμού της μονάδας, που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος ή των Νόμων 2601/1998, 1892/1990 και 1262/1982. Στην πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας, της παραγράφου αυτής, περιλαμβάνεται και το διάστημα κατά το οποίο η μονάδα λειτουργούσε ως επιχείρηση εκμετάλλευσης ενοικιαζόμενων δωματίων ή διαμερισμάτων, προκειμένου για ξενοδοχειακές μονάδες που προέκυψαν από υποχρεωτική μετατροπή μονάδας ενοικιαζόμενων δωματίων ή διαμερισμάτων. Κατ' εξαίρεση ο ανωτέρω εκσυγχρονισμός ενισχύεται για τμήματα της ξενοδοχειακής μονάδας που δεν περιλαμβάνονταν στην προηγούμενη ενίσχυση.

στ) Ο εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) τουλάχιστον Γ τάξης, πριν παρέλθει πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης επένδυσης εκσυγχρονισμού της μονάδας, που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος ή των Νόμων 2601/1998, 1892/1990 και 1262/1982. Κατ' εξαίρεση για τις οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις (campings) για τα οποία έχει υπαχθεί επένδυση εκσυγχρονισμού τους στις διατάξεις των Νόμων 1262/1982, 1892/1990 και 2601/1998, για τα οποία υποβάλλεται αίτηση υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, για ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμό τους πριν παρέλθει πενταετία από την ολοκλήρωση του ήδη εγκριθέντος εκσυγχρονισμού, ο αιτούμενος εκσυγχρονισμός μπορεί να ενισχυθεί εφόσον αφορά σε διαφορετικά του προηγούμενου τμήματα του κατασκηνωτικού κέντρου ή και στα εκσυγχρονισθέντα, εφόσον η σκοπιμότητα πραγματοποίησης περαιτέρω έργων εκσυγχρονισμού τους κρίνεται πλήρως αιτιολογημένη, μετά από γνώμη της αρμόδιας Γνωμοδοτικής Επιτροπής.

ζ) Η ανέγερση, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων, ενοικιαζόμενων δωματίων και ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων ανεξάρτητα από την τάξη.

η) Η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο της αξίας μηχανημάτων και λοιπών παγίων στοιχείων.

θ) Επενδύσεις οι οποίες αποσκοπούν σε απλή αντικατάσταση υφιστάμενου μηχανολογικού εξοπλισμού, χωρίς να συνεπάγονται την επέκταση, την αλλαγή στο προϊόν ή τη μέθοδο παραγωγής μίας υφιστάμενης εγκατάστασης.

Άρθρο 4

Παρεχόμενες ενισχύσεις

1. Για τα επενδυτικά σχέδια των κατηγοριών της παραγράφου 1 του άρθρου 3 παρέχονται κατά περιοχή οι ακόλουθες ενισχύσεις:

α) Επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά τα ποσοστά του πίνακα:

Κατηγορία επένδυσης	Περιοχή Α	Περιοχή Β	Περιοχή Γ	Περιοχή Δ1	Περιοχή Δ2	Περιοχή Δ3
Κατηγορία 1	0%	18%	30%	35%	40%	40%
Κατηγορία 2	0%	13%	25%	35%	35%	35%
Κατηγορία 3	40%	40%	40%	40%	40%	40%
Κατηγορία 4	30%	30%	35%	35%	40%	40%
Κατηγορία 5	35%	35%	35%	35%	35%	35%

Στα παραπάνω ποσοστά, εκτός των επενδύσεων των περιοχών όπου εξαντλείται το όριο του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων και εκτός των επενδύσεων της κατηγορίας 5, προστίθεται επιπλέον ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) συνολικά, εφόσον συντρέχει μία ή και περισσότερες από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- Εγκατάσταση των επιχειρήσεων εντός Βιομηχανικών Επιχειρηματικών Περιοχών (Β.Ε.ΠΕ.).

- Ίδρυση ξενοδοχειακής μονάδας κατηγορίας 4 ή 5 αστέρων (Α' ή ΑΑ' τάξης).

- Μετατροπή παραδοσιακού ή διατηρητέου σε ξενοδοχειακή μονάδα.

- Εκσυγχρονισμό ξενοδοχείου με αναβάθμισή του σε κατηγορία 4 ή 5 αστέρων.

- Εκσυγχρονισμό ξενοδοχείου χαρακτηρισμένου παραδοσιακού ή διατηρητέου.

- Εγκατάσταση των τουριστικών επιχειρήσεων σε Περιχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.).

- Φορέας νεοϊδρυόμενος θεωρείται η επιχείρηση όταν δεν έχει παρέλθει έτος από την σύστασή της ή την έναρξη επιτηδεύματος μέχρι το χρόνο υποβολής αίτησης υπαγωγής της. Δεν θεωρούνται νεοϊδρυόμενοι φορείς εταιρίες που προήλθαν από μετατροπή άλλης εταιρίας ή ατομικής επιχείρησης ή από συγχώνευση εταιριών ή και ατομικών επιχειρήσεων ή εκείνες που απορρόφησαν άλλη εταιρία ή ατομική επιχείρηση ή κλάδο άλλης, καθώς και εκείνες που απορροφήθηκαν από άλλη εταιρία.

Η εναλλακτικά:

β) Φορολογική απαλλαγή κατά τα ποσοστά του πίνακα:

Κατηγορία επένδυσης	Περιοχή Α	Περιοχή Β	Περιοχή Γ	Περιοχή Δ1	Περιοχή Δ2	Περιοχή Δ3
Κατηγορία 1	0%	50%	100%	100%	100%	100%
Κατηγορία 2	0%	50%	100%	100%	100%	100%
Κατηγορία 3	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Κατηγορία 4	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Κατηγορία 5	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Η εναλλακτικά:

γ) Επιχορήγηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης κατά τα ποσοστά του πίνακα:

Κατηγορία επένδυσης	Περιοχή Α	Περιοχή Β	Περιοχή Γ	Περιοχή Δ1	Περιοχή Δ2	Περιοχή Δ3
Κατηγορία 1	0,0%	18,4%	35,1%	40,0%	45,5%	48,1%
Κατηγορία 2	0,0%	18,4%	33,2%	40,0%	45,5%	45,5%
Κατηγορία 3	40,0%	40,0%	40,0%	40,0%	40,0%	40,0%
Κατηγορία 4	35,0%	35,0%	40,0%	40,0%	45,5%	48,1%
Κατηγορία 5	35,0%	35,0%	35,0%	35,0%	35,0%	35,0%

2. Δεν επιτρέπεται οι παρεχόμενες ενισχύσεις επί του κόστους του επενδυτικού σχεδίου, αναγόμενες σε Καθαρό Ισοδύναμο Επιχορήγησης, να υπερβούν τα ποσοστά του εγκεκριμένου από την Ε.Ε. Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

3. Στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται εκάστοτε από την κοινοτική νομοθεσία, παρέχεται επιπλέον ποσοστό ενίσχυσης έως δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εκτός των επιχειρήσεων του τομέα των μεταφορών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζεται το συγκεκριμένο ποσοστό ανά νομό, βάσει του κριτηρίου του κατά κεφαλή Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) σε Μονάδες Ισοδύναμης Αγοραστικής Δύναμης με βάση τα τελευταία διαθέσιμα, έτους 2001, στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος ως εξής:

- Για τους παραμεθόριους Νομούς Δράμας, Δωδεκανήσου, Έβρου, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Κιλκίς, Λέσβου, Ξάνθης, Πέλλας, Ροδόπης, Σάμου, Σερρών, Φλώρινας, Χίου, καθώς και για τους Νομούς με κατά κεφαλή Α.Ε.Π. μικρότερο ή ίσο του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ίδιου έτους 2001, παρέχεται επιπλέον επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης ή επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, ίση με το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί του κόστους της ενισχυόμενης επένδυσης.

- Για Νομούς με κατά κεφαλή Α.Ε.Π. μεγαλύτερο του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ίδιου έτους 2001, παρέχεται επιπλέον επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης ή επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, ίση με το πέντε τοις εκατό (5%) επί του κόστους της ενισχυόμενης επένδυσης.

4. Σε κάθε περίπτωση τα παρεχόμενα ποσοστά επιχορήγησης και επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης, καθώς και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης δεν δύναται να υπερβούν το πενήντα πέντε τοις εκατό (55%). Τα παρεχόμενα ποσοστά επιχορήγησης για αμοιβές μελετών συμβούλων δεν μπορούν να υπερβούν κατ'άνωτατο το πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

5. Για επενδυτικά σχέδια που υπερβαίνουν τα πενήντα εκατομμύρια (50.000.000,00) ευρώ το ανώτατο χορηγούμενο ποσό ενίσχυσης προσδιορίζεται ως εξής:

α) για το τμήμα μέχρι πενήντα εκατομμύρια (50.000.000,00) ευρώ παρέχεται το εκατό τοις εκατό (100%) του κατά περίπτωση ανώτατου ορίου περιφερειακής ενίσχυσης,

β) για το τμήμα από πενήντα εκατομμύρια (50.000.000,00) ευρώ έως εκατό εκατομμύρια (100.000.000,00) ευρώ παρέχεται το πενήντα τοις εκατό (50%) του κατά περίπτωση ανώτατου ορίου περιφερειακής ενίσχυσης,

γ) για το τμήμα που υπερβαίνει τα εκατό εκατομμύρια (100.000.000,00) ευρώ παρέχεται το τριάντα τέσσερα τοις εκατό (34%) του κατά περίπτωση ανώτατου ορίου περιφερειακής ενίσχυσης.

Αν για την υπαγωγή επενδύσεων στις διατάξεις του παρόντος απαιτείται προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διαδικασία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής αρχίζει ύστερα από τη λήψη της έγκρισης αυτής.

6. Στον τομέα αυτοκινητοβιομηχανίας, όπως αυτός ορίζεται στο παράρτημα Γ του πολυτομεακού πλαισίου προς τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια, το ανώτερο ποσό ενίσχυσης, σε επενδύσεις με ενισχυόμενο κόστος άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000,00) ευρώ ή σε επενδύσεις των οποίων η ενίσχυση υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000,00) ευρώ σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, θα ισούται με το τριάντα τοις εκατό (30%) του ανώτατου ορίου της περιφερειακής ενίσχυσης, που προβλέπεται από τον εγκρίσιμο από την Ε.Ε. Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

7. Για τα επενδυτικά σχέδια των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 3 του άρθρου 3, που πραγματοποιούνται στην αλλοδαπή, παρέχεται μόνο η ενίσχυση της επιχορήγησης, το ποσοστό της οποίας ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία.

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για τη χορήγηση των ενισχύσεων

1. (α) Στις ενισχύσεις του παρόντος Νόμου υπάγονται επενδυτικά σχέδια τα οποία υπερβαίνουν το ελάχιστο ύψος κατά περίπτωση ως κατωτέρω:

- Για μεγάλες επιχειρήσεις, πεντακόσιες χιλιάδες (500.000,00) ευρώ.

- Για μεσαίες επιχειρήσεις, διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000,00) ευρώ.

- Για μικρές επιχειρήσεις, εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000,00) ευρώ.

- Για πολύ μικρές επιχειρήσεις, εκατό χιλιάδες (100.000,00) ευρώ.

Το μέγεθος των επιχειρήσεων καθορίζεται βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 70/2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 12.1.2001 (ΕΛ 2001 L 10/33), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ελάχιστο όριο της παραγράφου αυτής, καθώς και να ορίζεται διαφορετικό ελάχιστο ύψος ενισχυόμενων επενδύσεων για ορισμένους κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων ή για περιοχές που παρουσιάζουν προβλήματα αναπτύξεως και απασχολήσεως.

β) Ειδικότερα στην ενίσχυση της φορολογικής απαλλαγής υπάγονται επενδυτικά σχέδια εκσυγχρονισμού βιοτεχνικών μονάδων που πραγματοποιούνται από πολύ μικρές επιχειρήσεις, τα οποία υπερβαίνουν το ελάχιστο ύψος των τριάντα χιλιάδων (30.000,00) ευρώ.

γ) Οι παρεχόμενες σε κάθε φορά ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν σωρευτικά για μία πενταετία το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000,00) ευρώ για επενδύσεις που αφορούν την ίδια παραγωγική διαδικασία.

2. Νομική μορφή των υπαγόμενων επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις των οποίων επενδυτικά σχέδια ύψους άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000,00) ευρώ υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης του παρόντος Νόμου, υποχρεούνται, το αργότερο μέχρι την εκταμίευση της πρώτης δόσης της ενίσχυσης, να λειτουργούν με μορφή εμπορικής εταιρίας ή συνεταιρισμού.

Ιερές μονές και η Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους για την πραγματοποίηση των επενδύσεων δεν υποχρεούνται σε σύσταση εταιρίας.

3. Ίδια συμμετοχή του επενδυτή

Α.(α) Το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής του επενδυτή στις επενδύσεις που εντάσσονται στο καθεστώς ενίσχυσης της επιχορήγησης ή και επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να είναι κατώτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των ενισχυόμενων δαπανών.

β) Το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής στην επένδυση που έχει εγκριθεί με την απόφαση υπαγωγής, δεν είναι δυνατόν να μειωθεί μετά την έκδοση απόφασης αυτής.

γ) Η ίδια συμμετοχή του επενδυτή στις επενδύσεις που εντάσσονται στο καθεστώς της ενίσχυσης της επιχορήγησης ή και επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης αποτελεί ίδιο κεφάλαιο για τις ατομικές επιχειρήσεις και τις Ιερές Μονές και εταιρικό κεφάλαιο για τις λοιπές. Προκειμένου περί συνεταιρισμών, ως ίδια συμμετοχή νοείται για μεν τους νεοϊδρυθέντους το καταβεβλημένο κεφάλαιό τους, για δε τους υφιστάμενους το ποσό της αύξησης του κεφαλαίου τους ή το αποθεματικό που σχηματίζεται για

το σκοπό αυτόν. Για τις λοιπές περιπτώσεις ως ίδια συμμετοχή του επενδυτή νοείται για μεν τις νεοϊδρυόμενες εταιρίες το καταβεβλημένο κεφάλαιό τους, για δε τις υφιστάμενες το ποσό της αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου τους που προκύπτει από νέες σε μετρητά εισφορές των εταίρων ή κατά περίπτωση τα φορολογηθέντα αποθεματικά, όπως αυτά προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, εκτός του τακτικού, χωρίς να απαιτείται αύξηση του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου και υπό τον όρο ότι τα αποθεματικά αυτά δεν θα μπορούν να διανεμηθούν πριν την παρέλευση πενταετίας από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Τα αποθεματικά αυτά εμφανίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης. Σε περίπτωση διανομής τους πριν την παρέλευση πενταετίας επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 10. Τα φορολογηθέντα (έκτακτα) αποθεματικά επιχείρησης αποτελούν ίδια συμμετοχή στην επένδυση, εφόσον κατά το στάδιο αξιολόγησης της επένδυσης ελέγχεται και διαπιστώνεται η επάρκεια της ρευστότητας της επιχείρησης μετά την αφαίρεση των ποσών των διαθεσίμων της που πρόκειται να αποτελέσουν την ίδια συμμετοχή.

Για τις επενδύσεις της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 για τον υπολογισμό της ίδιας συμμετοχής λαμβάνεται υπόψη μόνο το σκέλος της επένδυσης που αφορά σε επενδύσεις παγίων.

δ) Η αύξηση του εταιρικού ή συνεταιριστικού κεφαλαίου υφιστάμενων εταιριών ή συνεταιρισμών πρέπει να γίνεται μετά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος.

Η αύξηση του κεφαλαίου των Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. μπορεί να γίνεται και πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής υπό την προϋπόθεση ότι πραγματοποιήθηκε μέσα στους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής με αποκλειστικό, βάσει της σχετικής απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων ή των εταίρων αντίστοιχα, σκοπό τη χρησιμοποίηση του νέου κεφαλαίου ως ίδια συμμετοχή, στη συγκεκριμένη επένδυση και ότι, μέχρι το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής της επένδυσης ή του σχεδίου, το κεφάλαιο αυτό αποδεδειγμένα υφίσταται με τη μορφή διαθεσίμων της εταιρίας και δεν έχει αναλωθεί.

Β. Στις επενδύσεις που εντάσσονται στο καθεστώς της φορολογικής απαλλαγής ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, τουλάχιστον το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του κόστους πρέπει να καλύπτεται από χρηματοδοτική συμβολή του φορέα της επένδυσης που συνίσταται σε ίδια κεφάλαια ή δάνειο, υπό την προϋπόθεση ότι το τμήμα αυτό δεν συνοδεύεται από καμία κρατική ενίσχυση.

4. Αναμόρφωση ενισχυόμενου κόστους επένδυσης

Με την απόφαση πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας είναι δυνατόν, μετά από αίτηση του επενδυτή, να αναμορφωθεί το ενισχυόμενο κόστος αυτής, το οποίο σε περίπτωση αύξησης δεν δύναται να υπερβεί το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) αυτού που έχει εγκριθεί. Για τον καθορισμό του ποσού της αναμόρφωσης του κόστους της επένδυσης, λαμβάνονται υπόψη οι ανατιμήσεις και διαφοροποιήσεις που τυχόν προέκυψαν στα επί μέρους στοιχεία κόστους της επένδυσης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης.

5. Προθεσμία ολοκλήρωσης - Δυνατότητα παράτασης προθεσμίας ολοκλήρωσης επένδυσης

Η προβλεπόμενη στην απόφαση υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης της επένδυσης μπορεί να παρατείνεται για δύο (2) έτη κατ' ανώτατο όριο, υπό τις προϋποθέσεις ότι: (α) η υποβολή του αιτήματος γίνεται το αργότερο εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης που καθορίστηκε αρχικά στην απόφαση υπαγωγής και (β) έχει πραγματοποιηθεί το πενήντα τοις εκατό (50%) του εγκριθέντος έργου.

Αν διακοπούν ή καθυστερήσουν οι εργασίες για λόγους ανωτέρας βίας, η προθεσμία ολοκλήρωσης της επένδυσης μπορεί να παρατείνεται για επιπλέον χρονικό διάστημα ίσο με εκείνο της διακοπής ή της καθυστέρησης. Στις περιπτώσεις που η ανωτέρα βία ανακύπτει κατά τη διάρκεια της προθεσμίας ολοκλήρωσης που καθορίστηκε αρχικά με την απόφαση υπαγωγής, το σχετικό αίτημα πρέπει να υποβληθεί μόνο εντός της προθεσμίας ολοκλήρωσης που καθορίστηκε αρχικά στην απόφαση υπαγωγής χωρίς να απαιτείται η πραγματοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) του εγκριθέντος έργου.

Αν, χωρίς να συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, η επένδυση ολοκληρωθεί εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη της αρχικής ή κατά παράταση προθεσμίας, η ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας επιτρέπεται να πιστοποιηθεί εφόσον κατατεθεί σχετική αίτηση για πιστοποίηση κατά τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 και ενισχύονται μόνο οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν εμπρόθεσμα.

6. Έναρξη υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων

α) Η έναρξη των επενδυτικών σχεδίων του παρόντος επιτρέπεται να γίνεται μετά την υποβολή στην αρμόδια υπηρεσία της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος και των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

β) Επενδυτικές δαπάνες που προηγούνται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης υπαγωγής δεν συνυπολογίζονται στο επιχορηγούμενο κόστος ούτε στην ίδια συμμετοχή του επενδυτή.

γ) Η έναρξη πραγματοποίησης της επένδυσης πριν τη δημοσίευση της απόφασης υπαγωγής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως γίνεται με αποκλειστική ευθύνη του επενδυτή και δεν δεσμεύει την κρίση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής ούτε την απόφαση της Διοίκησης σχετικά με την υπαγωγή ή μη αυτής στις διατάξεις του παρόντος.

δ) Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση υποβολής αίτησης υπαγωγής από φορείς, μονάδες των οποίων έχουν πληγεί από πυρκαγιές, πλημμύρες ή άλλα φυσικά φαινόμενα, για επενδύσεις τους που σχετίζονται με την αποκατάσταση των μονάδων που επλήγησαν, τα επενδυτικά έργα, συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης και λοιπές εργασίες, που πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα από το χρόνο που συνέβη η πυρκαγιά ή το φυσικό φαινόμενο που προκάλεσε τη ζημιά μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής, λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι πραγματοποιήθηκαν μέσα σε διάστημα δώδεκα (12) μηνών κατ' ανώτατο όριο πριν από την υποβολή της αίτησης αυτής και ότι η αίτηση υπεβλήθη εντός έτους από το ζημιογόνο γεγονός.

7. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για το επενδυτικό δάνειο

Αν στο προτεινόμενο για ενίσχυση επενδυτικό σχέδιο προβλέπεται και η χρησιμοποίηση δανείου, αυτό πρέπει:

- i) να είναι τετραετούς τουλάχιστον διάρκειας,
- ii) να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή ή δανείου

από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού.

iii) να λαμβάνεται για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό θα προκύπτει ρητά από τη σχετική δανειακή σύμβαση και

iv) να έχει εγκριθεί από τη χρηματοδοτούσα τράπεζα ή το χρηματοδοτικό οργανισμό, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής στις ενισχύσεις του παρόντος. Το σχετικό έγγραφο της έγκρισής του πρέπει να αναφέρει τους όρους χορήγησης του δανείου και συγκεκριμένα το ύψος του, τη διάρκειά του, το επιτόκιο, την περίοδο χάριτος και τις εξασφαλίσεις για την παροχή του και να περιλαμβάνεται στον υποβαλλόμενο με την αίτηση υπαγωγής φάκελο.

Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε συνάλλαγμα.

8. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού

α) Η επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης για πρόγραμμα απόκτησης της χρήσης καινούργιου σύγχρονου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού παρέχεται υπό την προϋπόθεση ότι μετά τη λήξη της μίσθωσης ο εξοπλισμός θα περιέρχεται στην κυριότητα της επιχείρησης. Ο όρος αυτός πρέπει να περιλαμβάνεται στη σχετική σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

β) Η διάρκεια της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη.

9. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι παροχής ενισχύσεων βάσει της δημιουργούμενης απασχόλησης

α) Η επιδότηση αφορά στις συνδεδεμένες με την πραγματοποίηση της επένδυσης θέσεις απασχόλησης. Θέσεις απασχόλησης συνδεδεμένες με την επένδυση θεωρούνται οι νέες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται μέσα στην πρώτη τριετία από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης για την εξυπηρέτησή της, καθώς και οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά το ίδιο χρονικό διάστημα λόγω της αύξησης του συντελεστή αξιοποίησης του δυναμικού παραγωγής που οφείλεται στην εν λόγω επένδυση.

Η δημιουργούμενη απασχόληση αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση των θέσεων πλήρους ή μερικής απασχόλησης επιπλέον των υφιστάμενων κατά το χρόνο ολοκλήρωσης.

β) Η ενίσχυση καταβάλλεται επί του μισθολογικού κόστους για το σύνολο των συνδεδεμένων με την επένδυση θέσεων απασχόλησης και παρέχεται για τα δύο πρώτα έτη από τη δημιουργία της κάθε θέσης απασχόλησης. Το μισθολογικό κόστος περιλαμβάνει το μισθό πριν από την αφαίρεση φόρων, καθώς και τις υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

10. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις που αφορούν στην παραγωγή προϊόντων εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας, καθώς και σε επενδύσεις ή προγράμματα επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας, της υποπερίπτωσης (viii) της περίπτωσης δ' και της υποπερίπτωσης (iv) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

α) Για το χαρακτηρισμό των προϊόντων ή υπηρεσιών ως εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας γνωμοδοτεί, με βάση το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο, η Ειδική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Γενικής Γραμματείας Ανάπτυξης (Γ.Γ.Α.) του Υπουργείου Ανάπτυξης, μέσα σε έναν (1) μήνα από την ημερομηνία διαβίβασης του φακέλου της

επένδυσης ή του προγράμματος στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται τα κριτήρια και οι διαδικασίες εξέτασης για το χαρακτηρισμό των προϊόντων ή υπηρεσιών ως εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται οι προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν οι επενδύσεις για την παροχή υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.

Με τη γνωμοδότηση της προηγούμενης περίπτωσης α' η Ειδική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων γνωμοδοτεί και για την πλήρωση ή μη των ως άνω προδιαγραφών στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας, προκειμένου να είναι δυνατή για αυτές η εφαρμογή των ενισχύσεων του παρόντος Νόμου.

11. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια που αφορούν στην παραγωγή των νέων προϊόντων ή υπηρεσιών της υποπερίπτωσης (iv) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

α) Ως νέα προϊόντα θεωρούνται αυτά που, κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στις ενισχύσεις του παρόντος, δεν παράγονται από άλλες παραγωγικές μονάδες της χώρας αυτούσια ή παραλλαγμένα.

β) Για το χαρακτηρισμό των προϊόντων ως νέων γνωμοδοτεί, με βάση το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο, η Ειδική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Γ.Γ.Α. του Υπουργείου Ανάπτυξης, μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία διαβίβασης του φακέλου της επένδυσης στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης. Με την κοινή απόφαση της περίπτωσης β' της παραγράφου 10 καθορίζονται τα κριτήρια και οι διαδικασίες εξέτασης από τη Γ.Γ.Α. του χαρακτηρισμού των προϊόντων ως νέων.

12. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια ανάπτυξης λογισμικού της υποπερίπτωσης (vi) της περίπτωσης δ' και της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' της παρ. 1 του άρθρου 3.

α) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης ορίζονται οι προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν οι επιχειρήσεις αυτές, καθώς και τα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να συνοδεύουν το φάκελο που υποβάλλεται από αυτές για την εφαρμογή των ενισχύσεων του παρόντος.

β) Ο χαρακτηρισμός τους ως επενδύσεων ανάπτυξης λογισμικού γίνεται με γνωμοδότηση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων της Γ.Γ.Α. του Υπουργείου Ανάπτυξης, μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία διαβίβασης του φακέλου της επένδυσης στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

13. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε: (i) επενδύσεις για τη δημιουργία εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ενεργειακής, μεταλλευτικής, γεωργικής, κτηνοτροφικής και ιχθυοκαλλιεργητικής έρευνας και (ii) επενδύσεις ανάπτυξης τεχνολογιών και βιομηχανικών σχεδίων της υποπερίπτωσης (vii) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

Για το χαρακτηρισμό εκδίδεται γνωμοδότηση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων της Γ.Γ.Α. του Υπουργείου Ανάπτυξης, μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία διαβίβασης του φακέλου της επένδυσης ή προγράμματος στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

14. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων, στις επενδύσεις περιβαλλοντικού και ενεργειακού χαρακτήρα των υποπεριπτώσεων (i), (ii) και (iii) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

α) Προκειμένου για επενδύσεις που αφορούν σε προστασία του περιβάλλοντος, περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας, αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος και ανακύκλωσης του ύδατος, για το χαρακτηρισμό τους αποφαίνεται το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων εντός ενός (1) μηνός από την ημερομηνία διαβίβασης του φακέλου στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο από την αρμόδια υπηρεσία αξιολόγησης της επένδυσης ή του προγράμματος.

β) Προκειμένου για επενδύσεις που αφορούν σε εξοικονόμηση ενέργειας, η εφαρμογή των ενισχύσεων γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση ή το πρόγραμμα χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν αφορά στον παραγωγικό εξοπλισμό, αλλά στον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις κίνησης - λειτουργίας της μονάδας και ότι από την επένδυση ή το πρόγραμμα προκύπτει μείωση τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της καταναλισκόμενης ενέργειας.

γ) Προκειμένου για τις επενδύσεις ή προγράμματα των υποπεριπτώσεων (ii) και (iii) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, για το χαρακτηρισμό τους γνωμοδοτεί η Γενική Γραμματεία Ενέργειας του Υπουργείου Ανάπτυξης, εντός ενός (1) μηνός από την ημερομηνία διαβίβασης του φακέλου στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας.

15. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων, στις επενδύσεις που αφορούν στην παραγωγή καινοτομικών προϊόντων και εμπορευματοποίησης προτύπων προϊόντων, καθώς και στην εισαγωγή καινοτομικών στην παραγωγική διαδικασία της υποπεριπτώσεως (vii) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

α) Για τις ανάγκες του παρόντος, ως καινοτομία ορίζεται η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης για τη δημιουργία νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και διαδικασιών και υπηρεσιών που χρήζουν άμεσης παραγωγικής και εμπορικής αποδοχής. Αποδεκτά πεδία καινοτομίας ορίζονται αυτά που αφορούν προϊόντα, υπηρεσίες, παραγωγική διαδικασία και ανάπτυξη τεχνολογίας.

β) Στην περίπτωση επιχειρηματικών σχεδίων καινοτομίας αξιολογείται η πρωτοτυπία, η εστίαση και αποσαφήνιση του βέλτιστου πεδίου εφαρμογής ή συγκεκριμένης εφαρμογής της καινοτομικής ιδέας, ο βαθμός βελτίωσης των τεχνικών και των οικονομικών μεγεθών του στοχευόμενου προϊόντος και παραγωγικής διαδικασίας και υπηρεσίας, η ύπαρξη και χρήση ή η εξασφάλιση χρήσης μεμονωμένων ή συνδυασμών υπαρχόντων πατεντών και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, η ύπαρξη και αξιοποίηση αξιόπιστων αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης, η πρωτοτυπία συνδυασμού τεχνολογίας από διαφορετικές περιοχές και κλάδους και ο βαθμός εξασφάλισης πώλησης των προϊόντων και υπηρεσιών ή ο βαθμός εξασφάλισης χρήσης των διαδικασιών. Η ύπαρξη πιστοποιητικού από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι.) για πρωτοτυπία και διπλώμα ευρεσιτεχνίας αποτελεί θετικό αλλά όχι καθοριστικό ή απαραίτητο παράγοντα για την αξιολόγηση και υπαγωγή της προτεινόμενης επένδυσης στην κατηγορία καινοτομίας.

γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται και συμπληρώνονται τα κριτήρια και οι διαδικασίες εξέτασης από την Ειδική Επιτροπή Εμπειρογνημών της Γ.Γ.Α. για το χαρακτηρισμό προϊόντων, παραγωγικών διαδικασιών και υπηρεσιών ως καινοτομικά.

Ο χαρακτηρισμός των επενδύσεων αυτών γίνεται με σχετική γνωμοδότηση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνημών της Γ.Γ.Α. του Υπουργείου Ανάπτυξης, μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία διαβίβασης του φακέλου της επένδυσης στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Με την κοινή απόφαση της περίπτωσης β' της παραγράφου 10 καθορίζονται τα κριτήρια και οι διαδικασίες εξέτασης από τη Γ.Γ.Α. του χαρακτηρισμού των προϊόντων ως καινοτομικών και των επενδύσεων ως καινοτομικών στην παραγωγική διαδικασία.

16. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την ένταξη επενδύσεων για ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων, που προβλέπονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3

α) Επενδύσεις για ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων μπορούν να ενισχυθούν μόνον εφόσον πραγματοποιούνται:

i) Στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.), όπως ορίζονται με το Ν. 2545/1997 (ΦΕΚ 254 Α).

ii) Στα τμήματα των ενισχυόμενων περιοχών της Επικράτειας που δεν περιλαμβάνονται στην κοινή απόφαση της επόμενης περίπτωσης β'. Για να είναι δυνατή η ενίσχυση για ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων στα τμήματα αυτά της Επικράτειας πρέπει (α) η επένδυση να πραγματοποιείται σε ζώνη τουρισμού - αναψυχής χαρακτηριζόμενη έτσι σύμφωνα με τα κριτήρια της χωροταξικής ή πολεοδομικής πολιτικής και (β) να εξασφαλίζεται η απαιτούμενη κατάλληλη υποδομή για την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία της ξενοδοχειακής μονάδας. Η συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών διαπιστώνεται κατά περίπτωση με ειδική γνωμάτευση του Ε.Ο.Τ., η οποία εκδίδεται από τον εν λόγω Οργανισμό και προσκομίζεται στην αρμόδια Υπηρεσία Ιδιωτικών Επενδύσεων κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Τουριστικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδεται κάθε δύο (2) χρόνια και δεν μπορεί να τροποποιηθεί μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα των δύο (2) χρόνων, μπορεί να καθορίζονται τμήματα της Επικράτειας που παρουσιάζουν υπερσυγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας, στα οποία δεν έχουν εφαρμογή οι ενισχύσεις της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του μισθολογικού κόστους του παρόντος για ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων.

17. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3

Για να είναι δυνατή η ενίσχυσή τους, πρέπει τα κτίρια αυτά, είτε βρίσκονται σε χαρακτηρισμένο διατηρητέο ή παραδοσιακό οικισμό είτε όχι, να έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα από το Υπουργείο Πολιτισμού ή από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων

Έργων ή ως παραδοσιακά από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή τον Ε.Ο.Τ.

18. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις για ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων ή τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Τουριστικής Ανάπτυξης καθορίζονται το είδος και η έκταση των έργων που πρέπει να περιλαμβάνονται στον εκσυγχρονισμό της ξενοδοχειακής μονάδας ή των τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings), για να θεωρείται αυτός ως ολοκληρωμένης μορφής και να είναι δυνατή η εφαρμογή των ενισχύσεων του παρόντος.

19. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις συνεδριακών κέντρων, χιονοδρομικών κέντρων, κέντρων θαλασσοθεραπείας, κέντρων τουρισμού υγείας, κέντρων προπονητικού - αθλητικού τουρισμού, εγκαταστάσεων αξιοποίησης ιαματικών πηγών και θεματικών πάρκων, της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Τουριστικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν οι ως άνω μονάδες. Οι αιτήσεις των φορέων για ένταξη στις ενισχύσεις του παρόντος, των επενδύσεων ή και προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού των παραπάνω μονάδων συνοδεύονται υποχρεωτικά από έγκριση του Ε.Ο.Τ. για την πλήρωση των κατά περίπτωση προδιαγραφών.

20. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνες) και γηπέδων γκολφ, της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

Οι αιτήσεις των φορέων για ένταξη, στις ενισχύσεις του παρόντος, των επενδύσεων λιμένων σκαφών αναψυχής και γηπέδων γκολφ συνοδεύονται υποχρεωτικά από έγκριση της Γενικής Διεύθυνσης Στήριξης Λιμένων Αναψυχής του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης αντίστοιχα για τη δημιουργία ή την επέκταση ή τον εκσυγχρονισμό τους.

21. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης, καθώς και μονάδων παροχής στέγης αυτόνομης διαβίωσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες, της υποπερίπτωσης (xiii) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

Οι αιτήσεις των φορέων για ένταξη, στις ενισχύσεις του παρόντος, επενδύσεων των παραπάνω επιχειρήσεων συνοδεύονται υποχρεωτικά από την κατά περίπτωση απαιτούμενη έγκριση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 10 και 30 του Ν. 2072/1992 (ΦΕΚ 125 Α') αντίστοιχα.

22. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις ίδρυσης δημόσιας χρήσης σταθμών αυτοκινήτων της υποπερίπτωσης (xiv) περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3

α) Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων αυτών πρέπει να αφορούν στη δημιουργία δημόσιας χρήσης εστεγασμένων σταθμών αυτοκινήτων.

β) Πρέπει να διασφαλίζεται η καταλληλότητα του συγκεκριμένου χώρου και της περιοχής εγκατάστασης του σταθμού αυτοκινήτων σε σχέση με τις ανάγκες στάθμευσης.

γ) Η δημιουργία και λειτουργία του σταθμού αυτοκινήτων στο συγκεκριμένο χώρο πρέπει να συμβιβάζεται με τις λοιπές υφιστάμενες ή και προγραμματισμένες λειτουργίες της περιοχής εγκατάστασης.

δ) Το επενδυτικό σχέδιο για την ίδρυση δημόσιας χρήσης σταθμών αυτοκινήτων να λειτουργεί ανεξάρτητα και αυτοτελώς και να μην εξυπηρετεί παρακείμενη επιχείρηση της οποίας η λειτουργία δημιουργεί συγκέντρωση μεγάλου αριθμού ατόμων και η οποία ανήκει στον αυτό φορέα στο σύνολό της ή κατά ένα μέρος της.

ε) Η συνδρομή των προϋποθέσεων των περιπτώσεων β' και γ' πιο πάνω πιστοποιείται από τους Οργανισμούς Αθήνας ή Θεσσαλονίκης για τις περιοχές αρμοδιότητάς τους ή των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (τέως Π.Υ.Δ.Ε.), για τις υπόλοιπες περιοχές της Επικράτειας. Η έγκριση αυτή, καθώς και η σχετική άδεια του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και των κατά περίπτωση Διευθύνσεων Συγκοινωνιών των οικείων νομαρχιών συνοδεύει υποχρεωτικά τις αιτήσεις των φορέων για ένταξη στις ενισχύσεις του παρόντος, των επενδυτικών σχεδίων ίδρυσης τέτοιων σταθμών.

23. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων του παρόντος σε επενδύσεις παραγωγής ηλεκτρισμού από ήπιες μορφές ενέργειας ή επιχειρήσεων συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, της υποπερίπτωσης (vi) της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 3

Οι αιτήσεις των φορέων για ένταξη, στις ενισχύσεις του παρόντος, επενδύσεων ή και προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας συνοδεύονται υποχρεωτικά από την άδεια εγκατάστασης του Υπουργείου Ανάπτυξης.

24. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε μεταλλευτικές επενδύσεις και επενδύσεις εξόρυξης και θραύσης αδρανών υλικών της υποπερίπτωσης (i) της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

Για τις επενδύσεις της παραπάνω περίπτωσης, η αρμόδια διεύθυνση της οικείας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ελέγχει την ισχύ ή μη της άδειας εκμετάλλευσης της άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων εντός ενός (1) μηνός από τη διαβίβαση του φακέλου της επένδυσης ή και του προγράμματος.

25. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή των ενισχύσεων σε επενδύσεις εξόρυξης, επεξεργασίας και εν γένει αξιοποίησης βιομηχανικών ορυκτών και μεταλλευτικές επενδύσεις, της υποπερίπτωσης (i) της περίπτωσης α' και των υποπεριπτώσεων (ii) και (iii) της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

Για τις επενδύσεις των παραπάνω περιπτώσεων γνωμοδοτεί η Γενική Γραμματεία Ενέργειας του Υπουργείου Ανάπτυξης για την ισχύ ή μη των δικαιωμάτων μεταλλευτικής, της άδειας εκμετάλλευσης και της άδειας λειτουργίας των εγκαταστάσεων, εντός ενός (1) μηνός από τη διαβίβαση του φακέλου της επένδυσης ή και του προγράμματος.

26. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι για την εφαρμογή της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής.

α) Το αφορολόγητο αποθεματικό της απαλλαγής υπολογίζεται με βάση τα καθαρά κέρδη, που δηλώνονται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήμα-

τος, προκύπτουν από τα τηρούμενα βιβλία και εμφανίζονται στον ισολογισμό και τα οποία προέρχονται από το σύνολο των δραστηριοτήτων του φορέα είτε αυτές περιλαμβάνονται στις υπαγόμενες στον παρόντα Νόμο δραστηριότητες είτε όχι και ανεξάρτητα από την περιοχή στην οποία αυτές ασκούνται, μετά την αφαίρεση των κερδών που απαλλάσσονται της φορολογίας εισοδήματος, των κρατήσεων για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού και των κερδών της χρήσης που διανέμονται πραγματικά ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους ή τον επιχειρηματία. Προκειμένου για Α.Ε. και Ε.Π.Ε. για τον υπολογισμό του κατά τα παραπάνω τακτικού αποθεματικού και των διανεμόμενων ποσών γίνεται αναγωγή των ποσών αυτών με την προσθήκη του αναλογούντος φόρου. Για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., η φορολογική απαλλαγή πραγματοποιείται από τα καθαρά κέρδη που δηλώνονται με την αρχική δήλωση, αφού αφαιρεθούν οι απολήψεις.

β) Σχηματίζεται από τα κέρδη της διαχειριστικής περιόδου μέσα στην οποία έγινε η επένδυση. Αν δεν πραγματοποιηθούν κέρδη κατά τη διαχειριστική αυτή περίοδο ή αν αυτά που πραγματοποιήθηκαν δεν επαρκούν, το αφορολόγητο αποθεματικό σχηματίζεται από τα κέρδη των αμέσως επόμενων διαχειριστικών περιόδων μέχρι να καλυφθεί το ποσοστό της αξίας της ενισχυόμενης επένδυσης ή της αξίας κτήσης του εξοπλισμού που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση και οι οποίες δεν μπορούν να υπερβούν τις δέκα (10) διαχειριστικές περιόδους.

γ) Προκειμένου για επενδύσεις, που η υλοποίησή τους διαρκεί πέραν της μίας (1) διαχειριστικής περιόδου, παρέχεται η δυνατότητα σχηματισμού αφορολόγητου αποθεματικού από τα κέρδη της κάθε διαχειριστικής περιόδου, για τις δαπάνες των επενδύσεων που γίνονται μέσα σε αυτή και υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση ολοκληρώνεται εντός πενταετίας από το χρόνο έναρξής της. Όταν ο εξοπλισμός αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση, το αφορολόγητο αποθεματικό υπολογίζεται επί του τμήματος της αξίας κτήσης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στα μισθώματα που καταβλήθηκαν στην οικεία διαχειριστική περίοδο και με την προϋπόθεση ότι η επένδυση ή το πρόγραμμα ολοκληρώνεται εντός πενταετίας από το χρόνο έναρξής της και μετά τη λήξη της σύμβασης ο εξοπλισμός θα περιέρχεται στην κυριότητα της επιχείρησης.

δ) Το αφορολόγητο αποθεματικό της απαλλαγής εμφανίζεται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης.

ε) Οι φορείς που εφαρμόζουν την ενίσχυση της φορολογικής απαλλαγής υποχρεούνται στην τήρηση πρόσθετων βιβλίων, τα οποία ορίζονται από το Π.Δ. 186/1982 (ΦΕΚ 84 Α').

27. Στο καθεστώς ενισχύσεων του παρόντος για την πραγματοποίηση επενδύσεων του άρθρου 3 παράγραφος 3 στην αλλοδαπή υπάγονται μόνον οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 70/2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 12.1.2001 (ΕΛ 2001 L 10/33).

Δεν υπάγονται στο ανωτέρω καθεστώς επιχειρήσεις η παραγωγική δραστηριότητα των οποίων επηρεάζει αρνητικά αντίστοιχη δραστηριότητα που ασκείται στην Ελλάδα με συνέπεια τη μείωση της απασχόλησης και τη μείωση των εξαγωγών, καθώς και επιχειρήσεις οι οποίες έχουν διακόψει ή μειώσει την επιχειρηματική τους δραστηριότητα

στην Ελλάδα κατά τα αναφερόμενα στην επόμενη παράγραφο, στο χρονικό διάστημα της τελευταίας τριετίας πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής.

Οι φορείς επενδύσεων στην αλλοδαπή, οι οποίοι υπάγονται στο καθεστώς ενισχύσεων του παρόντος, δεν επιτρέπεται να διακόπτουν ή να μειώνουν με οποιονδήποτε τρόπο την τυχόν άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκείται από τους ίδιους ή μέσω συνδεδεμένων με αυτούς επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

α) Ως μείωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας νοείται και η μείωση των θέσεων εργασίας.

β) Ως συνδεδεμένη επιχείρηση νοείται κάθε επιχείρηση η οποία μπορεί να ασκήσει κυρίαρχη επιρροή σε άλλη επιχείρηση ή υπόκειται στην κυρίαρχη επιρροή μιας άλλης επιχείρησης λόγω ιδιοκτησίας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που διέπουν τη λειτουργία της. Η κυρίαρχη επιρροή τεκμαίρεται όταν μία επιχείρηση έναντι μιας άλλης επιχείρησης, άμεσα ή έμμεσα:

i) κατέχει την πλειοψηφία του καλυφθέντος κεφαλαίου της επιχείρησης ή

ii) διαθέτει την πλειοψηφία των ψήφων που συνδέονται με τα μερίδια τα οποία εκδίδει η επιχείρηση ή

iii) μπορεί να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του οργάνου διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας της επιχείρησης.

Κατάλογος συνδεδεμένων επιχειρήσεων, που τυχόν υπάρχουν, επισυνάπτεται στην αίτηση υπαγωγής.

Από την υπαγωγή και για μία πενταετία από την έκδοση της απόφασης πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας, αν διαπιστωθεί παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων ή απόκρυψη τέτοιων παραβάσεων, ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και επιστρέφεται το σύνολο ή μέρος της τυχόν καταβληθείσας επιχορήγησης μετά από γνώμη της αρμόδιας Γνωμοδοτικής Επιτροπής.

28. Με προεδρικό διάταγμα ορίζονται όροι ή προϋποθέσεις ή περιορισμοί ή παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου στην παροχή ενισχύσεων, που επιβάλλονται κάθε φορά από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την παροχή εθνικών ενισχύσεων σε συγκεκριμένους τομείς ή κατηγορίες επενδύσεων.

Με όμοιο προεδρικό διάταγμα μπορεί να καθορίζονται τυχόν διαφορετικές ή και πρόσθετες διαδικασίες και δικαιολογητικά για την υποβολή και εξέταση επενδύσεων και γενικά για την εφαρμογή των ενισχύσεων του παρόντος ή να αποκλείονται των ενισχύσεων συγκεκριμένοι τομείς ή κλάδοι ή κατηγορίες δραστηριοτήτων ή επενδύσεων ή και προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού ή επιχειρηματικών σχεδίων, λόγω καθιέρωσης ή θέσπισης ανάλογων όρων και απαγορεύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 6

Κριτήρια υπαγωγής στο καθεστώς των ενισχύσεων

1. Η υπαγωγή στο καθεστώς ενισχύσεων γίνεται με τα ακόλουθα κριτήρια:

α) Κριτήρια αξιολόγησης επενδυτικού φορέα:

i) Τα χαρακτηριστικά του φορέα και ειδικότερα η εμπειρία του, η κλίμακα και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του στο παρελθόν, η φερεγγυότητα και οικονομική του επιφάνεια. Εξετάζονται, επίσης, ο δυναμισμός και η επιτυχία στις προγενέστερες και υφιστάμενες δραστηριότητες των εταίρων που ελέγχουν την πλειοψηφία των

συμπεριφέροντων της. Στην περίπτωση νεοϊδρυόμενου φορέα εξετάζονται ο δυναμισμός και η επιτυχία στις προγενέστερες και υφιστάμενες δραστηριότητες των εταιρών που ελέγχουν την πλειοψηφία των συμφερόντων του.

ii) Η δυνατότητα διάθεσης των ιδίων κεφαλαίων για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της επιχείρησης και συγκεκριμένα την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής στην επένδυση και του αναγκαίου κεφαλαίου κίνησης.

β) Κριτήρια οικονομοτεχνικής αξιολόγησης επενδυτικών προτάσεων και βιωσιμότητας της επένδυσης:

i) Η πληρότητα του επιχειρηματικού σχεδιασμού και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης και η οργάνωση της επιχείρησης που την πραγματοποιεί.

ii) Η προοπτική δυναμικής ανάπτυξης του κλάδου στον οποίο πραγματοποιείται η επένδυση.

iii) Οι προοπτικές κερδοφόρας δραστηριότητας της επιχείρησης που θα δημιουργηθεί ή της ήδη υφιστάμενης, στο βαθμό που επηρεάζεται από την προτεινόμενη επένδυση.

γ) Κριτήρια συμβολής της επένδυσης στους στόχους του αναπτυξιακού Νόμου:

i) Η αύξηση της απασχόλησης και ιδίως η δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων εξαρτημένης εργασίας για μακρό χρονικό διάστημα.

ii) Η περιοχή εγκατάστασης της επένδυσης και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά του νομού εγκατάστασης.

iii) Η συμβολή της επένδυσης στην προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας, όπου ειδικότερα εξετάζονται:

- Η συμβολή στον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας, στην αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και την ανακύκλωση του ύδατος.

- Η εισαγωγή περιβαλλοντικά φιλικής τεχνολογίας.

- Η αξιοποίηση των ήπιων μορφών ενέργειας, η αποκατάσταση υγρών καυσίμων ή ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα ή επεξεργασμένα απορριπτόμενα υλικά.

- Η εξοικονόμηση ενέργειας.

iv) Η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και υπηρεσιών σε διεθνές επίπεδο και ειδικότερα ο εξαγωγικός προσανατολισμός της επιχείρησης ή η υποκατάσταση εισαγωγών.

v) Η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

vi) Η συμβολή της επένδυσης στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

δ) Ειδικά κριτήρια ανά τομέα δραστηριότητας:

i) Ειδικά κριτήρια αξιολόγησης επενδύσεων στον πρωτογενή τομέα:

- Η κατάταξη της πρωτογενούς δραστηριότητας ως υψηλής, μέσης ή χαμηλής προτεραιότητας σύμφωνα με τη γεωργική πολιτική της χώρας.

- Η μετεγκατάσταση λειτουργουσών μονάδων εφόσον επιβάλλεται για περιβαλλοντικούς λόγους.

ii) Ειδικά κριτήρια αξιολόγησης επενδύσεων στο δευτερογενή τομέα:

- Ο χαρακτηρισμός των προϊόντων ως νέων ή ως προϊόντων εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.

- Η εισαγωγή καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία ή ο χαρακτηρισμός των προϊόντων ως καινοτομικών.

- Η μετεγκατάσταση λειτουργουσών μονάδων από την περιοχή Α'. Επίσης, η μετεγκατάσταση από άλλες περιοχές εφόσον γίνεται για περιβαλλοντικούς λόγους.

- Ο βαθμός συμμετοχής των πρώτων και βοηθητικών υλών στο βιομηχανικό κόστος παραγωγής ανά μονάδα προϊόντος.

iii) Ειδικά κριτήρια αξιολόγησης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού:

- Δημιουργία εγκαταστάσεων ειδικών μορφών τουρισμού.

- Μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων ή οικιών σε ξενοδοχειακές μονάδες.

- Η δυνατότητα λειτουργίας της μονάδας πέραν της τουριστικής περιόδου της ευρύτερης περιοχής.

- Αναβάθμιση σε ανώτερη κατηγορία αστέρων (*) προκειμένου για επενδύσεις εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων, καθώς και σε ανώτερη τάξη προκειμένου για τουριστικές οργανωμένες κατασκηνώσεις.

iv) Ειδικά κριτήρια αξιολόγησης επενδύσεων στον τομέα παροχής υπηρεσιών.

- Ο χαρακτηρισμός των υπηρεσιών ως εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.

- Ανάπτυξη λογισμικού, ανάπτυξη τεχνολογιών και βιομηχανικών σχεδίων και εργαστήρια εφαρμοσμένης έρευνας.

- Η εισαγωγή καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία.

- Κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης και στέγες αυτόνομης διαβίωσης για άτομα με ειδικές ανάγκες.

ε) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα στοιχεία αξιολόγησης, η λειτουργία, η βαθμολόγηση, ο αριθμός και ο τρόπος εφαρμογής των κριτηρίων της παραγράφου αυτής ανά τομέα δραστηριότητας, καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή της. Με όμοια απόφαση καθορίζεται και το κοινό και για τις τέσσερις κατηγορίες των περιπτώσεων α' έως και δ' πιο πάνω ελάχιστο ποσοστό του συνόλου των βαθμών

των κοινών και ειδικών κριτηρίων κάθε τομέα, πλάι από το οποίο κάθε επένδυση ή πρόγραμμα εγκρίνεται αμέσως κατά την εξέταση και βαθμολόγησή του, εφόσον το διατιθέμενο κονδύλι επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης επαρκεί, αν είναι κατώτερο το επενδυτικό σχέδιο απορρίπτεται.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης επιτρέπεται να καθοριστούν επιπρόσθετα ειδικά κριτήρια για τα επιχειρηματικά σχέδια της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' και για τις ειδικές επενδύσεις των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix) και (x) της περίπτωσης ε', καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, που εξετάζονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα στοιχεία αξιολόγησης, η λειτουργία, η βαθμολόγηση, ο ανάλογος τρόπος εφαρμογής όλων των κριτηρίων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής, για τις ως άνω επενδύσεις.

3. Για την υπαγωγή στην ενίσχυση επιχορήγησης επενδυτικών σχεδίων που πραγματοποιούνται στην αλλαδαπή σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 3, λαμβάνονται υπόψη μόνο τα κριτήρια των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 και επιπλέον εφόσον η επένδυση συμβάλλει, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, στη διεύρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων παραμεθόριων περιοχών της χώρας στην οποία πραγματοποιείται η επένδυση και τη συγκράτηση πληθυσμών των περιοχών αυτών στον τόπο διαμονής τους.

Άρθρο 7

Αρμοδιότητες και διαδικασίες εφαρμογής των ενισχύσεων

1. Υποβολή αιτήσεων υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος.

α) Αιτήσεις επενδύσεων πλην αυτών που αφορούν την ενίσχυση της φορμολογικής απαλλαγής για τις οποίες δεν απαιτείται υποβολή αίτησης, ή επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης, υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ως εξής:

ι) Στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών υποβάλλονται οι αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων, ύψους άνω των τριών εκατομμυρίων (4.000.000,00) ευρώ, που πραγματοποιούνται στα όρια της Διοικητικής Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, καθώς και οι επενδύσεις ύψους άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000,00) ευρώ που πραγματοποιούνται στην υπόλοιπη Επικράτεια. Επίσης, υποβάλλονται, ανεξαρτήτως ύψους, επενδύσεις των υποπεριπτώσεων (vii), (viii), (ix), (x), (xi), (xii), (xiii), (xiv), (xv), (xvi) της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, των υποπεριπτώσεων (iv), (v), (vi), (vii) και (viii) της περίπτωσης β' της ίδιας παραγράφου, των υποπεριπτώσεων (i), (ii), (iii), (iv), (v) και (xii) της περίπτωσης δ', καθώς και των υποπεριπτώσεων (ii) και (iii) της περίπτωσης ε' της ίδιας παραγράφου, καθώς και εκείνες που πραγματοποιούνται μέσα στα όρια περισσότερων της μιας περιφερειών της Επικράτειας.

Στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών υποβάλλονται επίσης οι επενδύσεις στην αλλοδαπή σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 3, καθώς και τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης της παραγράφου 2 του άρθρου 9 ανεξαρτήτως ύψους.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να ορίζονται και πρόσθετες κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων των οποίων οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ανεξαρτήτως ύψους.

ii) Στις Διευθύνσεις Σχεδιασμού και Ανάπτυξης των Περιφερειών υποβάλλονται αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ύψους μέχρι δύο εκατομμυρίων (2.000.000,00) ευρώ, που πραγματοποιούνται μέσα στα όρια κάθε Διοικητικής Περιφέρειας ή προκειμένου για τη Διοικητική Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ύψους μέχρι τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000,00) ευρώ. Ειδικά οι αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ύψους μέχρι δύο εκατομμυρίων (2.000.000,00) ευρώ, που πραγματοποιούνται στο Νομό Δωδεκανήσου, υποβάλλονται στο Γραφείο Περιφερειακής Ανάπτυξης Δωδεκανήσου της Διοικητικής Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.

iii) Στο Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων Α.Ε. (ΕΛ.Κ.Ε.) υποβάλλονται οι αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ύψους άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000,00) ευρώ, καθώς και οι επενδύσεις ή επιχειρηματικά σχέδια τριών εκατομμυρίων (3.000.000,00) ευρώ και άνω, εφόσον το πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον της ίδια συμμετοχής προέρχεται από κεφάλαια εξωτερικού.

iv) Στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης υποβάλλονται οι αιτήσεις υπαγωγής των επενδύσεων της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, ύψους μέχρι τριών εκα-

τομμυρίων (3.000.000,00) ευρώ, ή ύψους άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000,00) ευρώ, εφόσον η ίδια συμμετοχή δεν προέρχεται από κεφάλαια εξωτερικού ή προέρχεται και από κεφάλαια εξωτερικού σε ποσοστό μικρότερο του πενήντα τοις εκατό (50%).

Επίσης στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης υποβάλλονται οι αιτήσεις υπαγωγής των επενδύσεων των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix) και (x) της περίπτωσης ε' καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, ύψους τριών εκατομμυρίων (3.000.000,00) ευρώ ή ύψους άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000,00) ευρώ, εφόσον η ίδια συμμετοχή δεν προέρχεται από κεφάλαια εξωτερικού ή προέρχεται και από κεφάλαια εξωτερικού σε ποσοστό μικρότερο του πενήντα τοις εκατό (50%).

β) Τα όρια των παραπάνω υποπεριπτώσεων (i), (ii), (iii) και (iv) μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

2. (α) Δεν είναι δυνατή η υποβολή, από τον ίδιο φορέα, αίτησης υπαγωγής σε περισσότερες της μιας υπηρεσίας ή φορείς για επενδύσεις κατά βάση ίδιες, που εμφανίζουν όμως διαφοροποιήσεις είτε στο κόστος είτε στα επί μέρους προτεινόμενα επενδυτικά έργα ή για επενδύσεις που αφορούν στην ίδια παραγωγική μονάδα.

Εάν υποβληθούν πολλαπλές αιτήσεις υπαγωγής, σύμφωνα με τα παραπάνω, καθώς και σε περίπτωση υποβολής αίτησης για υπαγωγή επένδυσης είτε στο σύνολό της είτε κατά ένα τμήμα της που έχει ήδη υπαχθεί στις ενισχύσεις του παρόντος ή του Ν. 2601/1998, όλες οι αιτήσεις δεν εξετάζονται και δεν επιστρέφεται το καταβληθέν για αυτές χρηματικό ποσό που προβλέπεται στην περίπτωση β' της παραγράφου 3.

β) Εταιρεία της οποίας επιχειρηματικό σχέδιο έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος Νόμου ή του Ν. 2601/1998 ή του Ν. 1892/1990, δεν μπορεί κατά τη χρονική διάρκεια υλοποίησής του να υποβάλει σε οποιαδήποτε υπηρεσία ή φορέα αίτηση υπαγωγής επένδυσης η οποία να αφορά στα προϊόντα στα οποία αφορά το υλοποιούμενο επιχειρηματικό σχέδιο. Σε περίπτωση υποβολής τέτοιας αίτησης, αυτή δεν εξετάζεται, μη επιστρεφόμενου του καταβληθέντος γι' αυτήν χρηματικού ποσού που προβλέπεται στην πιο κάτω περίπτωση β' της παραγράφου 3.

3. Την αίτηση υπαγωγής της παραγράφου 1 συνοδεύουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α) Οικονομοτεχνική μελέτη. Στην περίπτωση που η οικονομοτεχνική μελέτη συνοδεύει αίτηση υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συνολικού κόστους άνω των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000,00) ευρώ, υπογράφεται από οικονομολόγο μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος (Ο.Ε.Ε.) ή αντίστοιχου Οργανισμού κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μηχανικό, εξειδικευμένο στο κύριο αντικείμενο της επένδυσης, μέλος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και κατά περίπτωση, όπου απαιτείται από το αντικείμενο της επένδυσης, από γεωτεχνικό, μέλος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Αιτήσεις υπαγωγής που δεν πληρούν την προϋπόθεση αυτή δεν εξετάζονται και τίθενται στο αρχείο.

β) Αποδεικτικό καταβολής χρηματικού ποσού, το ύψος του οποίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης. Για τον καθορισμό του ποσού αυτού λαμβάνεται υπόψη το συνολι-

κό κόστος της υποβαλλόμενης για έγκριση επένδυσης. Το παραπάνω χρηματικό ποσό καταβάλλεται στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.).

4. (α) Ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών με την επιφύλαξη των παρακάτω περιπτώσεων β' και γ' καθορίζει με απόφασή του επιπλέον δικαιολογητικά και προσδιορίζει τα τεχνικοοικονομικά στοιχεία που συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται τα τεχνικοοικονομικά στοιχεία και δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής των επιχειρηματικών σχεδίων της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται τα τεχνικοοικονομικά στοιχεία και δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής των επενδύσεων των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix) και (x) της περίπτωσης ε' καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

5. Αιτήσεις που δεν συνοδεύονται από όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4, δεν συνιστούν αίτηση υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, δεν εξετάζονται και τίθενται στο αρχείο της αρμόδιας υπηρεσίας, μη επιστρεφόμενου του καταβληθέντος για αυτές χρηματικού ποσού που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Το ίδιο ισχύει και σε περιπτώσεις αιτήσεων υπαγωγής που περιλαμβάνουν τα κατά τα ανωτέρω απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία, πλην, όμως, κατά τον έλεγχο και την εξέταση του φακέλου διαπιστώνεται, μετά από γνώμη της αρμόδιας γνωμοδοτικής επιτροπής, ότι η οικονομοτεχνική μελέτη εμφανίζει σοβαρές ελλείψεις, οι οποίες καθιστούν αδύνατη την αξιολόγηση της υποβληθείσας επένδυσης. Μετά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής οι αρμόδιες για την εξέτασή της υπηρεσίες ή φορείς δύναται, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο, να αποστέλλουν με απόδειξη στον φορέα της επένδυσης ή τον αντίκλητό του, έγγραφο με το οποίο ζητείται η προσκόμιση τυχόν πρόσθετων στοιχείων και πληροφοριών, καθώς και η παροχή περαιτέρω διευκρινήσεων, προς υποβοήθηση του έργου της αξιολόγησης της αίτησης υπαγωγής. Με τα έγγραφα αυτά μπορεί να τάσσεται προθεσμία μέχρι δεκαπέντε (15) ημερών, από τη με απόδειξη επίδοση αυτών, εντός της οποίας ο φορέας υποχρεούται να απαντήσει.

6. Οι αιτήσεις υπαγωγής εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς στους οποίους υποβάλλονται ή, προκειμένου για αιτήσεις που υποβάλλονται στο ΕΛ.Κ.Ε., από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ή της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, ανάλογα. Για τις αιτήσεις που υποβάλλονται στο ΕΛ.Κ.Ε., ο οργανισμός αυτός συντάσσει αιτιολογημένη έκθεση σκοπιμότητας, η οποία διαβιβάζεται είτε στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών είτε στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης κατά περίπτωση.

7. (α) Η διαδικασία εξέτασης κάθε αίτησης για υπαγωγή επένδυσης ολοκληρώνεται, από την αρμόδια υπηρεσία και την αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, η δε απόφαση υπαγωγής εκδίδεται το αργότερο εντός μηνός από τη γνωμοδότηση της επιτροπής, εντός

του οποίου δημοσιεύεται και η περίληψή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για την εισαγωγή των αιτήσεων υπαγωγής στην αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή τηρείται η απόλυτη σειρά προτεραιότητας με βάση την ημερομηνία που έχουν υποβληθεί οι αιτήσεις αυτές.

β) Οι διαδικασίες εξέτασης και υπαγωγής κάθε επιχειρηματικού σχεδίου διάσωσης και αναδιάρθρωσης από την αρμόδια υπηρεσία και την αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή ολοκληρώνονται το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, η δε απόφαση υπαγωγής εκδίδεται το αργότερο εντός ενός (1) μηνός από τη γνωμοδότηση της επιτροπής, εντός του οποίου δημοσιεύεται και η περίληψή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για την εισαγωγή των αιτήσεων υπαγωγής στην αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή τηρείται η απόλυτη σειρά προτεραιότητας με την οποία αυτές έχουν υποβληθεί.

8. Η αξιολόγηση των επενδύσεων θα γίνεται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες. Αξιολογήσεις επενδύσεων μπορεί να ανατίθενται και σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και ειδικότερα σε υπαλλήλους άλλων υπηρεσιών του Δημοσίου ή και εξωτερικούς αξιολογητές ή και εμπειρογνώμονες σε ειδικά θέματα. Οι ανωτέρω εκτός της αρμόδιας υπηρεσίας αξιολογητές υποβάλλουν την έκθεση αξιολόγησής τους στην αρμόδια υπηρεσία, η οποία μετά από μελέτη και έλεγχο αυτής και του φακέλου συντάσσει εισηγητικό σημείωμα αξιολόγησης προς την αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή.

Με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας ελέγχεται η πληρότητα της έκθεσης αξιολόγησης, των εκτός της αρμόδιας υπηρεσίας αξιολογητών και γίνεται η παραλαβή που αποτελεί και την πιστοποίηση για την καταβολή της σχετικής αμοιβής.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται κατά την αρμοδιότητά τους η διαδικασία σύνταξης πίνακα αξιολογητών, οι διαδικασίες και οι όροι ανάθεσης, ο αριθμός των επενδυτικών σχεδίων που ανατίθενται κατ' έτος ανά αξιολογητή, οι προθεσμίες ολοκλήρωσης της αξιολόγησης, η διαδικασία και ο τρόπος αξιολόγησης ανάλογα με την κατηγορία επένδυσης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Η αξιολόγηση των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης του άρθρου 9 ανατίθεται σε ειδικό εξωτερικό αξιολογητή με μεγάλη εμπειρία σε εκκαθαρίσεις, εξαγορές και συγχωνεύσεις, ο οποίος υποβάλλει ολοκληρωμένη μελέτη αξιολόγησης στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, προκειμένου αυτή να εισηγηθεί στην αρμόδια Γνωμοδοτική Επιτροπή της παραγράφου 15. Η υπηρεσία για την κατάρτιση της εισήγησής της αυτής δύναται να ζητά από την κύρια δανειοδοτούσα τράπεζα ή και άλλη τράπεζα γνωμοδότηση επί της βιωσιμότητας του σχεδίου διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίζονται η διαδικασία ανάθεσης, τα κριτήρια επιλογής, ο ανώτατος αριθμός επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης, που μπορεί να ανατίθενται κατ' έτος σε κάθε αξιολογητή, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εξωτερικών αξιολογητών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

9. (α) Κάθε επένδυση εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις ένταξης εξετάζεται ως προς τα κριτήρια των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6.

Ειδικότερα η επένδυση απορρίπτεται και δεν αξιολογείται σε επόμενο στάδιο στις περιπτώσεις που κρίνεται ότι δεν καλύπτεται η ίδια συμμετοχή (υποπερίπτωση (ii) της περίπτωσης α'), καθώς και το κατώτατο όριο βαθμολογίας ως προς τα κριτήρια των υποπεριπτώσεων (i) της περίπτωσης α' στην περίπτωση υφιστάμενου φορέα και (iii) της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 6.

Εφόσον η επένδυση κριθεί, σύμφωνα με τα παραπάνω, ότι πληροί τις ελάχιστες προϋποθέσεις, βαθμολογείται στο σύνολο των κριτηρίων των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και εφόσον συγκεντρώνει τουλάχιστον την κοινή ελάχιστη βαθμολογία που ορίζεται στην απόφαση της περίπτωσης 2 του άρθρου 6 και το διατιθέμενο ποσό επαρκεί, εντάσσεται προς υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος.

β) Οι επενδύσεις οι οποίες, σύμφωνα με την υποπερίπτωση (iv) της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, υποβάλλονται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, εξετάζονται ως προς τα κριτήρια των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και ως προς τα τυχόν επιπρόσθετα κριτήρια της παραγράφου 2α' του αυτού άρθρου.

Η επένδυση απορρίπτεται και δεν αξιολογείται σε επόμενο στάδιο στις περιπτώσεις που κρίνεται ότι δεν καλύπτεται η ίδια συμμετοχή ή το κατώτατο όριο βαθμολογίας ως προς τα κριτήρια των υποπεριπτώσεων (i) της περίπτωσης α' προκειμένου για παλαιό φορέα και (iii) της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 6.

Εφόσον η επένδυση κριθεί, σύμφωνα με τα παραπάνω, ότι πληροί τις ελάχιστες προϋποθέσεις, βαθμολογείται στο σύνολο των κριτηρίων των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και, εφόσον συγκεντρώνει τουλάχιστον την κοινή ελάχιστη βαθμολογία που ορίζεται στην απόφαση της περίπτωσης 2 του άρθρου 6 και το διατιθέμενο ποσό επαρκεί, εντάσσεται προς υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος.

γ) Κάθε επιχειρηματικό σχέδιο διάσωσης και αναδιάρθρωσης της παραγράφου 2 του άρθρου 9 εξετάζεται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου και υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος κατά τα οριζόμενα στην εν λόγω απόφαση και εφόσον το διατιθέμενο για το συγκεκριμένο έτος ποσό επιχορηγήσεων και λοιπων ενισχύσεων των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης επαρκεί.

δ) Σε περίπτωση που, κατά τη διαδικασία εξέτασης και υπαγωγής των επενδύσεων, το κατά περίπτωση διατιθέμενο για το συγκεκριμένο έτος ποσό ενισχύσεων εξαντληθεί, τυχόν αιτήσεις υπαγωγής, για τις οποίες μέχρι την εξάντληση του ποσού των ενισχύσεων δεν ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες εξέτασης και υπαγωγής από τις αρμόδιες υπηρεσίες και γνωμοδοτικές επιτροπές, εξετάζονται για υπαγωγή τους στις διατάξεις του παρόντος κατά το επόμενο έτος με βάση τα ποσά ενισχύσεων που καθορίζονται για το έτος αυτό, πριν την εξέταση των αιτήσεων υπαγωγής που θα υποβληθούν μετά την 1η Ιανουαρίου του έτους αυτού.

10. Κάθε επένδυση που γίνεται στην αλλοδαπή σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 3 εξετάζεται ως προς τα κριτήρια των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 6. Η υπαγωγή της επένδυσης γίνεται εφόσον

αυτή πληροί τις προϋποθέσεις ένταξης σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια και επιπλέον εκτιμάται ότι συμβάλλει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στη διεύρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων παραμεθόριων περιοχών των χωρών στις οποίες πραγματοποιείται η επένδυση και τη συγκράτηση πληθυσμών των περιοχών αυτών στον τόπο διαμονής τους και με την προϋπόθεση ότι το διατιθέμενο για το συγκεκριμένο έτος ποσό για τις επιχορηγήσεις αυτών των επενδύσεων επαρκεί, εγκρίνεται για υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος.

Επίσης, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων ιδιωτικών επιχειρήσεων λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι και οι προτεραιότητες του αντίστοιχου Προγράμματος Διμερούς Οικονομικής Συνεργασίας.

Σε περίπτωση που, κατά τη διαδικασία εξέτασης και υπαγωγής των επενδύσεων αυτών, το διατιθέμενο για το συγκεκριμένο έτος ποσό επιχορηγήσεων για αυτές εξαντληθεί, τυχόν αιτήσεις υπαγωγής για τις οποίες μέχρι την εξάντληση του ποσού των επιχορηγήσεων δεν ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες εξέτασης και υπαγωγής από την αρμόδια υπηρεσία και γνωμοδοτική επιτροπή, εξετάζονται για υπαγωγή τους στις διατάξεις του παρόντος κατά το επόμενο έτος με βάση το ποσό ενισχύσεων που καθορίζεται για την κατηγορία αυτήν επενδύσεων για το έτος αυτό, πριν από την εξέταση των αιτήσεων υπαγωγής που θα υποβληθούν μετά την 1η Ιανουαρίου του έτους αυτού.

11. Οι αποφάσεις υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος εκδίδονται:

α) Από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, για τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σύμφωνα με την υποπερίπτωση (i) της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, καθώς και για τις επενδύσεις που υποβάλλονται μέσω του ΕΛ.Κ.Ε. και εξετάζονται από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

β) Από τον Υπουργό Ανάπτυξης, για τα επενδυτικά σχέδια των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix), (x) και (xi) της περίπτωσης ε' καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

γ) Από τους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών, για τα επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται στα όρια κάθε Διοικητικής Περιφέρειας και υποβάλλονται στην αντίστοιχη Υπηρεσία Ιδιωτικών Επενδύσεων της Περιφέρειας, σύμφωνα με την υποπερίπτωση (ii) της περίπτωσης α' της πιο πάνω παραγράφου 1.

Οι αποφάσεις τροποποίησης, ολοκλήρωσης και πιστοποίησης έναρξης παραγωγικής λειτουργίας, ανάκλησης υπαγωγής και επιστροφής ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί, καθώς και μεταβίβασης επιχειρήσεων ή μετοχών ή εταιρικών μεριδίων εκδίδονται με ανάλογη αρμοδιότητα.

12. Οι αποφάσεις υπαγωγής, καθώς και οι λοιπές αποφάσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 11 εκδίδονται μετά από γνώμη της κατά περίπτωση αρμόδιας γνωμοδοτικής επιτροπής.

Περίληψη της απόφασης υπαγωγής, που περιέχει τα στοιχεία του φορέα της επένδυσης, το αντικείμενο, το κόστος της επένδυσης, το ποσοστό και το ποσό των ενισχύσεων, καθώς και τον αριθμό των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Δεν απαιτείται δημοσίευση περιλήψης αποφάσεων που αφορούν σε παράταση του χρόνου ολο-

κλήρωσης ή σε τροποποιήσεις αποφάσεων που δεν μεταβάλλουν το ποσό και ποσοστό των ενισχύσεων και τον αριθμό των νέων θέσεων εργασίας. Μεταβολή με οποιονδήποτε τρόπο των όρων της απόφασης μπορεί να γίνει μετά από αίτηση του φορέα της επένδυσης.

13. Ετήσιος προγραμματισμός του ύψους των εγκρινόμενων βάσει του παρόντος επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης και επιδότησης του κόστους απασχόλησης.

α) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που εκδίδεται κάθε Ιανουάριο και με την επιφύλαξη της επόμενης περίπτωσης β' και των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 9, καθορίζεται το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων, επιδοτήσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης και του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους που εγκρίνεται ετησίως. Επίσης, με την ίδια απόφαση γίνεται η κατανομή του ως άνω ποσού μεταξύ των αρμόδιων φορέων υπαγωγής της παραπάνω παραγράφου 11. Με την ίδια επίσης απόφαση καθορίζεται και το συνολικό ποσό των ενισχύσεων των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης του άρθρου 9. Ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών είναι δυνατόν με όμοιες αποφάσεις να αναπροσαρμόζει κατά τη διάρκεια του έτους το παραπάνω ποσό.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται το συνολικό ποσό επιχορηγήσεων που εγκρίνεται ετησίως για κάθε κράτος προκειμένου για τις επενδύσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 3.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, που εκδίδεται κάθε Ιανουάριο, καθορίζεται το συνολικό ποσό επιχορηγήσεων που εγκρίνονται ετησίως για τις επενδύσεις των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix), (x) και (xi) της περίπτωσης ε' καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3. Με όμοιες αποφάσεις είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζεται κατά τη διάρκεια του έτους το παραπάνω ποσό.

14. Αιτήσεις για υπαγωγή επενδύσεων στις ενισχύσεις του παρόντος, καθώς και αιτήματα για τροποποίηση όρων αποφάσεων υπαγωγής, που έχουν απορριφθεί, δεν επανεξετάζονται.

15. Γνωμοδοτικές Επιτροπές

α) Γνωμοδοτική Επιτροπή Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών:

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών συστήνεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για αιτήσεις υπαγωγής στον παρόντα Νόμο επενδύσεων που, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, υποβάλλονται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ή το ΕΛ.Κ.Ε. και εξετάζονται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

Μέλη της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής είναι ο Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ως Πρόεδρος, ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, οι Προϊστάμενοι των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, καθώς και εκπρόσωποι των συναρμόδιων Υπουργείων και λοιπών φορέων ειδικών σε θέματα επενδύσεων. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρίσταται ως μέλος άνευ ψήφου και Νομικός Σύμβουλος του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ή Πρόεδρος του

ιδίου Υπουργείου που ορίζεται από τον Προϊστάμενο Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Όταν η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή εξετάζει επενδυτικές προτάσεις για υπαγωγή στο Ε.Σ.Ο.Α.Β., στη σύνθεσή της μετέχει ο Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, δύο (2) υπηρεσιακοί παράγοντες του Υπουργείου Εξωτερικών των δύο ανώτατων βαθμών της ιεραρχίας, καθώς και ένας (1) εκπρόσωπος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος.

β) Γνωμοδοτικές Επιτροπές Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας Υπουργείου Ανάπτυξης:

i) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, συστήνεται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης Ειδική Γνωμοδοτική Επιτροπή επιχειρηματικών σχεδίων, η οποία γνωμοδοτεί για τις αιτήσεις υπαγωγής στον παρόντα Νόμο επιχειρηματικών σχεδίων της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, που υποβάλλονται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας ή στο ΕΛ.Κ.Ε. και εξετάζονται από τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας.

Μέλη της Επιτροπής είναι ο Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας ως Πρόεδρος, ο Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, ο προϊστάμενος της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, ο προϊστάμενος της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύο (2) εμπειρογνώμονες αναγνωρισμένου κύρους σε θέματα βιομηχανικών επενδύσεων, ένας (1) εκπρόσωπος του Σ.Ε.Β., ένας (1) εκπρόσωπος της Γ.Σ.Ε.Ε. και ένας (1) εκπρόσωπος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών.

ii) Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, συστήνεται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης Γνωμοδοτική Επιτροπή Επενδύσεων, η οποία γνωμοδοτεί για αιτήσεις υπαγωγής στον παρόντα Νόμο των επενδύσεων των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix) και (x) της περίπτωσης ε' καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, που υποβάλλονται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας ή στο ΕΛ.Κ.Ε. και εξετάζονται από τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας.

Μέλη της Επιτροπής είναι ο Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας ως Πρόεδρος, δύο (2) προϊστάμενοι Γενικών Διευθύνσεων ή αρμόδιων Διευθύνσεων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύο (2) εμπειρογνώμονες αναγνωρισμένου κύρους σε ζητήματα βιομηχανικών επενδύσεων, ένας (1) εκπρόσωπος του Σ.Ε.Β. και ένας (1) της Γ.Σ.Ε.Ε..

Ειδικά, για τις επενδύσεις της υποπερίπτωσης (vii) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 στην Επιτροπή συμμετέχουν και ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας και ένας (1) προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης ή αρμόδιας Διεύθυνσης της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης.

γ) Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές:
Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα κάθε Περιφέρειας συστήνεται στην έδρα κάθε Διοικητικής Περιφέρειας, κα-

θώς και στην πρωτεύουσα του Νομού Δωδεκανήσου Περιφερειακή Γνωμοδοτική Επιτροπή Επενδύσεων, η οποία γνωμοδοτεί για τις αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ή και προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού, που σύμφωνα με το παρόν άρθρο υποβάλλονται σε κάθε Περιφέρεια ή στο Νομό Δωδεκανήσου και εξετάζονται από τις αντίστοιχες αρμόδιες υπηρεσίες εφαρμογής του παρόντος Νόμου.

Μέλη της κάθε Επιτροπής είναι ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ως Πρόεδρος, προϊστάμενοι των αρμόδιων υπηρεσιών ιδιωτικών επενδύσεων της Περιφέρειας, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εκπρόσωποι τραπεζών και λοιπών φορέων ειδικοί σε θέματα επενδύσεων.

δ) Οι καθοριζόμενες πιο πάνω γνωμοδοτικές επιτροπές γνωμοδοτούν επίσης για αιτήματα τροποποίησης αποφάσεων υπαγωγής, ολοκλήρωσης και πιστοποίησης έναρξης παραγωγικής λειτουργίας, μεταβίβασης επιχειρήσεων ή μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, καθώς και για την ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής και επιστροφή ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί και αφορούν σε επενδύσεις ή και προγράμματα ή επιχειρηματικά σχέδια για την υπαγωγή των οποίων γνωμοδοτήσαν κατά περίπτωση.

Επίσης γνωμοδοτούν για τα παρακάτω θέματα:

i) επενδύσεων ή και προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού ή επιχειρηματικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στο Ν. 2601/1998, εφόσον αυτά είναι της αρμοδιότητας των κατά περίπτωση αντίστοιχων υπηρεσιών ή φορέων εφαρμογής των κινήτρων του εν λόγω Νόμου και

ii) επενδύσεων που έχουν υπαχθεί σε προγενέστερους αναπτυξιακούς Νόμους, εφόσον οι σχετικοί φάκελοι των επενδύσεων αυτών είναι της αρμοδιότητας των κατά περίπτωση αντίστοιχων υπηρεσιών ή φορέων και τηρούνται σε αυτούς.

ε) Ειδική Γνωμοδοτική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Γενικής Γραμματείας Ανάπτυξης του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης συστήνεται στη Γενική Γραμματεία Ανάπτυξης (Γ.Γ.Α.) του Υπουργείου Ανάπτυξης Ειδική Γνωμοδοτική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων που γνωμοδοτεί για το χαρακτηρισμό: (1) των υπηρεσιών ως εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας ή ως νέων, (2) των προϊόντων ως εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας ή ως νέων, (3) επενδύσεων ως επενδύσεις ανάπτυξης λογισμικού, (4) επενδύσεων ως εργαστήρια εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής, μεταλλευτικής, γεωργικής, κτηνοτροφικής και ιχθυοκαλλιεργητικής έρευνας ή των εργαστηρίων αυτών, (5) επενδύσεων ως επενδύσεις ανάπτυξης τεχνολογιών, (6) επενδύσεων ως επενδύσεις παραγωγής καινοτομικών προϊόντων ή και εισαγωγής καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία.

Μέλη της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων είναι ο Γενικός Γραμματέας Ανάπτυξης ως Πρόεδρος, ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας, ο Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας, ένα (1) εξειδικευμένο σε θέματα τεχνολογίας στέλεχος της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.), ένας (1) εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας (Γ.Γ.Β.) του Υπουργείου Ανάπτυξης εξειδικευμένος σε θέματα τεχνολογίας, ένας (1) εξωτερικός εμπειρογνώμονας που προέρχεται από πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα ή εργαστήρια και

ένας (1) εξωτερικός εμπειρογνώμονας που ορίζεται από το Σ.Ε.Β..

Η σύνθεση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης.

στ) Η συγκρότηση των ως άνω γνωμοδοτικών επιτροπών γίνεται με αποφάσεις των οργάνων που είναι αρμόδια για τη σύστασή τους μη δημοσιεύομενες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με τις αποφάσεις αυτές ορίζονται επίσης οι γραμματείς και οι αναπληρωτές βοηθοί γραμματείς των επιτροπών, καθώς και οι εισηγητές.

ζ) Δεν μπορούν να συμμετέχουν ως μέλη στις παραπάνω γνωμοδοτικές επιτροπές σύμβουλοι ή φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στο εταιρικό ή μετοχικό κεφάλαιο ή στη διοίκηση επιχειρήσεων ή έχουν καταρτίσει ή συμμετάσχει στην κατάρτιση επενδύσεων ή έχουν αξιολογήσει ή ελέγξει αιτήσεις υπαγωγής, κατά την τελευταία πενταετία, που έχουν υπαχθεί στο Ν. 2601/1998 ή στον παρόντα Νόμο ή έχουν υποβάλει αίτηση για να υπαχθούν στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον στις συνεδριάσεις αυτές εξετάζονται θέματα των επιχειρήσεων αυτών ή θέματα άλλων επιχειρήσεων ίδιου ή συναφούς αντικειμένου.

η) Στα μέλη και τους εισηγητές των γνωμοδοτικών επιτροπών που προβλέπονται στο παρόν, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 2429/1996 περί υποβολής δήλωσης περιουσιακής τους κατάστασης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις του Ν. 3213/2003.

16. Παρακολούθηση και Έλεγχος

Η παρακολούθηση των επενδύσεων που εγκρίνονται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και τις Περιφέρειες γίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες τους. Ο έλεγχος γίνεται από όργανα ελέγχου τα οποία συγκροτούνται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου φορέα υπαγωγής.

17. Όργανα Ελέγχου

α) Όργανα ελέγχου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

i) Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών συνιστώνται τα όργανα και καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου της προόδου των επενδυτικών έργων ανεξάρτητα αν βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης ή έχουν περατωθεί. Ο έλεγχος γίνεται με βάση τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και τους όρους της απόφασης υπαγωγής.

ii) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών δύνανται να συσταθούν ειδικά όργανα ελέγχου με αρμοδιότητα τον επανέλεγχο επενδύσεων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος ή του Ν. 2601/1998 ή προγενέστερων αναπτυξιακών Νόμων από οποιαδήποτε υπηρεσία ή φορέα.

iii) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών συνιστώνται τα όργανα και καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου των πραγματοποιηθεισών επενδύσεων για την εφαρμογή της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τρίτο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 20 του παρόντος.

β) Όργανα Ελέγχου του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου και συνιστώνται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης Ειδικά Όργανα Ελέγχου με αρμοδιότητα τον έλεγχο της προόδου υλοποίησης των επενδύσεων των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix) και

(x) της περίπτωσης ε', καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' και της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 ανεξάρτητα αν βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης ή έχουν περατωθεί.

Ο έλεγχος γίνεται με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος, καθώς και των σχετικών αποφάσεων υπαγωγής τους.

γ) Περιφερειακά Όργανα Ελέγχου.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου και συνιστώνται Περιφερειακά Όργανα Ελέγχου (Π.Ο.Ε.) της προόδου των επενδυτικών έργων και γενικότερα των επενδύσεων, ανεξάρτητα εάν βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης ή έχουν περατωθεί. Ο έλεγχος γίνεται με βάση τον παρόντα Νόμο, καθώς και τις σχετικές αποφάσεις υπαγωγής.

Η αρμοδιότητα των Π.Ο.Ε. αφορά στις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στα όρια της Διοικητικής Περιφέρειας και έχουν υπαχθεί στο καθεστώς της επιχορήγησης ή επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας ή του Νομάρχη προκειμένου για τον παρόντα ή προγενέστερους αναπτυξιακούς Νόμους.

δ) Οι συγκροτήσεις των Οργάνων Ελέγχου γίνονται, σύμφωνα με τις οριζόμενες ανωτέρω αποφάσεις, ή προκειμένου για τα Περιφερειακά Όργανα Ελέγχου με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, μη δημοσιευόμενες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα και ειδικότερα από διατεθειμένους για το έργο αυτό υπαλλήλους της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου ή άλλων υπηρεσιών ή και από ορκωτούς ελεγκτές ή εκτιμητές ή και συμβούλους εμπειρογνώμονες σε θέματα ελέγχου επενδύσεων ή/και εκπροσώπους της Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού. Συγκροτούνται κάθε φορά όσα όργανα ελέγχου κρίνονται απαραίτητα για την πλήρη και ταχεία κάλυψη των αναγκών σε ελέγχους.

ε) Στα μέλη των οργάνων ελέγχου που προβλέπονται στο παρόν, καθώς και στα επιφορτισμένα με την εκκαμείωση των ενισχύσεων όργανα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 2429/1996 περί υποβολής δήλωσης περιουσιακής τους κατάστασης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις του Ν. 3213/2003.

18. Τμήμα που δύναται να ανέρχεται μέχρι ποσοστό οκτώ τοις χιλίοις (8%) των προβλεπόμενων πιστώσεων για την καταβολή των επιδοτήσεων του παρόντος που εγγράφονται στον προϋπολογισμό των Δημοσίων Επενδύσεων, όπως ορίζεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 8, αφορά στην κάλυψη δαπανών των διαδικασιών αξιολόγησης, παρακολούθησης, ελέγχου και πιστοποίησης και αμοιβών των οργάνων αξιολόγησης και ελέγχου, περιλαμβανομένων και των αποζημιώσεων των εισηγητών, των γραμματέων και των αναπληρωτών βοηθών γραμματέων, που προβλέπονται στο Νόμο αυτόν.

Για το σκοπό αυτόν εγγράφεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ειδικό έργο με πίστωση που αντιστοιχεί στο ανωτέρω ποσό των πιστώσεων που προβλέπονται κατ' έτος από τον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων για την κάλυψη των επιχορηγήσεων επενδύσεων και επιδοτήσεων εν γένει του παρόντος Νόμου.

Οι αποζημιώσεις των προέδρων, μελών, εισηγητών γραμματέων και αναπληρωτών βοηθών γραμματέων των γνωμοδοτικών επιτροπών, καθώς και των μελών των ορ-

γάνων ελέγχου ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών. Με ίδιες αποφάσεις μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ποσά αυτά.

Οι παραπάνω αποζημιώσεις παρέχονται πέραν της, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, ημερήσιας αποζημίωσης και οδοιπορικών εξόδων.

Οι αποζημιώσεις αυτές δεν υπόκεινται στους περιορισμούς του Ν. 1256/1982, του άρθρου 15 του Ν. 2703/1999 και του άρθρου 17 του Ν. 3205/2003.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της αποζημίωσης των μελών των οργάνων ελέγχου, που δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι.

19. Έλεγχος τιμών

Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες υπηρεσίες και γνωμοδοτικές επιτροπές μπορούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης αλλά και σε μεταγενέστερα στάδια της υλοποίησης ή και μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας των μηχανημάτων και εξοπλισμού. Οι αρμόδιες υπηρεσίες ή οι γνωμοδοτικές επιτροπές μπορεί να ζητούν από τον επενδυτή, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες για εξακριβωση της αξίας, για τον έλεγχο των τιμών αυτών. Για τον έλεγχο του κόστους των λοιπών πάγιων στοιχείων της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και γνωμοδοτικές επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία, όπως μέθοδοι κοστολόγησης κτιριακών και άλλων κατασκευαστικών εργασιών από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος που θα λαμβάνουν υπόψη τη φύση και το είδος των συγκεκριμένων κτιριακών κατασκευών. Στην περίπτωση που θα διαπιστωθεί με οποιονδήποτε τρόπο υπερτιμολόγηση του κόστους της επένδυσης από τον επενδυτή, η αίτησή του για υπαγωγή στο Νόμο αυτόν απορρίπτεται, η δε δοθείσα έγκριση ανακαλείται και επιστρέφεται η τυχόν καταβληθείσα ενίσχυση.

20. Έλεγχος για αφορολόγητο αποθεματικό

α) Η επιχείρηση μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης υποβάλλει στην αρμόδια για τη φορολογία της Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) αίτηση με την οποία ζητείται ο έλεγχος της πραγματοποιηθείσας παραγωγικής επένδυσης. Με την αίτηση συνυποβάλλεται κατάσταση στην οποία αναγράφονται αναλυτικά όλες οι δαπάνες που αναφέρονται στην πραγματοποιηθείσα παραγωγική επένδυση και τα στοιχεία των αντίστοιχων φορολογικών στοιχείων που εκδόθηκαν.

Η αίτηση με τα πιο πάνω δικαιολογητικά υποβάλλεται μέσα στις προθεσμίες υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος, που ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 62, 64 και 107 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, κατά περίπτωση.

Μετά την υποβολή των πιο πάνω δικαιολογητικών και το αργότερο μέχρι τέλους του οικείου οικονομικού έτους, η αρμόδια για τον φορολογικό έλεγχο υπηρεσία υποχρεούται να προβεί στον έλεγχο των πραγματοποιηθεισών επενδύσεων και θα διαπιστώσει την τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων του παρόντος.

Μετά τον έλεγχο των πραγματοποιηθεισών επενδύσεων συντάσσεται συνοπτικό δελτίο τεχνικών και οικονομικών στοιχείων για την ενισχυόμενη επιχείρηση αντίγραφο του οποίου διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση των Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Οι αρμόδιοι επιθεωρητές Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών υποχρεούνται να παρακολουθούν την ορθότητα και το εμπρόθεσμο των διενεργούμενων ελέγχων. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται ανάλογα και σε περίπτωση παραγωγικών επενδύσεων μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης.

β) Για την εφαρμογή της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για απόκτηση της χρήσης εξοπλισμού με χρηματοδοτική μίσθωση, έχουν ανάλογη εφαρμογή τα οριζόμενα στην παράγραφο 26 του άρθρου 5 του παρόντος.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν από τον επενδυτή, τα απαραίτητα για τον έλεγχο της επένδυσης στοιχεία, τα στοιχεία με τα οποία πρέπει να ενημερώνεται η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής του Νόμου αυτού.

δ) Η έναρξη δαπανών για την υπαγωγή στην ενίσχυση της φορολογικής απαλλαγής ισχύει μετά δύο (2) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος.

21. Σύστημα αξιολόγησης και παρακολούθησης

Για την υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης, παρακολούθησης, ελέγχου των επενδύσεων προβλέπεται η λειτουργία πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των επενδύσεων εγκαταστημένο στους κατά τόπους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες, οι οποίες και υποχρεούνται να καταγράφουν τις απαραίτητες πληροφορίες που σχετίζονται με την υλοποίηση των διατάξεων του παρόντος Νόμου.

Άρθρο 8

Καταβολή των ενισχύσεων

1. Καταβολή της επιχορήγησης του κόστους επένδυσης

α) Η καταβολή του ποσού της επιχορήγησης πραγματοποιείται σε δόσεις ως εξής:

i) Το 50% του ποσού της επιχορήγησης καταβάλλεται μετά την υλοποίηση του 50% της επένδυσης και μετά από πιστοποίηση του αρμόδιου οργάνου ελέγχου του άρθρου 7 ότι υλοποιήθηκε το τμήμα αυτό του έργου και ότι ο επενδυτής συμμορφώθηκε με τους όρους και τις προϋποθέσεις της απόφασης υπαγωγής.

ii) Το υπόλοιπο 50% του ποσού της επιχορήγησης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης από το αρμόδιο όργανο ελέγχου του άρθρου 7.

iii) Παρέχεται η δυνατότητα εφάπαξ προκαταβολής που δεν υπερβαίνει το 30% της προβλεπόμενης στη σχετική απόφαση υπαγωγής της επένδυσης επιχορήγησης με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής προσαυξημένης κατά 10% από τράπεζα που είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα. Η ανωτέρω προκαταβολή αποτελεί μέρος της συνολικά καταβαλλόμενης επιχορήγησης.

β) Η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας γίνεται μετά από αίτηση του επενδυτή, η οποία κατατίθεται μαζί με τα απαιτούμενα παραστατικά στην αρμόδια υπηρεσία το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης, όπως αυτή ισχύει.

Τα απαιτούμενα παραστατικά που συνοδεύουν την αίτηση του επενδυτή για τον έλεγχο, την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγι-

κής λειτουργίας της, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Μετά την πάροδο της παραπάνω εξάμηνης προθεσμίας, χωρίς να υποβληθεί αίτηση συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα παραστατικά, η επένδυση θεωρείται κατ'αμάχητο τεκμήριο ως μη ολοκληρωθείσα και εκδίδεται απόφαση με την οποία ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και διατάσσεται η επιστροφή του ποσού της καταβληθείσας επιχορήγησης προσαυξημένο κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από της καταβολής.

Εντός ενός (1) μηνός από την κατάθεση της παραπάνω αίτησης συγκροτείται από τον φορέα της επένδυσης το αρμόδιο όργανο ελέγχου, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 7, το οποίο ολοκληρώνει τον έλεγχο και υποβάλλει έκθεση ελέγχου εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη συγκρότησή του. Η απόφαση πιστοποίησης ή μη της ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας εκδίδεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της έκθεσης του οργάνου ελέγχου. Περίληψη της απόφασης αυτής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εντός τριάντα (30) εργασίμων ημερών από την έκδοσή της.

γ) Για την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας απαιτείται και η δημιουργία των μισών τουλάχιστον από τις νέες θέσεις απασχόλησης που προβλέπονται στην απόφαση υπαγωγής και η πραγματοποίηση αγορών πρώτων υλών και πωλήσεων προϊόντων ή υπηρεσιών.

δ) Η ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης πιστοποιείται μετά από επιτόπιο έλεγχο των οργάνων ελέγχου του άρθρου 7, εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί αγορές πρώτων υλών και πωλήσεις προϊόντων ή υπηρεσιών σε βαθμό που να τεκμηριώνουν τη λειτουργία της μονάδας. Κατ'εξαίρεση, για τις επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης αλιευτικών επιχειρήσεων (υδατοκαλλιεργειών) και αγελαδοτροφικών μονάδων κρεοτοπαραγωγής σύγχρονης τεχνολογίας δεν απαιτείται πραγματοποίηση πωλήσεων προϊόντων.

2. Καταβολή επιδοτήσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης

Η επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης καταβάλλεται εφόσον το σύνολο του μισθωμένου εξοπλισμού βάσει της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης έχει εγκατασταθεί στη μονάδα μετά από πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου.

Ποσό ανερχόμενο μέχρι το 50% της ενισχυόμενης δαπάνης της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης καταβάλλεται μέχρι τη λήξη του χρόνου ολοκλήρωσης που προβλέπεται στην απόφαση υπαγωγής. Μετά την παρέλευση αυτής καταβάλλεται το υπόλοιπο, εφόσον έχει πιστοποιηθεί η ολοκλήρωση της επένδυσης και η έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας.

Η επιδότηση καταβάλλεται μετά την εκάστοτε πληρωμή των δόσεων του μισθώματος από την επιχείρηση σε δόσεις καθεμία εκ των οποίων υπολογίζεται επί του τμήματος της αξίας κτήσης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στην εκάστοτε καταβαλλόμενη δόση του μισθώματος. Σε περίπτωση που η σύμβαση της χρηματοδοτικής μίσθωσης προβλέπει καταβολή των δόσεων του μισθώματος σε διαστήματα μικρότερα του τριμήνου, η καταβολή της επιδότησης γίνεται ανά τρίμηνο.

3. Καταβολή της επιχορήγησης του κόστους απασχόλησης

Η επιχορήγηση του κόστους απασχόλησης καταβάλλεται ανά εξάμηνο μετά από αίτηση του επενδυτή. Η πρώτη

αίτηση καταβολής ενισχύσεων κατατίθεται μαζί με τα απαιτούμενα παραστατικά στην αρμόδια υπηρεσία το αργότερο εντός ενός (1) έτους από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής της λειτουργίας, όπως αυτή ορίζεται στην εγκριτική απόφαση.

Για την καταβολή του πρώτου μέρους της ενίσχυσης απαιτείται πιστοποίηση και έλεγχος της ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, ο οποίος θα πρέπει να διενεργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Τα απαιτούμενα παραστατικά, που συνοδεύουν την αίτηση του επενδυτή για τον έλεγχο, για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Η επιχορήγηση καταβάλλεται μόνο για τις συνδεδεμένες με την επένδυση θέσεις εργασίας.

4. Δικαιολογητικά καταβολής των ενισχύσεων

α) Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης και της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και την επιχορήγηση του κόστους απασχόλησης ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

β) Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης για τα επιχειρηματικά σχέδια της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, καθώς και για τις επενδύσεις των υποπεριπτώσεων (vi), (viii), (ix), και (x) της περίπτωσης ε', καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης.

5. Απαγόρευση εκχώρησης - Εξαιρέσεις

Η επιχορήγηση καταβάλλεται απευθείας στον επενδυτή και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαιρεση, είναι δυνατή η εκχώρηση του ποσού της επιχορήγησης σε τράπεζες για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανεισμού ισόποσου της εκχωρούμενης επιχορήγησης, που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της επιχορήγησης γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, εφόσον κάθε φορά έχει αναληφθεί ισόποσο τουλάχιστον της καταβαλλόμενης επιχορήγησης τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου.

6. Λογιστική απεικόνιση των ποσών των ενισχύσεων στα βιβλία της επιχείρησης

Τα ποσά των επιχορηγήσεων που εισπράττουν οι επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εμφανίζονται σε λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού, το οποίο δεν μπορεί να διανεμηθεί πριν την παρέλευση πενταετίας από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Τα αποθεματικά αυτά εμφανίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης. Σε περίπτωση διανομής τους πριν την παρέλευση πενταετίας επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 10.

Το αποθεματικό αυτό δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος με την προϋπόθεση ότι θα παραμείνει αμετάβλητο και δεν θα διανεμηθεί ή κεφαλαιοποιηθεί πριν περάσουν δέκα χρόνια από το χρόνο του σχηματισμού του. Αν κεφαλαιοποιηθεί ή διανεμηθεί μετά την παρέλευση του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, υπόκειται σε φορο-

λογία με συντελεστή ο οποίος αντιστοιχεί στο ένα τρίτο του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος που ισχύει, κατά το χρόνο κεφαλαιοποίησης ή διανομής, για τα νομικά πρόσωπα, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 101 και στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ο οποίος κυρώθηκε με το Ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α'). Ο οφειλόμενος, σύμφωνα με τα πιο πάνω, φόρος εισοδήματος αποδίδεται εφάπαξ με δήλωση η οποία υποβάλλεται μέσα στον επόμενο μήνα εντός του οποίου λήφθηκε η απόφαση για την κεφαλαιοποίηση ή διανομή. Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του νομικού προσώπου, καθώς και των μετόχων, εταίρων για το πιο πάνω αποθεματικό. Επί του οφειλόμενου φόρου έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 65 έως 72, 74, 75, 79 έως 81, 83 έως 85 και 113 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, του Ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α') και του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το Ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97 Α').

Αν η κεφαλαιοποίηση ή διανομή γίνει πριν από την παρέλευση των δέκα ετών από το χρόνο σχηματισμού του αποθεματικού, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 106 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της επιχείρησης.

7. Εγγραφή στον προϋπολογισμό - Απαλλαγές

Η προβλεπόμενη για κάθε οικονομικό έτος δαπάνη σε βάρος του Δημοσίου για την καταβολή των επιχορηγήσεων επενδύσεων και των επιδοτήσεων του παρόντος εγγράφεται στον προϋπολογισμό των Δημοσίων Επενδύσεων.

Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων, οι επιδοτήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι επιχορηγήσεις του μισθολογικού κόστους της απασχόλησης που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις του παρόντος απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος χαρτοσήμου ή δικαίωμα, καθώς και από κάθε άλλη επιβάρυνση σε όφελος του Δημοσίου ή τρίτου. Τα ποσά αυτά των επιχορηγήσεων δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών και το μισθολογικό κόστος της απασχόλησης προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

Άρθρο 9 Ειδικά καθεστάτα

1. Ειδικά καθεστάτα ενίσχυσης

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, καθώς και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού και στα πλαίσια ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, είναι δυνατόν να θεσπίζονται ειδικά καθεστάτα ενίσχυσης περιφερειών της επικράτειας, ιδιαίτερα των νησιωτικών και ορεινών περιοχών ή τμημάτων τους ή ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων ή επενδύσεων του άρθρου 3, ιδιάζουσας σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Για την έκδοση κάθε προεδρικού διατάγματος πρέπει να έχει προηγηθεί η εκπόνηση ειδικής μελέτης σκοπιμότητας μέσω της οποίας να τεκμηριώνονται τα ανωτέρω.

Με τα προεδρικά αυτά διατάγματα καθορίζεται η διάρκεια του κάθε ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης, οι υπηρεσίες ή φορείς στους οποίους υποβάλλονται οι αιτήσεις υπαγωγής σε αυτό, καθώς και οι προθεσμίες υποβολής των αιτήσεων αυτών, το ποσό ενισχύσεων που εγκρίνεται συνολικά στα πλαίσια του συγκεκριμένου ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης και για όλη τη διάρκειά του, καθώς και

η κατανομή του ποσού αυτού κατά υπηρεσία ή φορέα εφαρμογής και κατά χρονική περίοδο υποβολής των αιτήσεων. Επιπλέον καθορίζονται το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής, τα είδη και ποσοστά ενισχύσεων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Με τα προεδρικά διατάγματα αυτά είναι δυνατόν να καθορίζονται και ειδικά πρόσθετα κριτήρια υπαγωγής. Επιπλέον, καθορίζονται η βαθμολόγηση, λειτουργία και ο τρόπος εφαρμογής των κοινών και των κατά περίπτωση πρόσθετων κριτηρίων του άρθρου 6, καθώς και των τυχόν ειδικών πρόσθετων κριτηρίων που καθορίζονται με αυτά.

Τα ως άνω κριτήρια υπαγωγής εφαρμόζονται αυτοτελώς για τις επενδύσεις που εντάσσονται στο συγκεκριμένο ειδικό καθεστώς ενίσχυσης που θεσπίζεται με κάθε προεδρικό διάταγμα.

Περίληψη του περιεχομένου του προεδρικού διατάγματος δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες πολιτικές και δύο οικονομικές εφημερίδες με πανελλήνια κυκλοφορία. Επίσης η περίληψη αποστέλλεται στην υπηρεσία επίσημων εκδόσεων της Ε.Ε. για δημοσίευση στην επίσημη εφημερίδα των Ε.Κ.

Συμπληρωματικά για τις επενδύσεις που εντάσσονται στα ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης της παρούσας παραγράφου, έχουν εφαρμογή οι λοιπές διατάξεις του παρόντος Νόμου.

2. Επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης

Μεταποιητικές ή μεταλλευτικές επιχειρήσεις μόνο υφιστάμενων φορέων που απασχολούν τουλάχιστον 100 άτομα και ευρίσκονται σε ιδιαίτερα δυσμενή κατάσταση μπορούν να υποβάλουν ένα ολοκληρωμένο πολυετές (2-3 έτη) επιχειρηματικό σχέδιο διάσωσης και αναδιάρθρωσης, που θα περιλαμβάνει τον τεχνολογικό, διοικητικό, οργανωτικό και επιχειρησιακό εκσυγχρονισμό, την εξυγίανση και ανάπτυξη τους και ενδεχομένως τις απαραίτητες ενέργειες κατάρτισης των εργαζομένων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίζονται οι προϋποθέσεις και όροι που πρέπει να συντρέχουν στην επιχείρηση, ώστε αυτή, κατά την κρίση της αρμόδιας υπηρεσίας και γνωμοδοτικής επιτροπής, να θεωρείται ότι ευρίσκεται σε ιδιαίτερα δυσμενή κατάσταση, προκειμένου να είναι δυνατή η εξέταση και υπαγωγή στις ενισχύσεις της παρούσας παραγράφου του επιχειρηματικού σχεδίου διάσωσης.

Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα είδη και τα ποσοστά των ενισχύσεων, καθώς και τα πρόσθετα είδη ενισχύσεων και η έκτασή τους, που παρέχονται στα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης, τα πρόσθετα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Τα κριτήρια υπαγωγής, τα στοιχεία αξιολόγησης, η λειτουργία και ο τρόπος εφαρμογής των κριτηρίων αυτών για την υπαγωγή των επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης καθορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 6.

Συμπληρωματικά για τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης και αναδιάρθρωσης της παρούσας παραγράφου έχουν εφαρμογή οι λοιπές διατάξεις του παρόντος Νόμου.

3. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, καθώς και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, υπάγονται στις διατά-

ξεις του παρόντος Νόμου επενδύσεις, ύψους πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000,00) ευρώ, με σημαντική επίπτωση στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της χώρας και στην απασχόληση με τη δημιουργία τουλάχιστον εκατό εικοσιπέντε (125) θέσεων μόνιμης απασχόλησης, εκ των οποίων ένας αριθμός δύναται να δημιουργείται σε δορυφορικές επιχειρήσεις σαν άμεσο αποτέλεσμα της προτεινόμενης επένδυσης. Με τις ίδιες αποφάσεις ορίζονται για τις επενδύσεις της παραγράφου αυτής, οι αναγκαίες παρεκκλίσεις από τις ρυθμίσεις του παρόντος που αφορούν στην ίδια συμμετοχή, στη διαδικασία παροχής των επιχορηγήσεων, στα ποσοστά και το ύψος της επιχορήγησης, στο ύψος του δανείου, στα ποσοστά επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, στις προϋποθέσεις μεταβίβασης των μετοχών της επιχείρησης, καθώς και στη δυνατότητα συμμετοχής στην επένδυση δημοσίων επιχειρήσεων.

Με τις ίδιες αποφάσεις μπορεί να παρέχονται στις επιχειρήσεις, που πραγματοποιούν επενδύσεις της παραγράφου αυτής, οι διευκολύνσεις και τα προνόμια που προέβλεπαν οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 3 και της παρ. 6 του άρθρου 4 του καταργηθέντος Ν. 4171/1961 (ΦΕΚ 93 Α) «περί λήψεως γενικών μέτρων για την υποβοήθηση της χώρας».

Επίσης με τις ίδιες αποφάσεις μπορεί να καθορίζεται η κατασκευή με δημόσια δαπάνη ειδικών έργων υποδομής προς διευκόλυνση της γενικότερης λειτουργίας της μονάδας.

Οι ως άνω κοινές υπουργικές αποφάσεις, με τις οποίες υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος οι επενδύσεις της παραγράφου αυτής, τελούν υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης κύρωσής τους με Νόμο.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις ενισχυόμενων επιχειρήσεων Συνέπειες μη τήρησης - Κυρώσεις

1. Α. Επιχειρήσεις των οποίων επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Νόμου αυτού, μετά την υπαγωγή τους και μέχρι την παρέλευση πενταετίας από τη δημοσίευση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, οφείλουν:

- α) Να τηρούν τους όρους της υπαγωγής.
- β) Να αποκτούν την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού με τη λήξη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης.
- γ) Να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα.
- δ) Να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα.

ε) Να μη μεταβιβάζουν για οποιονδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης, με υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης εντός τριών (3) μηνών στην αρμόδια υπηρεσία.

Αιτήματα αντικατάστασης παγίων για κάθε ενισχυόμενη επένδυση δεν μπορούν να εγκριθούν πάνω από δύο φορές.

Β. Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση Α για το ίδιο χρονικό διάστημα δεν επιτρέπεται χωρίς έγκρι-

ση του αρμόδιου για την έκδοση της απόφασης υπαγωγής οργάνου:

α) Να μεταβάλλουν κατά οποιονδήποτε τρόπο την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους. Εξαιρούνται οι εταιρίες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες ή εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και οι μεταβιβάσεις λόγω κληρονομικής διαδοχής.

β) Να εκμισθώσουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης. Η έγκριση δίδεται με τον όρο της συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο και η ευθύνη για την τήρηση των όρων υπαγωγής παραμένει στον εκμισθωτή.

Γ. Επιχειρήσεις των οποίων έχει ενισχυθεί η δημιουργούμενη απασχόληση οφείλουν να διατηρούν τον αριθμό των νέων θέσεων για τις οποίες επιχορηγούνται για τουλάχιστον πέντε (5) έτη μετά τη δημιουργία τους.

2. Α. Εάν ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί τις υποχρεώσεις υπαγωγής πριν από την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας:

α) Ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και επιστρέφεται η ενίσχυση στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 Α.

β) Δύνανται να ανακληθεί η απόφαση υπαγωγής και να επιστραφεί η ενίσχυση ή να παρακρατηθεί ή επιστραφεί μέρος αυτής, στις περιπτώσεις α', γ' της παραγράφου 1Α και α', β' της παραγράφου 1Β.

Β. Εάν ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί τις υποχρεώσεις υπαγωγής μετά τη δημοσίευση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και εντός του οριζόμενου στην παράγραφο 1Α χρονικού περιορισμού, επιστρέφεται το σύνολο ή μέρος της ενίσχυσης.

Γ. Εάν ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί τις υποχρεώσεις, που ορίζονται στην περίπτωση 1Αβ, επιστρέφεται η αναλογούσα στο συγκεκριμένο εξοπλισμό καταβληθείσα ενίσχυση στο σύνολό της. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση λύσης με οποιονδήποτε τρόπο της σύμβασης και επιστροφής του εξοπλισμού στην εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Δ. Εάν διαπιστωθεί μείωση του αριθμού των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης, που προσδιόρισαν την επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, επιστρέφεται το μέρος της ενίσχυσης, που αναλογεί στη θέση εργασίας που καταργήθηκε.

Ε. Στην απόφαση υπαγωγής στις ενισχύσεις του παρόντος καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις κάλυψης της ίδιας συμμετοχής, καθώς και οι όροι που κρίνονται αναγκαίοι για την εξασφάλιση της υλοποίησης της επένδυσης και του δημοσίου συμφέροντος. Σε περίπτωση διαπίστωσης ότι έχουν υποβληθεί στην υπηρεσία ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία ή ότι έχουν αποσιωπηθεί τέτοια στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της υπαγωγής της επένδυσης ή του προγράμματος ή του επιχειρηματικού σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος ή θα οδηγούσε στο να υπαχθεί με όρους διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση υπαγωγής: α) εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, αυτή ανακαλείται και καταπίπτει η εγγυητική επιστολή εάν έχει δοθεί τμήμα της επιχορήγησης κατά την περίπτωση (iii) της παραγράφου 1α του άρθρου 8, β) εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.

Οι ανωτέρω συνέπειες επέρχονται εφόσον η διαπίστωση γίνει εντός δεκαετίας από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας και από όργανα που είναι κατά Νόμο αρμόδια για τον έλεγχο των κατά περίπτωση στοιχείων.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία, ο τρόπος επέλευσης των συνεπειών σε περίπτωση μη τήρησης των ανωτέρω υποχρεώσεων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Για την επιβολή ολικής ή μερικής επιστροφής η οποία μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0,5% έως 30%, της ενίσχυσης που έχει εγκριθεί, εκτιμώνται οι ειδικότερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης και λαμβάνονται υπόψη κατά περίπτωση, κριτήρια, όπως ο χρόνος αθέτησης της υποχρέωσης, το ύψος του ποσοστού συμμετοχής στην εταιρική σύνθεση της εταιρίας, το μέγεθος της ενισχυθείσας επένδυσης που εκμισθώθηκε, το ύψος της αξίας των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που έχουν ενισχυθεί και μεταβιβάστηκαν, καθώς και ο βαθμός αναίρεσης της υλοποίησης και λειτουργίας της επένδυσης κατά τους όρους της υπαγωγής.

4. Η επιστροφή των ενισχύσεων που δίδονται με βάση το Νόμο αυτόν γίνεται με τη διαδικασία είσπραξης δημοσίων εσόδων, τα δε επιστρεφόμενα ποσά προσυζητούνται κατά το ποσό των Νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή τους. Οι σχετικές αποδείξεις καταβολής των ενισχύσεων από το Δημόσιο αποτελούν τίτλο για τη βεβαίωση του χρέους από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

5. Απώλεια της φορολογικής απαλλαγής και καταβολή των οφειλόμενων φόρων

Α. Το αφορολόγητο αποθεματικό της απαλλαγής που σχηματίστηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, προστίθεται στα κέρδη της επιχείρησης και φορολογείται στη διαχειριστική χρήση κατά την οποία:

α) Πωλήθηκαν ή έπαψαν για οποιονδήποτε λόγο να χρησιμοποιούνται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία πριν περάσουν πέντε (5) χρόνια από τότε που αγοράστηκαν ή έπαψαν να χρησιμοποιούνται τα μηχανήματα των οποίων η χρήση είχε αποκτηθεί με χρηματοδοτική μίσθωση και ακυρώθηκε η σύμβαση, για το ποσό που το αφορολόγητο αποθεματικό αντιστοιχεί στην αξία των πάγιων αυτών στοιχείων. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται, αν η επιχείρηση αντικαταστήσει τα πάγια αυτά στοιχεία, μέσα σε έξι (6) μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου που έγινε η πώλησή ή η διακοπή της χρηματοδοτικής μίσθωσής τους, με νέα πάγια στοιχεία ίσης τουλάχιστον αξίας, τα οποία συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις της ενισχυόμενης δαπάνης της επένδυσης ή της χρηματοδοτικής μίσθωσης που ορίζει το παρόν.

β) Θα γίνει διανομή ή ανάληψη του αντίστοιχου ποσού του αφορολόγητου αποθεματικού και για το ποσό που θα διανεμηθεί ή θα αναληφθεί.

γ) Διαλύεται η ατομική επιχείρηση ή η εταιρία λόγω θανάτου του επιχειρηματία ή μέλους της εταιρίας.

Β. Επίσης το αφορολόγητο αποθεματικό που σχηματίστηκε φορολογείται:

α) Σε περίπτωση αποχώρησης εταιρού, στο όνομά του, στο χρόνο αποχώρησής του και για το ποσό που αναλογεί σε αυτόν, με βάση το ποσοστό συμμετοχής του στην εταιρία.

β) Σε περίπτωση μεταβίβασης εταιρικής μερίδας, στο όνομα του μεταβιβάζοντος, στο χρόνο της μεταβίβασης και για το ποσό που αναλογεί σε αυτόν, με βάση το ποσοστό συμμετοχής του στην εταιρία.

γ) Σε περίπτωση ανάληψης του αποθεματικού από εταίρο ή τους κληρονόμους του, στο όνομα του αναλαμβάνοντος, στο χρόνο της ανάληψης και για το ποσό που αναλαμβάνεται από αυτόν.

δ) Σε περίπτωση θανάτου ενός εταίρου και εφόσον η εταιρία συνεχίζεται νόμιμα μεταξύ των λοιπών εταίρων, στο όνομα του κληρονόμου και για το ποσό που αναλογεί σε αυτόν, με βάση το ποσοστό συμμετοχής του θανόντος στην εταιρία.

ε) Σε περίπτωση που η επιχείρηση μετά τη λήξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν αποκτά την κυριότητα του εξοπλισμού.

Γ. Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της επένδυσης ή και μη απόκτησης της χρήσης του εξοπλισμού με χρηματοδοτική μίσθωση εντός της πενταετούς προθεσμίας που ορίζεται από την παράγραφο 8 του άρθρου 5, η επιχείρηση υποχρεούται στην υποβολή συμπληρωματικών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος για κάθε οικονομικό έτος και για το μέρος των κερδών που απηλλάγησαν της φορολογίας λόγω σχηματισμού του αφορολόγητου αποθεματικού.

Οι πιο πάνω δηλώσεις θεωρούνται εκπρόθεσμες και οι υπόχρεοι που υποβάλλουν αυτές ή δεν υποβάλλουν ή υποβάλλουν ανακριβείς υποκείμενοι στις κυρώσεις του Ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α). Το συνολικό ποσό φόρου εισοδήματος και πρόσθετου φόρου, που οφείλεται με βάση τη δήλωση της παραγράφου αυτής, καταβάλλεται σε πέντε (5) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η μεν πρώτη με την υποβολή της δήλωσης, οι δε υπόλοιπες τέσσερις την τελευταία εργάσιμη ημέρα των τεσσάρων επόμενων από την υποβολή της δήλωσης μηνών.

Άρθρο 11

Επιτροπή απλοποίησης διαδικασιών ιδιωτικών επενδύσεων

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών Ειδική Επιτροπή για την καταγραφή διαδικασιών και αρμοδιοτήτων, υπηρεσιών και φορέων, σχετικών με κάθε μορφής επενδυτικές και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα, με σκοπό την απλοποίηση των διαδικασιών αυτών, καθώς και την υπαγωγή τους σε ενιαίο φορέα διαχείρισης και ελέγχου.

2. Η Επιτροπή οφείλει να τελειώσει το έργο της μέσα στην προθεσμία που θα ορίζει η απόφαση για τη συγκρότησή της, η οποία και δεν μπορεί να παραταθεί πέραν του έτους 2005.

Άρθρο 12

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

1. Επενδύσεις ή προγράμματα ή επιχειρηματικά σχέδια που μέχρι τη δημοσίευσή του παρόντος Νόμου έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Ν. 2601/1998, όπως ισχύει, ή έχουν ολοκληρωθεί γι' αυτά οι διαδικασίες εξέτασης και υπαγωγής από τις αρμόδιες υπηρεσίες και γνωμοδοτικές επιτροπές αλλά δεν έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η περιληψη της απόφασης υπαγωγής τους, διέπονται από τις διατάξεις που ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος Νόμου.

2. Διατήρηση ισχύος κανονιστικών αποφάσεων

α) Διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 2601/1998 μέχρι τη συμπλήρωση διετίας από την έναρξη ισχύος της οπότε

παύει η ισχύς της και μπορεί να εκδοθούν οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του παρόντος Νόμου αποφάσεις.

β) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην υποπερίπτωση (κii) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 κοινής υπουργικής απόφασης διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο μόνο όσον αφορά τον καθορισμό των περιοχών η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της περίπτωσης κ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 που διατηρήθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περίπτωσης β' της παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

γ) Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων στις περιπτώσεις α' και β' των παραγράφων 10 και 11 του άρθρου 5 κοινών υπουργικών αποφάσεων για τον καθορισμό των κριτηρίων και διαδικασιών χαρακτηρισμού από τη Γ.Γ.Α. του Υπουργείου Ανάπτυξης των προϊόντων ή υπηρεσιών ως εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας ή των προϊόντων ως νέων αντίστοιχα, διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή του έκτου εδαφίου της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 και διατηρήθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περίπτωσης δ' της παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

δ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην περίπτωση α' της παραγράφου 12 του άρθρου 5 κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό των προδιαγραφών των επιχειρήσεων ανάπτυξης λογισμικού, καθώς και των στοιχείων που συνοδεύουν την οικονομοτεχνική μελέτη, διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της περίπτωσης κβ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 και διατηρήθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ε) Μέχρι της έκδοσης της προβλεπόμενης στην περίπτωση (γ) της παραγράφου 15 του άρθρου 5 κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό των κριτηρίων και διαδικασιών χαρακτηρισμού, από τη Γ.Γ.Α. των προϊόντων ως καινοτομικών, καθώς και της εισαγωγής καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία, διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της παρ. 17 του άρθρου 6 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

στ) Διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της περίπτωσης β' της παρ. 16 του άρθρου 6 του Ν. 2601/1998 μέχρι τη συμπλήρωση διετίας από την έναρξη ισχύος της και μπορεί να εκδοθεί η προβλεπόμενη στην περίπτωση β' της παρ. 16 του άρθρου 5 του παρόντος απόφαση.

ζ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στο πρώτο εδάφιο της παρ. 18 του άρθρου 5 κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό του είδους και της έκτασης των έργων ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακής μονάδας διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της περίπτωσης λβ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 και διατηρήθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της

περίπτωσης ε' της παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

η) Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων στην παράγραφο 19 του άρθρου 5 κοινών υπουργικών αποφάσεων για τον καθορισμό των προδιαγραφών των συνεδριακών κέντρων, των κέντρων θαλασσοθεραπείας, των χιονοδρομικών κέντρων και των εγκαταστάσεων αξιοποίησης ιαματικών πηγών διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται για τον παρόντα Νόμο οι κανονιστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή των περιπτώσεων θ' και ια' της παρ. 1 του άρθρου 1 του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 και διατηρήθηκαν σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περίπτωσης στ' της παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε, καθώς και η οικεία απόφαση του Υπουργείου Ανάπτυξης για τις προδιαγραφές των χιονοδρομικών κέντρων.

θ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην παράγραφο 2 του άρθρου 6 της κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό επιπρόσθετων ειδικών κριτηρίων για τις επενδύσεις της υποπερίπτωσης (xi) της περίπτωσης ε' και των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii), (ix) και (x), καθώς και της υποπερίπτωσης (ix) της περίπτωσης δ' της παρ. 1 του άρθρου 3, που εξετάζονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης, διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί και τροποποιηθεί κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 7 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ι) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην υποπερίπτωση β' της παρ. 3 του άρθρου 7 κοινής υπουργικής απόφασης διατηρείται σε ισχύ και κατά περίπτωση εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση του Ν. 2601/1998 που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 8 αυτού, όπως ίσχυε.

ια) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην περίπτωση α' της παραγράφου 15 του άρθρου 7 υπουργικής απόφασης για τη σύσταση της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής, καθώς και μέχρι την έκδοση της απόφασης συγκρότησής της σύμφωνα με την περίπτωση στ' της ίδιας παραγράφου, διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται για τον παρόντα Νόμο οι κανονιστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή της υποπερίπτωσης (i) της περίπτωσης α' και της περίπτωσης ζ' της παρ. 19 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιβ) Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων στις υποπεριπτώσεις (i) και (ii) της περίπτωσης β' της παραγράφου 15 του άρθρου 7 υπουργικών αποφάσεων για τη σύσταση Ειδικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Επιχειρηματικών Σχεδίων και της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Επενδύσεων στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, καθώς και μέχρι την έκδοση των αποφάσεων συγκρότησής τους, σύμφωνα με την περίπτωση στ' της ίδιας ως άνω παραγράφου, διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται για τον παρόντα Νόμο οι κανονιστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή των υποπεριπτώσεων (i) και (ii) της περίπτωσης β' και της περίπτωσης ζ' της παρ. 19 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιγ) Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων στην περίπτωση γ' της παραγράφου 15 του άρθρου 8 αποφάσεων των Γενικών Γραμματέων Περιφερειών για τη σύσταση των Περιφερειακών Γνωμοδοτικών Επιτροπών, καθώς και μέχρι την έκδοση των αποφάσεων συγκρότησής τους, σύμφωνα με την περίπτωση στ' της ίδιας ως άνω παραγράφου, διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται για τον

παρόντα Νόμο οι κανονιστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή της περίπτωσης δ' της παρ. 19 του άρθρου 7 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιδ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην περίπτωση ε' της παραγράφου 15 του άρθρου 8 κοινής υπουργικής απόφασης για τη σύσταση της Ειδικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Εμπειρογνομητών, καθώς και μέχρι την έκδοση της απόφασης συγκρότησής της, σύμφωνα με την περίπτωση στ' της ίδιας ως άνω παραγράφου, διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της περίπτωσης στ' της παρ. 19 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιε) Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων στις υποπεριπτώσεις (i) (ii) της περίπτωσης α' της παραγράφου 17 του άρθρου 7 υπουργικών αποφάσεων για τη σύσταση των Κεντρικών Οργάνων Ελέγχου και των Ειδικών Οργάνων Ελέγχου διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή των υποπεριπτώσεων (1) και (2) της περίπτωσης α' της παρ. 21 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιστ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην περίπτωση β' της παραγράφου 17 του άρθρου 7 κοινής υπουργικής απόφασης για τη σύσταση Ειδικών Οργάνων Ελέγχου στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται για τον παρόντα Νόμο οι κανονιστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης 2 της παρ. 21 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιζ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην περίπτωση γ' της παραγράφου 17 του άρθρου 7 υπουργικής απόφασης για τη σύσταση Περιφερειακών Οργάνων Ελέγχου (Π.Ο.Ε.) διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 2 της παρ. 21 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιη) Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 18 του άρθρου 7 υπουργικών αποφάσεων για τις αποζημιώσεις των προέδρων, μελών, εισηγητών, γραμματέων και αναπληρωτών βοηθών γραμματέων των γνωμοδοτικών επιτροπών, καθώς και των μελών των οργάνων ελέγχου, διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται για τον παρόντα Νόμο οι κανονιστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή της περίπτωσης β' της παρ. 22 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

ιθ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην περίπτωση γ' της παραγράφου 20 του άρθρου 7 υπουργικής απόφασης για την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών για τον έλεγχο των επενδυτικών σχεδίων που κάνουν χρήση της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής, διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 13 του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 και διατηρήθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περίπτωσης ο' της παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

κ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 υπουργικής απόφασης για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καταβολής της επιχορήγησης διατηρείται σε ισχύ και

εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση του Ν. 1892/1990 που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 6 αυτού και διατηρήθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περίπτωσης η' της παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

κα) Διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται η προβλεπόμενη στην περίπτωση β' της παρ. 4 του άρθρου 8 κοινή υπουργική απόφαση για τους όρους τμηματικής καταβολής της επιχορήγησης στα επιχειρηματικά σχέδια, αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης, καθώς και η υπουργική απόφαση για τα αναγκαία δικαιολογητικά που προβλέπεται στην ίδια ως άνω παράγραφο, που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 8 του άρθρου 23α του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 και διατηρήθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περίπτωσης π' της παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998, όπως ίσχυε.

κβ) Μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης στην περίπτωση β' της παραγράφου 4 του άρθρου 8 υπουργικής απόφασης για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καταβολής της επιχορήγησης στις ειδικές επενδύσεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης διατηρείται σε ισχύ και εφαρμόζεται για τον παρόντα Νόμο η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της παραγράφου 7 του άρθρου 9 του Ν. 2601/1998.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος Νόμου καταργούνται τα άρθρα 1 έως και 11, καθώς και το άρθρο 14 του Ν. 2601/1998, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν μεταγενέστερα, εκτός των διατάξεων της παρ. 35 του άρθρου 6 και της διάταξης της παρ. 4 του άρθρου 14 αυτού που διατηρεί σε ισχύ την παρ. 13 του άρθρου 23 του ν. 1892/1990, η οποία ενσωματώθηκε στην κωδικοποίηση των αναπτυξιακών κινήτρων ως άρθρο 23γ του π.δ. 456/1995 και διατηρείται σε ισχύ.

4. Ειδικά για τις επενδύσεις του Ν. 2601/1998 που έχει αρχίσει η υλοποίησή τους και δεν έχει κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ολοκληρωθεί και θα διαρκέσει πέραν της μιας διαχειριστικής χρήσης συνεχίζουν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 2601/1998 για τις αφορολόγητες εκπώσεις, επίσης οι διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 27, του άρθρου 8 παρ. 24 του Ν. 2601/1998, καθώς και του άρθρου 21 παρ. 5 του Ν. 3259/2004 για την εφαρμογή των αφορολόγητων εκπώσεων μέχρι την ολοκλήρωση των επενδύσεων εντός της προβλεπόμενης πενταετίας.

5. Η παρ. 3 του άρθρου 11 του Ν. 2601/1998, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 3219/2004 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 του Ν. 3259/2004, τροποποιείται με τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 10 του παρόντος, από τότε που ίσχυσε.

6. α) Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η καταβολή των ενισχύσεων των επενδύσεων ή και προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού που έχουν υπαχθεί στους Νόμους 1262/1982, 1892/1990 και 2601/1998 από τον ΕΟΜΜΕΧ συνεχίζει να γίνεται από τις υπηρεσίες και τα όργανα του φορέα αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση δ' της παραγράφου 20 και στην περίπτωση δ' της παραγράφου 21 του άρθρου 8, καθώς και στην παράγραφο 4 του άρθρου 9 του Ν. 2601/1998. Στο πλαίσιο αυτό συνεχίζει να λειτουργεί στον ΕΟΜΜΕΧ η προβλεπόμενη από την περίπτωση γ' της παρ. 19 του άρθρου 8 του Ν. 2601/1998 Γνωμοδοτική Επιτροπή, η οποία γνω-

μοδοτεί για αιτήματα τροποποίησης αποφάσεων υπαγωγής, ολοκλήρωσης και πιστοποίησης έναρξης παραγωγικής λειτουργίας, μεταβίβασης επιχειρήσεων ή μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, καθώς και για την ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής και επιστροφή ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί με τους Νόμους 1262/1982, 1892/1990 και 2601/1998.

β) Οι ρυθμίσεις του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 18 του άρθρου 7 του παρόντος Νόμου ισχύουν και για τη Γνωμοδοτική Επιτροπή του Ν. 2601/1998 του ΕΟΜΜΕΧ.

7. α) Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επενδύσεων ή και προγραμμάτων που έχουν εγκριθεί στις διατάξεις του ν. 1892/1990 ή του ν. 1262/1982 από την Α.Τ.Ε. συνεχίζει να γίνεται από τις υπηρεσίες και όργανα του φορέα αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο έκτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 8 του Ν. 1892/1990, όπως διατηρήθηκε με τη μεταβατική διάταξη της παραγράφου 11α του άρθρου 14 του Ν. 2601/1998. Στο πλαίσιο αυτό συνεχίζει να λειτουργεί στην Α.Τ.Ε. η προβλεπόμενη από την περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του κωδικοποιημένου Νόμου 1892/1990 Γνωμοδοτική Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για αιτήματα τροποποίησης αποφάσεων υπαγωγής, ολοκλήρωσης και πιστοποίησης έναρξης παραγωγικής λειτουργίας, μεταβίβασης επιχειρήσεων ή μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, καθώς και για την ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής και επιστροφή ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί με τους Νόμους 1892/1990 και 1262/1982.

β) Οι ρυθμίσεις του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 18 του άρθρου 7 του παρόντος Νόμου ισχύουν και για τη Γνωμοδοτική Επιτροπή του ν. 1892/1990 της Α.Τ.Ε..

8. Αιτήσεις για υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος επενδυτικών σχεδίων που αφορούν στην παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και αιτήσεις για υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων εμπορικών και μεταφορικών επιχειρήσεων, υπό ενιαίο φορέα, για τη δημιουργία εμπορευματικών σταθμών και διαμετακομιστικών κέντρων, καθώς και τα επενδυτικά σχέδια των μεταφορικών επιχειρήσεων για τη δημιουργία υποδομών αποθήκευσης, συσκευασίας και τυποποίησης, καθώς και κλειστών χώρων στάθμευσης φορτηγών οχημάτων, καθώς και τα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων εκμετάλλευσης μέσω μεταφοράς ανθρώπων και εμπορευμάτων σε απομονωμένες, δυσπρόσιτες και απομακρυσμένες περιοχές, σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, υποβάλλονται μετά την έκδοση των προβλεπόμενων υπουργικών αποφάσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 3.

9. Αιτήσεις για υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος επιχειρηματικών σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης υποβάλλονται μετά την έκδοση της προβλεπόμενης στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 κοινής υπουργικής απόφασης.

10. Για τις διαδικασίες και τα όργανα ελέγχου των επενδύσεων του άρθρου 6 του Ν. 2996/2002 (Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων Ε.Σ.Ο.Α.Β.) ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος.

11. Όπου στο κεφάλαιο Β' του Ν. 2367/1995 (ΦΕΚ 261 Α'/29.12.1995) «Εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, γίνεται αναφορά στο Ν. 1892/1990, νοείται ο παρών Νόμος.

Άρθρο 13
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος Νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 22 Δεκεμβρίου 2004

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Π. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Δ. ΣΙΟΥΦΑΣ

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Φ. ΠΑΛΛΗ - ΠΕΤΡΑΛΙΑ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΑΣ
ΕΜ. ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Γ. ΣΟΥΦΛΙΑΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ε. ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Μ. ΛΙΑΠΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Δ. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 23 Δεκεμβρίου 2004

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Α. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ

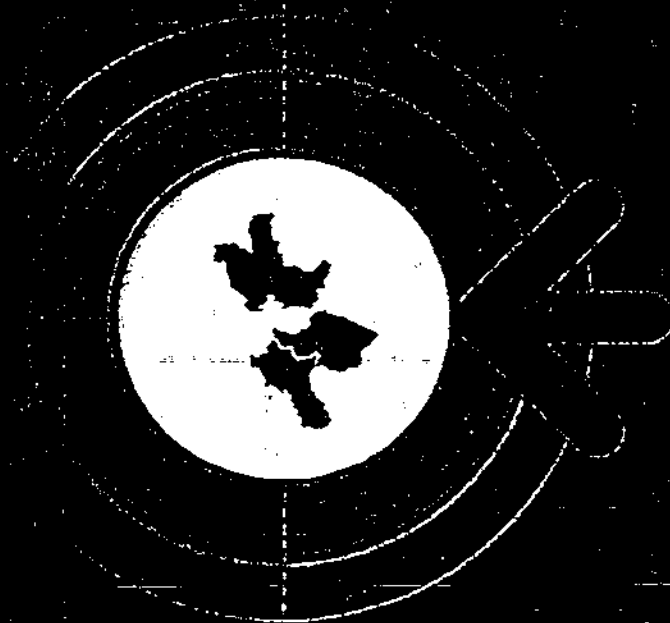
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΕΛΛΕΠ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

5

Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης
Περιφέρειας
Δυτικής Ελλάδας ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2003

Ο τουρισμός είναι σημαντικός τομέας για την ανάπτυξη της χώρας, με ιδιαίτερα κρίσιμη συμβολή τόσο στη διαμόρφωση του εγχωρίου προϊόντος όσο και στην απασχόληση, ιδιαίτερα μάλιστα στην περιφερειακή ανάπτυξη. Η τουριστική ανάπτυξη όμως μπορεί να είναι ολοκληρωμένη μόνο όταν έχει γνώμονα τον σεβασμό στο περιβάλλον, την προστασία και αναδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, χρησιμοποιώντας ως "μέτρο" τον άνθρωπο.

Η τουριστική ανάπτυξη της χώρας βρίσκεται σ' ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Το κλασικό μοντέλο "ήλιος-θαλάσσα", η μικρή χρονική τουριστική περίοδος, τα πρόσφατα κοσμολογικά γεγονότα μετά την 11 Σεπτεμβρίου, η νέα χιλιετία που ανετείλει επιβάλλουν χάραξη νέας στρατηγικής, ένα σχέδιο δράσης προσαρμοσμένο στη σημερινή πραγματικότητα.

Για την χάραξη αυτής της στρατηγικής είναι αναγκαίο να προσδιοριστούν οι δυνατότητες και οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων σε κάθε Περιφέρεια, και ειδικότερα, να διερευνηθούν οι υφιστάμενοι τουριστικοί πόροι, να διαπιστωθούν οι αδυναμίες και οι πιέσεις που έχουν αναπτυχθεί έως σήμερα, να ανιχνευθούν οι διαφαινόμενες τάσεις εξέλιξης του τουρισμού, να καθοριστούν προτεραιότητες και να προταθούν ολοκληρωμένα συμπλέγματα δράσεων που θα συμβάλουν στην βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Αυτον τον σκοπό εξυπηρετούν οι μελέτες που ανέθεσε ο Ε.Ο.Τ. σε ειδικευμένα γραφεία μελετών και παρουσιάζονται, σε ευνοηπτη μορφή, σ' αυτήν την σειρά περιληπτικών τευχών, την οποία επιμελήθηκε η Διεύθυνση Μελετών και Επενδύσεων του Ε.Ο.Τ.

Η σειρά των τουριστικών εκδόσεων αυτών ανα περιφέρεια έρχεται να συμπληρώσει την σειρά των εκδόσεων του Ε.Ο.Τ. για τις εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής.

Ιωάννης Πατελλής
Προεδρος του Ε.Ο.Τ.

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη ανατέθηκε από τον Ε.Ο.Τ. τον Ιανουάριο 2002 στο γραφείο μελετών Ελένης Οικονομίδου με ειδικό σύμβουλο την ICAP Α.Ε., ύστερα από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Στο πρώτο μέρος της μελέτης γίνεται διαγνώση του δυναμικού της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, η οποία περιλαμβάνει αξιολόγηση των υφιστάμενων πόρων, της τουριστικής προσφοράς και της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος, καθώς και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας ειδικών περιοχών. Στη συνέχεια αναλύονται τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης, επισημαίνονται οι ευκαιρίες και οι απειλές που αντιμετωπίζει το τουριστικό δυναμικό της περιφέρειας και διερευνάται η δυναμική ζήτηση.

Στο δεύτερο μέρος προτείνεται η στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας, καθορίζονται στόχοι και αξονες προτεραιότητας και καταρτίζεται πρόγραμμα δράσης.

1. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

1.1. Αξιολόγηση των υφιστάμενων τουριστικών πόρων.

Η Περιφέρεια διαθέτει αφθονία και ποικιλία φυσικών πόρων, η οποία δίνει τη δυνατότητα εκμετάλλευσης πολλών μορφών εναλλακτικού τουρισμού, όπως, αρχαιολογικούς χώρους και μούσεία, μνημεία της νεότερης ιστορίας, ιαματικές πηγές, παραδοσιακούς οικισμούς, ποτάμια, λίμνες, βιότοπους, αισθητικό δάση και τοπία φυσικού κάλλους, μεταξύ των οποίων αντιπροσωπευτικές περιοχές είναι η Ολυμπίδα, παγκοσμίως γνωστό μνημείο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, η Αγία Λαύρα, το Μέγα Σπήλαιό, η κοιλάδα του Αλφειού, η λίμνη του Καϊάφο με τις ιαματικές της πηγές, οι υγροτοποι του Αχελώου και του Αμβρακικού, τα αισθητικά δάση Καλαβρύτων και Σελέινου Πατρών, τα δάση Στροφυλιάς, Φολογής και Φραξού, τα φαράγγια του Βουραϊκού, κ.ά.

Διαπιστώνεται ωστόσο ανεπαρκής αξιοποίηση των πόρων αυτών:

Ανεπαρκής ή και στρεβλή τουριστική αξιοποίηση σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων με ανισοκατανομή και τοπικές διαφοροποιήσεις ως προς τη μορφή, τις δραστηριότητες και τις τουριστικές ροές.

Μη αξιοποίηση σημαντικών τουριστικών πόρων (ακτών, ιαματικών πηγών, αρχαιολογικών τοπων, περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος, κ.α.).

Ελλιπής στήριξη και προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού (χειμερινός, ιαματικός, αρχαιολογικός, συνεδριακός, οικότουρισμός, αγροτουρισμός κ.ά.) σε συνδυασμό με την έλλειψη ειδικών τουριστικών υποδομών.

Ανεπαρκείς ευρύτερου περιβάλλοντος τουριστικής δραστηριότητας, όπως: ανεπαρκείς κοινωνικοοικονομικές υποδομές και υποδομές μεταφορών, ρύπανση περιβάλλοντος, ατελής οργάνωση της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής, περιορισμένες δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες, αδυναμίες στο αστικό σύστημα της περιφέρειας, οργανωτικές ελλείψεις των υπηρεσιών που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την προώθηση και την υλοποίηση επενδύσεων.

Με βάση το υπάρχον φυσικό και πολιτιστικό υπόθεμα διεθνούς και εθνικής προβολής, αναδεικνύονται αξιολογικά ως επικρατέστερες για άμεση τουριστική αξιοποίηση με επαύξηση και εξειδίκευση του τουριστικού προϊόντος οι εξής πέντε Τουριστικές Ενότητες

- Τουριστική Ενότητα Ακράτας - Αιγίου - Καλαβρύτων / Ορεινή περιοχή.
- Τουριστική Ενότητα Ακράτας - Αιγίου - Καλαβρύτων / Πεδινή περιοχή.
- Τουριστική Ενότητα ΒΔ Ακτών Ηλείας - Κυλλήνης / Παράκτια περιοχή.
- Τουριστική Ενότητα ΝΔ Ηλείας - Καΐαφα / Παράκτια περιοχή
- Τουριστική Ενότητα των Ακτών του Αμβρακικού

Οι πέντε αυτές περιοχές διαθέτουν ήδη κάποια τουριστική αξιοποίηση, όμως είναι δυνατή η περαιτέρω ανάπτυξη τους χωρίς να παραβλάπεται η φέρουσα ικανότητά τους.

1.2. Αξιολόγηση της υφιστάμενης τουριστικής προσφοράς και της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος της περιφέρειας.

1.2.1. Τα κύρια συμπεράσματα της αξιολόγησης της τουριστικής προσφοράς (ανωδομής και υποδομής):

- Η μεγάλη συγκέντρωση τουριστικών κλινών (94% του συνόλου της Περιφέρειας) που παρατηρείται στις παράκτιες περιοχές (Αρχ. Ολυμπίας, Πάτρας, Πύργου, Κυλλήνης κυρίως)
- Το πολύ μικρό ποσοστό των τουριστικών κλινών (6% του συνόλου της Περιφέρειας) που βρίσκεται στις ορεινές περιοχές (Καλαβρύτων και Ορεινής Ναυπακτίας κυρίως)
- Το μικρό ποσοστό ξενοδοχειακών μονάδων υψηλής ποιοτικής στάθμης (6% ΑΑ' και Α' τάξης, 20% Β') σε σχέση με το ποσοστό μέσης προς χαμηλή (73% Γ' - Δ' - Ε' τάξης)
- Το μεγάλο ποσοστό μικρού και μεσαίου μεγέθους μονάδων (84% κάτω των 100 κλινών)
- Η ύπαρξη ικανοποιητικής υποδομής ειδικών μορφών τουρισμού στις περιοχές Πατρών, Πύργου - Αρχ. Ολυμπίας, Κυλλήνης και δευτερευόντως στην περιοχή Καλαβρύτων.
- Η ύπαρξη αξιολογής ειδικής τουριστικής υποδομής μικρότερης κλίμακας στις περιοχές Μεσολογγίου - Αιτωλικού, Ναυπακτίας, Ακράτας - Αιγίου, Κ. Αχάϊας - Καλογρηάς.
- Η ελλιπής τουριστική υποδομή στις περιοχές Αμβρακικού, Δυτ. Ακτών και Ενδοχώρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας.
- Η σχεδόν ανύπαρκτη τουριστική υποδομή στις ορεινές περιοχές της περιφέρειας, πλην Καλαβρύτων και Ναυπακτίας.

1.2.2 Σύνθεση τουριστικού προϊόντος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα από πλευράς πρωτογενούς τουριστικής προσφοράς, τα οποία μέχρι σήμερα μένουν σχεδόν αναξιοποίητα. Έτσι, ο εισερχόμενος τουρισμός στην Περιφέρεια είναι κυρίως εσωτερικός - με εξαίρεση το Ν. Ηλείας όπου επικρατούν οι αλλοδαποί επισκέπτες της Αρχαίας Ολυμπίας - τα υπάρχοντα καταλύματα ανήκουν κατά ποσοστό 70% σε χαμηλές κατηγορίες, ενώ η μέση διάρκεια παραμονής είναι ιδιαίτερα περιορισμένη σε 5 ημέρες έναντι 8 που είναι ο μέσος όρος του συνόλου της χώρας. Παρόλα αυτά η τουριστική κίνηση είναι ανοδική για την περιφέρεια και τους επιμέρους Νομούς. Αντίστοιχα, αύξηση σημειώνει διαχρονικά και το ξενοδοχειακό δυναμικό.

Στον Ν. Αιτωλοακαρνανίας η πελατεία είναι σχεδόν αποκλειστικά ημεδαποί παραθεριστές και εκδρομείς που ταξιδεύουν μεμονωμένα. Στον Ν. Αχαΐας η πελατεία είναι μισική, επικρατούν οι ημεδαποί και ο τουρισμός είναι περιηγητικός ή παραθεριστικός για τους ημεδαπούς, μισικός παραθεριστικός ή περιηγητικός ή διερχόμενος για τους αλλοδαπούς. Στον Ν. Ηλείας επικρατούν οι αλλοδαποί με μισικό παραθεριστικό και περιηγητικό τουρισμό. Αντίστοιχα κινούνται μισικά ή μεμονωμένα οι ημεδαποί περιηγητές της περιοχής και μεμονωμένα οι παραθεριστές.

Αν και η συμμετοχή του αριθμού των κλινών που αντιστοιχούν σε τουριστικά καταλύματα Γ, Δ-Ε τάξης είναι μεγάλη (47,5%), ο προσανατολισμός του δυναμικού είναι προς τα τουριστικά καταλύματα πολυτελείας, Α' και Β' τάξης (52,5%), τα οποία εμφανίζουν τάση αύξησης του μεριδίου τους την περίοδο 1997- 2001

Η Αχαΐα συγκεντρώνει το 43%, η Ηλεία το 34% και η Αιτωλοακαρνανία το 23% του συνολικού αριθμού των εγγεγραμμένων τουριστικών επιχειρήσεων (2000). Εκτιμάται ότι πάνω από το 80% του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων αφορά ξενοδοχεία.

1.2.3 Διαβάθμιση τουριστικών ενότητων κατά βαθμό τουριστικής ανάπτυξης

I. Ήριμες περιοχές

- Η παράκτια περιοχή Πύργου - Αρχαίας Ολυμπίας (10α)
- Η παράκτια περιοχή Πατρών (7α)
- Οι Β.Δ. ακτές Ηλείας - Κυλλινης (9)
- Η παράκτια περιοχή Ακράτας - Αιγίου (6α)
- Η παράκτια περιοχή Ναυπακτίας (4α)

II. Δυναμικές περιοχές

- Διπλών Ακτών Αιτωλοακαρνανίας (2)
- Η ορεινή περιοχή Καλαβρυτίων (6β)
- Μεσολογίου - Αιτωλικού (3)

III. Αναξιοποίητες περιοχές

- Η ορεινή περιοχή της τουριστικής ενότητας Αμβρακικού (1β)
- Η ορεινή περιοχή της ενδοχωρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας (5β)
- Η ορεινή περιοχή Αχαΐας (7β)
- Η ορεινή περιοχή της ενότητας Πύργου - Αρχαίας Ολυμπίας (10β)
- Η ορεινή περιοχή της ενότητας Ν.Δ. Ηλείας - Καΐαφα (11β)

IV. Περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης

- Η παρακτια περιοχή Αμβρακικού (1α)
- Η ορεινή Ναυπακτία (4β)
- Η παραλίμνια περιοχή της ενδοχωρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας (5α)
- Η παρακτια περιοχή Ν.Δ. Ηλείας - Καΐαφα (11α)

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - 2003

ΤΑΞΗ	ΑΑ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΑΔΕΣ	1	17	45	119	35	15	232
ΔΩΜΑΤΙΑ	354	1.727	2.065	2.993	581	172	7.892
ΚΛΙΝΕΣ	665	3.382	3.909	5.661	1.158	353	15.138

1.3. Εκτίμηση της "φέρουσας ικανότητας" συγκεκριμένων περιοχών της περιφέρειας ως προς την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Σε συνεργασία με τον ΕΟΤ, επελέγησαν για την εκτίμηση φέρουσας ικανότητας περιοχές αντιπροσωπευτικές ως προς την κατηγορία χώρου, τον βαθμό τουριστικής ανάπτυξης, τους τουριστικούς πόρους και τις δυνατότητες εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Οι περιοχές αυτές ήταν:

1. Ακτές Αμβρακικού Ν. Αιτωλοακαρνανίας
2. Παράκτια περιοχή Ακράτας - Αιγίου Ν. Αχαΐας
3. Ορεινή περιοχή Καλαβρύτων
4. Ευρύτερη περιοχή Κυλλήνης Ν. Ηλείας
5. Ευρύτερη περιοχή Καϊάφα

Τα γενικά συμπεράσματα που προέκυψαν από την ειδική αυτή διερεύνηση ήταν:

- Δεν διαπιστώθηκε υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας στις περιοχές που εξετάστηκαν, αντίθετα σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχουν περιθώρια αύξησης των κλινών.
- Το διαχειριστικό πρότυπο είναι επιθυμητό στις περισσότερες περιοχές, ενώ το οικολογικό θα περιορίζεται σε περιοχές με σημαντικούς διεθνώς προστατευόμενους περιβαλλοντικούς πόρους.
- Παρόλο που ο μαζικός τουρισμός θα συνεχίσει να αναπτύσσεται, υπάρχουν δυνατότητες ελέγχου, ρύθμισης και οργάνωσης των περιοχών στις οποίες συγκεντρώνεται, καθώς και η εκτόνωση του σε νέες περιοχές, με στόχο την χωρική ανακατανομή και την μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της τουριστικής δραστηριότητας.

1.4. Ανάλυση των ευρύτερων επιπτώσεων του τουρισμού στην οικονομία, την τοπική κοινωνία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιφέρειας.

Ο τουρισμός δεν είναι επαρκώς αναπτυγμένος στην Δυτική Ελλάδα. Η περιφέρεια υστερεί τόσο σε επίπεδο ανάπτυξης του τομέα (21 κλίνες ανά 1000 κατοίκους, έναντι 60 κλινών στη χώρα ως σύνολο), όσο και στη δυναμική της τάσης εξέλιξης του τομέα (αύξηση κλινών κατά 4% την περίοδο 1992-2000, έναντι 29% στη χώρα ως σύνολο).

Δεδομένης της συμβολής του τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, η υστέρηση αυτή εκτιμάται ότι έχει κόστος για την περιφέρεια του εκφράζεται σε χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο, μεγαλύτερη ανεργία και στασιμότητα του πληθυσμού.

Εάν ο τουρισμός στην περιφέρεια ήταν το ίδιο αναπτυγμένος, όπως και στο σύνολο της χώρας κατά μέσο όρο, το περιφερειακό ΑΕΠ θα ήταν υψηλότερο κατά 7-8 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το σημερινό του επίπεδο, ενώ θα είχαν δημιουργηθεί τουλάχιστον 12.000-15.000 πρόσθετες θέσεις απασχόλησης και ο πληθυσμός της περιφέρειας αντί μειώσεως κατά περίπου 5% στη δεκαετία 1991-2001, θα είχε παραμείνει σταθερός στα επίπεδα της προηγούμενης δεκαετίας.

Η εικόνα αυτή δεν συμβαδίζει με την αφθονία τουριστικών πόρων στην περιοχή, αλλά και με την εκφρασμένη θετική στάση και βούληση των τοπικών φορέων και του πληθυσμού για την ανάπτυξη του τομέα στο μέλλον.

Το ανθρώπινο δυναμικό του τομέα έχει τη βάση που επιτρέπει την αναβάθμιση των υπαρχουσών μονάδων σε τεχνολογικό και οργανωτικό επίπεδο. Περισσότερο από 50% των απασχολούμενων είναι απόφοιτοι τουλάχιστον λυκείου και μπορούν με συνεχιζόμενη και δια βίου κατάρτιση να αποκτήσουν γνώσεις και ικανότητες που απαιτούνται στη σύγχρονη τουριστική μονάδα.

Αναδεικνύεται λοιπόν η πρόκληση για ανάπτυξη του τουρισμού στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ως εργαλείου συνολικής ανάπτυξης της.

Τα βασικά **συμπεράσματα** που συνάγονται αναφορικά με τις επιπτώσεις του τουρισμού στον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συνοψίζονται στα εξής:

Η πολιτιστική διάσταση σήμερα είναι υποβαθμισμένη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, παρά τον πλούτο και τη διεθνή αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και ως εκ τούτου δεν συμβάλλει - όσο θα ήταν δυνατό και επιθυμητό - στην εξειδίκευση και τον εμπλουτισμό των τουριστικών υπηρεσιών.

Το περιβάλλον, με τη μορφή των φυσικών και πολιτιστικών πόρων μιας περιοχής συνιστά τον βασικότερο παράγοντα πρωτογενούς τουριστικής προσφοράς και επομένως πόλο έλξης τουρισμού. Στην Ελλάδα και ειδικότερα σε περιφέρειες με πλούσιο περιβαλλοντικό απόθεμα όπως είναι η Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας, η πολιτιστική διάσταση του τουρισμού είναι δεδομένη. Οι επιπτώσεις στον πολιτισμό, με τη μορφή του πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος είναι κατά κανόνα αρνητικές, λόγω της γεωγραφικής συγκέντρωσης και της εποχικότητας του σύγχρονου μαζικού τουρισμού. Το γεγονός αυτό επιβάλλει πολιτικές επιλογές με πάγιο στόχο την βιώσιμη ισορροπία μεταξύ τουριστικής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος. Τέλος οι μηχανισμοί αφομοίωσης και απόρριψης του εισερχόμενου τουρισμού από τις τοπικές κοινωνίες συνήθως υπολειπούνται, καθώς μεταξύ ντόπιων και ξένων οι ομοιότητες είναι περισσότερες από τις διαφορές.

1.5. Ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης.

Δύο βασικά χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης του τουριστικού τομέα της περιφέρειας είναι το συγκριτικά μικρό μέγεθος των τουριστικών καταλυμάτων και η αυξημένη εποχικότητα της ζήτησης κυρίως για τους νομούς Αχαΐας και Ηλείας.

Τα σημαντικότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι ο πολιτιστικός πόρος της Αρχαίας Ολυμπίας, σε συνδυασμό με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004, θέση της περιφέρειας ως Δυτικής πύλης της χώρας και δυνητικού κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, τα μεγάλα δημόσια έργα (π.χ. η γέφυρα Ρίου Αντίρριου), η αφθονία και η ποικιλία των φυσικών πόρων, η οποία δίνει τη δυνατότητα εκμετάλλευσης πολλών μορφών εναλλακτικού τουρισμού και ο σχετικά χαμηλός βαθμός τουριστικού κορεσμού. Τέλος η προνομιακή συγκέντρωση τουριστικών, φυσικών και πολιτιστικών πόρων εθνικής και διεθνούς εμβέλειας.

Οι κυριότερες θετικές εξελίξεις σχετίζονται με την ολοκλήρωση των μεγάλων δημόσιων έργων υποδομής, την αξιοποίηση των ωφελειών από τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004, την υποψηφιότητα και ανάδειξη της Πάτρας ως πολιτιστικής πρωτεύουσας και τη δημιουργία καταλυμάτων εναλλακτικού τουρισμού.

Η διάγνωση των προβλημάτων αφορά αφενός μεν τα γενικότερα διαρθρωτικά προβλήματα του Ελληνικού τουρισμού, τα οποία επηρεάζουν και την περιφέρεια (ειδική τουριστική υποδομή, εποχικότητα ζήτησης, παρεχόμενες υπηρεσίες, συγκέντρωση της τουριστικής προσφοράς, περιορισμένη προβολή, ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, καθυστέρηση στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών κλπ), και τα ειδικότερα προβλήματα που εντοπίζονται στην περιφέρεια.

Συγκεκριμένα, για τη περιφέρεια, ορισμένα από τα κυριότερα προβλήματα που επισημαίνονται είναι η ανεπαρκής υποδομή των αεροδρομίων για υποδοχή πολιτικών πτήσεων, έλλειψη στρατηγικής μάρκετινγκ, ελλιπής τουριστική προβολή, έλλειψη τουριστικής ταυτότητας, περιορισμένη προσφορά οργανωμένων τουριστικών πακέτων μικρός αριθμός τουριστικών καταλυμάτων "υψηλών κατηγοριών", περιορισμένο ιδιωτικό επενδυτικό ενδιαφέρον, ποιοτική και ποσοτική έλλειψη προσωπικού κλπ). Τέλος, παρουσιάζονται ορισμένες ιδιαίτερες αδυναμίες σε επίπεδο νομών όπως πολλές αναξιοποίητες παραλιακές ζώνες (Ηλεία, Αιτωλοακαρνανία) άναρχη οικιστική ανάπτυξη σε ορισμένες περιοχές (κυρίως Ηλεία και Αχαΐα), έλλειψη μεγάλων ιδιωτικών επενδύσεων (κυρίως Αιτωλοακαρνανία) και αρκετά περιορισμένη προσφορά σε τουριστικά καταλύματα "υψηλών" κατηγοριών

1.6. Διερεύνηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων αξιοποίησης, αναβάθμισης και προβολής του τουριστικού δυναμικού της περιφέρειας.

- I. Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και η ανακήρυξη της πόλης των Πατρών σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2006 και ~~σε τόπο διοργάνωσης των Μεσογειακών Αγώνων του 2008~~, αποτελούν σημαντικές ευκαιρίες για την προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην πολιτιστική κληρονομιά.
- II. Η αναζήτηση νέων μορφών πολιτιστικών υπηρεσιών συνδέοντας τον πολιτισμό και το χώρο με τις νέες τεχνολογίες, τις τέχνες και την κοινωνία της πληροφορίας και του πολυθεάματος, προκειμένου να διασφαλιστεί η προσέλκυση των νέων γενεών και να διατηρηθούν οι ιδιαιτερότητες, η πολυμορφία και ο πλούτος της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιφέρειας, θα υποστηρίξουν τα μέγιστα την αξιοποίηση των τουριστικών πόρων της Περιφέρειας.
- III. Η προστασία, ανάδειξη, προβολή ενοποίηση : διασύνδεση και ολοκληρωμένη διαχείριση των τοπιών φυσικού κάλλους και των περιβαλλοντικά ευαίσθητων και προστατευόμενων περιοχών της περιφέρειας θα μπορούσε να πολλαπλασιάσει το τουριστικό προϊόν και να διευρύνει την εξειδίκευσή του σε πολλαπλά θεματικά πεδία με συμπληρωματικές πολιτιστικές δράσεις και ένα πλέον διεθνή προσανατολισμό των τουριστικών υπηρεσιών.
- IV. Ο ορθολογικός σχεδιασμός και η κατάρτιση διαχειριστικών σχεδίων για το σύνολο των τοπιών ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την αποθάρρυνση της άναρχης δόμησης και την ενθάρρυνση δραστηριοτήτων φιλικών με τα κατά τόπους οικοσυστήματα, θεωρείται κρίσιμη παράμετρος για την αποτελεσματική προστασία του.
- V. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή αστικών πολιτικών για την αναβάθμιση των οικιστικών κέντρων υποστήριξης της τουριστικής δραστηριότητας και συμπληρωματικών δράσεων συνεργασίας ανάμεσα στην πόλη και την ύπαιθρο θεωρείται προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου πολιτιστικών και οικολογικών-χωροταξικών τουριστικών ζωνών.
- VI. Η απωφελής αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων του III ΚΠΣ που εξειδικεύονται απόλυτα στις ανάγκες της περιφέρειας από άποψη φυσικών και πολιτιστικών πόρων συνιστούν καίριο εργαλείο για την προβολή και ανάδειξη των τουριστικών πόρων.

1.7. Εξέταση των απειλών και εντοπισμός προβληματικών ζωνών και τομέων.

Η σημερινή δυναμική της τουριστικής ανάπτυξης στην Δυτική Ελλάδα αντιμετωπίζει αλλά και προκαλεί βασικές κατηγορίες προβλημάτων, όπως:

- Συγκέντρωση στις παράκτιες περιοχές και εγκατάλειψη των ορεινών περιοχών αναξιοποίητων, με συνακόλουθες επιπτώσεις στους πληθυσμούς των περιοχών αυτών.
- Σημειακές συγκεντρώσεις τουριστικών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων σε περιοχές και δημιουργία προβλημάτων φόρτισης.
- Συγκρούσεις χρήσεων γης τουρισμού με παραθεριστική κατοικία και γεωργία
- Κινδύνους αλλαγής χρήσης της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.
- Κινδύνους υποβάθμισης των ακτών και των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων από έντονες και ανοργάνωτες τουριστικές δραστηριότητες και πιέσεις.
- Υπερσυγκέντρωση και φόρτιση της μεταφορικής και τεχνικής υποδομής.
- Επερχόμενους κινδύνους από νέες τάσεις ανάπτυξης κατά μήκος των ακτών και των νέων οδικών αξόνων με την λειτουργία των μεγάλων έργων μεταφορικής υποδομής της περιφέρειας και την αύξηση της προσπελασιμότητας της.
- Επερχόμενοι κίνδυνοι από ανεξέλεγκτες τάσεις ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή Αρχαίας Ολυμπίας και κατά μήκος των αξόνων προσπέλασής της, με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων 2004.

Τα προβλήματα ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας προέρχονται κυρίως από τις έντονες τοπικές συγκεντρώσεις της μαζικής προσφοράς. Αυτό, παρά την ύπαρξη και ευρεία κατανομή αξιόλογων τουριστικών πόρων στις περισσότερες παράκτιες και ορεινές περιοχές της Περιφέρειας.

Αρνητικό αποτέλεσμα της σημερινής πραγματικότητας είναι οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες, η μειωμένη ανταγωνιστικότητα και η μη βιώσιμη αναπτυξιακή προοπτική του τουρισμού στην Περιφέρεια.

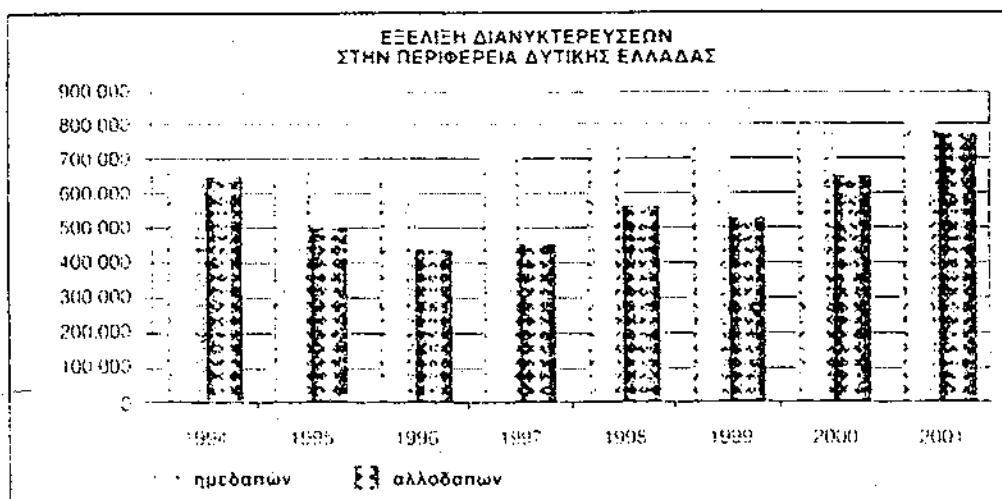
Έτσι, αναγκαία επιλογή πολιτικής φαίνεται να είναι η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού με βάση προσδιορισμένες τουριστικές ενότητες για το σύνολο της Περιφέρειας, στο χώρο των οποίων θα είναι δυνατή η σύνθεση των προσφερομένων υπηρεσιών με μέτρο την ποιότητα, την ποικιλία και την φιλοπεριβαλλοντική διαχείριση.

1.8. Διερεύνηση της δυναμικής ζήτησης, τόσο στις ξένες αγορές όσο και στο εσωτερικό.

Η περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδος συγκεντρώνει πολύ μικρό ποσοστό των συνολικών διανυκτερεύσεων της χώρας (της τάξης του 2,5% κατά μέσον όρο την τελευταία εξαετία). Οι νομοί που αποτελούν την περιφέρεια κατέχουν μικρό μερίδιο στις διανυκτερεύσεις των ημεδαπών και ακόμα μικρότερο στις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών. Ως προς την σύνθεση της ζήτησης, οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών στην περιφέρεια καλύπτουν μερίδιο αρκετά υψηλότερο, σε σχέση με το αντίστοιχο σε επίπεδο χώρας συνολικά. Συγκεκριμένα, το μέσο ποσοστό συμμετοχής των ημεδαπών στις συνολικές διανυκτερεύσεις (ανά νομό) διαμορφώθηκε στην Αιτωλοακαρνανία σε 93,3%, στην Αχαΐα σε 55,7% και στην Ηλεία σε 33,6%.

Η πορεία της τουριστικής ζήτησης ήταν καθοδική στο παρελθόν αλλά τα τελευταία χρόνια καταγράφεται αύξηση των διανυκτερεύσεων τόσο των ημεδαπών όσο και των αλλοδαπών. Η θετική εξέλιξη στην ζήτηση σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρούσας μελέτης θα συνεχιστεί και στα επόμενα χρόνια, με μία καταρχήν μέση ετήσια αύξηση των διανυκτερεύσεων, κατά 1,6% για τους αλλοδαπούς και 1,4% για τους ημεδαπούς. Στις προβλέψεις αυτές εάν συνυπολογιστεί η επίδραση της διοργάνωσης των Ολυμπιακών αγώνων το 2004, η μέση ετήσια αύξηση για την περίοδο 2003-2008, σύμφωνα με τα αισιόδοξα σενάρια εξέλιξης θα ανέλθει σε 5,2% για τους αλλοδαπούς και 1,3% για τους ημεδαπούς, ενώ σύμφωνα με τα λιγότερο αισιόδοξα σε 3,4% για τους αλλοδαπούς και 1,3% για τους ημεδαπούς.

Όσον αφορά την εποχικότητα, η τουριστική ζήτηση των αλλοδαπών συγκεντρώνεται τους θερινούς μήνες, ενώ η ζήτηση των ημεδαπών παρουσιάζει διασπορά σε όλη την διάρκεια του έτους. Με δεδομένη όμως την κατανομή των διανυκτερεύσεων, όπου οι ημεδαποί καλύπτουν μερίδιο στο σύνολο αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο της χώρας, ο τουρισμός μπορεί να ασκήσει θετική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη των νομών της περιφέρειας, σε όλη την διάρκεια του έτους.

2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2.1. Καθορισμός στρατηγικής για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας.

Για τον προσδιορισμό των πλαισίων (κατευθύνσεων και ορίων) ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ελήφθησαν υπόψη τα συμπεράσματα της Α' φάσης και ειδικότερα εκείνα που αφορούν:

- Τις Τουριστικές Ενότητες που προσδιορίστηκαν με βάση την αξιολόγηση των τουριστικών πόρων, της χωροταξικής οργάνωσης και αναπτυξιακής προοπτικής της Περιφέρειας.
- Το συγκριτικό πλεονέκτημα και τις κατευθύνσεις επιθυμητής ανάπτυξης του τουρισμού κάθε τουριστικής ενότητας.
- Την διαβάθμιση της τουριστικής ανάπτυξης των ενότητων.
- Τα όρια αντοχής των κρίσιμων για την τουριστική ανάπτυξη περιοχών, για τις οποίες εκτιμήθηκε η φέρουσα ικανότητα και τα γενικά συμπεράσματα από την εκτίμηση, που συνοψίζονται ως εξής:
  - Δεν διαπιστώθηκε υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας στις περιοχές που εξετάστηκαν, αντίθετα σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχουν περιθώρια αύξησης των τουριστικών κλινών
  - Το διαχειριστικό πρότυπο της βιώσιμης ανάπτυξης είναι επιθυμητό στις περισσότερες περιοχές, ενώ το οικολογικό της απόλυτης προστασίας των πόρων θα πρέπει να περιορίζεται μόνο σε περιοχές με σημαντικούς διεθνώς προστατευόμενους περιβαλλοντικούς πόρους.
  - Παρόλο που ο μαζικός τουρισμός θα συνεχίσει να αναπτύσσεται, υπάρχουν δυνατότητες ελέγχου, ρύθμισης και οργάνωσης των περιοχών όπου συγκεντρώνεται, καθώς και η εκτόνωση του σε νέες περιοχές, με στόχο την χωρική ανακατανομή και την μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της τουριστικής δραστηριότητας.
  - Τα προβλήματα και τις δυνατότητες της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Στόχος της Μελέτης είναι

η χάραξη στρατηγικής και διατύπωση προτάσεων για μια βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και για την προβολή της στο διεθνή χώρο ως περιφέρειας τουριστικού προορισμού.

στην ευρύτερη προοπτική αναβάθμισης του διεθνούς και εθνικού ρόλου και της ακτινοβολίας της. Η Περιφέρεια προορίζεται να γίνει Νότια Δυτική Πύλη της χώρας και κόμβος συνδυασμένων μεταφορών. Εμπορευματικός - διαμετακομιστικός, τουριστικός - πολιτιστικός πόλος ανάπτυξης των δικτύων διευρωπαϊκής συνεργασίας και περιοχή σύγκλισης των δύο εθνικών - διεθνών αξόνων ανάπτυξης (Κεντρικού και Δυτικού), με βασικό πόλο ανάπτυξης την Ευρύτερη Περιοχή Πατρών.

Πληροφορίες:
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Τσόχα 7 - 115 21 Αθήνα
Τηλ.: 210 8707109
e-mail: info@gnto.gr
URL: <http://www.gnto.gr>

Εκδόση: Ε.Ο.Τ.

2.1 Προτεινόμενες παρεμβάσεις τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Οι προτεινόμενοι άξονες παρεμβάσεων για την βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι :

1. Προστασία, ανάδειξη φυσικών τουριστικών πόρων
2. Προστασία, ανάδειξη πολιτιστικών τουριστικών πόρων
3. Οργάνωση, στήριξη, προβολή μεγάλων εκδηλώσεων Περιφέρειας (Αρχαία Ολυμπία - Ολυμπιακοί Αγώνες 2004, Πάτρα-Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης 2006).
4. Έλεγχος, οργάνωση, συμπλήρωση τουριστικής προσφοράς (καταλύματα, επιχειρήσεις, υπηρεσίες, υποδομές-αστική, τεχνική, ειδική τουριστική)
5. Ποιοτική αναβάθμιση, εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος (συνωδομές, υποδομές, υπηρεσίες)
6. Διαφοροποίηση τουριστικού προϊόντος - ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (θαλάσσιος, συνεδριακός, χιονοδρομικός, οικότουρισμός, ιαματικός, τουρισμός πόλεως, πολιτιστικός τουρισμός, αγροτουρισμός, δραστηριότητες ορεινού χώρου, νερού κλπ)
7. Ενίσχυση ορεινών περιοχών, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις 8. Ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων.
9. Προβολή τουριστικού προϊόντος
10. Τουριστική εκπαίδευση, κατάρτιση απασχολούμενου δυναμικού

Από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις, ορισμένες περιλαμβάνονται ήδη, άμεσα ή έμμεσα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ή σε τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠΑΝ, ΕΠΠΕΡ, κλπ). Άλλες περιλαμβάνονται επώνυμα, άλλες γενικά ως κατηγορία παρεμβάσεων και άλλες μερικά, ενώ υπάρχουν συγκεκριμένες παρεμβάσεις που δεν περιλαμβάνονται σε προγράμματα, αν και θα μπορούσαν να ενταχθούν σε γενικές κατηγορίες (π.χ. δεν προβλέπονται ονομαστικά άλλες ειδικές μορφές τουρισμού πλν του θαλάσσιου, του πολιτιστικού και του αγροτουρισμού και κάποιες νύξεις για οικότουρισμό, ενώ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάρχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη οικότουρισμού, ιαματικού τουρισμού, συνεδριακού κ.ά.).

2.1.1. Ειδικοί Στόχοι Προτεραιότητας (ανά Τουριστική Ενότητα)

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις εξειδικεύονται κατά τουριστική ενότητα - υποενότητα και κατά βαθμό προτεραιότητας, με βάση τα ειδικά τουριστικά χαρακτηριστικά της κάθε ενότητας και σύμφωνα με τις διακρίβωσεις και αξιολογήσεις της Α' φάσης καθώς και τους στόχους προτεραιότητας, τους άξονες δράσης, τα μέτρα πολιτικής και την χωρική εξειδίκευση της Β' Φάσης

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ / Εναλλακτικές μορφές τουρισμού: οικότουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός

1. Τουριστική Ενότητα Αμβρακικού /

Συγκριτικό Πλεονέκτημα: Φυσικό Περιβάλλον

Παράκτιο Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος, με ενίσχυση των ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης, ελεγχόμενη ανάπτυξη στο παράκτιο μέτωπο στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων, τέλος με μέτρα υποστήριξης του θαλάσσιου τουρισμού, του πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και του αγροτουρισμού.

Ορεινή Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση των φυσικών περιβαλλοντικών πόρων με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην ορεινή περιοχή (ορεινός, περιηγητικός, περιπατητικός, κ.ά.).

2. Τουριστική Ενότητα Δυτικών Ακτών Αιτωλοακαρνανίας /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: μεγάλο ανάπτυγμα ακτών, θαλάσσιο στοιχείο, νησίδες

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος και του εκτεταμένου παράκτιου μετώπου με οργανωμένη ανάπτυξη θαλάσσιου τουρισμού στο παράκτιο μέτωπο, ήπιες μορφές τουρισμού εσωτερικών υδάτων στις διεθνούς περιβαλλοντικής αξίας λίμνες, υποστήριξη των πολιτιστικών πόρων με αναβαθμισμένες υποδομές και υλοποίηση της ΠΟΤΑ στο Μύτικα.

3. Τουριστική Ενότητα Μεσολογγίου - Απωλικού /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό περιβάλλον διεθνούς αξίας, σημαντικό πολιτιστικό περιβάλλον και ισχυρά αστικά κέντρα υποστήριξης

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος παράκτιων και εσωτερικών υδάτων με ενίσχυση των ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης και με μέτρο υποστήριξης του θαλάσσιου τουρισμού, του οικοτουρισμού, του πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και του αγροτουρισμού, τέλος δε με ανάπτυξη των αστικών λειτουργιών του δίπολου Μεσολογγίου - Απωλικού.

4. Τουριστική Ενότητα Ναυπακτίας /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: ενδιαφέρον φυσικό περιβάλλον και αξιόλογο πολιτιστικό περιβάλλον

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του παράκτιου φυσικού περιβάλλοντος με έλεγχο της τουριστικής δραστηριότητας και οργάνωση - συμπλήρωση της τουριστικής προσφοράς, ενίσχυση του θαλάσσιου τουρισμού, καθώς και του πολιτιστικού τουρισμού.

Ορεινή Περιοχή Ναυπακτίας

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του ορεινού φυσικού περιβάλλοντος με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών ορεινού τουρισμού (ορεινού, ιαματικού, περιπατητικού, περιηγητικού, ορειβατικού, αγροτουρισμού, κ.ά.)

5. Τουριστική Ενότητα Ενδοχώρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: περιβαλλοντικοί φυσικοί πόροι εθνικής και διεθνούς σημασίας, ενδιαφέροντες πολιτιστικοί πόροι και ισχυρό αστικό κέντρο υποστήριξης

Πεδινή Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος εσωτερικών υδάτων με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην πεδινή παραλίμνια περιοχή στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων με μέτρα υποστήριξης του οικολογικού και πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και του αγροτουρισμού, τέλος δε με ανάπτυξη των αστικών λειτουργιών του Αγρινίου

Ορεινή Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του ορεινού φυσικού περιβάλλοντος με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών ορεινού τουρισμού (ορεινού, πολιτιστικού, περιπατητικού, περιηγητικού, ορειβατικού, αγροτουρισμού, κ.ά.).

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ / Εναλλακτικές μορφές τουρισμού:
αστικός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός και χιονοδρομικός τουρισμός

6. Τουριστική Ενότητα Ακράτας - Αιγίου - Καλαβρύτων /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας ποτάμιου φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και του παράκτιου μετώπου, με οργανωμένη ανάπτυξη τουρισμού και έλεγχο τουριστικής ανάπτυξης στην παράκτια περιοχή στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων και με εξειδίκευση στον θαλάσσιο, πολιτιστικό και περιβαλλοντικό τουρισμό.

Ορεινή Περιοχή Καλαβρύτων

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας ορεινού και δασικού φυσικού περιβάλλοντος διεθνούς αξίας και προβολή - ανάδειξη - αξιοποίηση του πολιτιστικού περιβάλλοντος, με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην ορεινή περιοχή, και έλεγχο της τουριστικής ανάπτυξης στην ορεινή περιοχή στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων και με εξειδίκευση στον χιονοδρομικό, οικολογικό, ορειβατικό, περιπατητικό, πολιτιστικό τουρισμό.

7. Τουριστική Ενότητα Πατρών - Ορεινής Αχαΐας /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: ευρύτερη αστική περιοχή Πατρών, πλούσιο ορεινό περιβάλλον διεθνούς αξίας και αξιόλογο παράκτιο φυσικό περιβάλλον

Παράκτια και Αστική Περιοχή

Αναβάθμιση, εμπλουτισμός και συμπλήρωση της τουριστικής προσφοράς των Πατρών με εξειδικευμένη ανάπτυξη αστικού τουρισμού και δημιουργία ειδικών τουριστικών υποδομών που ευνοούν τις αστικές θεματικές μορφές τουρισμού (συνεδριακός, εκθεσιακός, ιατρικός, τεχνολογικός - επιστημονικός, πολιτιστικός, κ.ά.), εξυπηρέτηση αναγκών και οργάνωση περιοχών μαζικού τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή Πάτρας - Ρίου, έλεγχος και οργάνωση τουρισμού στην παράκτια περιοχή.

Ορεινή Αχαΐα

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας ορεινού και δασικού φυσικού περιβάλλοντος διεθνούς αξίας και προβολή - ανάδειξη - αξιοποίηση της ελληνικής μυθολογίας με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην ορεινή περιοχή (ορεινός, περιπατητικός, ορειβατικός, πολιτιστικός).

8. Τουριστική Ενότητα Κάτω Αχαΐας - Καλογηράς /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό περιβάλλον εθνικής και διεθνούς αξίας, γηπνίαση με το αεροδρόμιο και την πόλη των Πατρών - Δυτική Πύλη

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και του παράκτιου μετώπου, με ελεγχόμενη ανάπτυξη τουρισμού, εξυπηρέτηση αναγκών και οργάνωση περιοχών μαζικού τουρισμού στην περιοχή Καλογηράς.

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΪΑΣ / Εναλλακτικές μορφές τουρισμού: ιαματικός τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός

9. Τουριστική Ενότητα ΒΔ Ακτών Ηλείας - Κυλλήνης /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό περιβάλλον εθνικής και διεθνούς σημασίας, ιαματικές πηγές εθνικής σημασίας και ενδιαφέρον πολιτιστικό περιβάλλον

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας παραθαλάσσιου και παραποτάμιου φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και του παράκτιου μετώπου, με αξιοποίηση των ιαματικών

πηγών της Κυλλήνης στο πλαίσιο ειδικού ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης θεραπευτικού τουρισμού, ήπιες μορφές τουρισμού στο πλαίσιο ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων, έλεγχο και οργάνωση τουρισμού στην παράκτια περιοχή, τέλος δε με ανάδειξη - προβολή και αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

10. Τουριστική Ενότητα Πύργου - Αρχαίας Ολυμπίας /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: ο διεθνούς αξίας ιστορικός και πολιτιστικός πόλος της Αρχαίας Ολυμπίας, το φυσικό περιβάλλον διεθνούς σημασίας και η ύπαρξη αστικού κέντρου υποστήριξης

Παράκτια και Πεδινή Περιοχή

Ανάδειξη, αξιοποίηση, προβολή του πολιτιστικού πόλου διεθνούς αξίας της Αρχαίας Ολυμπίας με ανάδειξη της Αρχαίας Ολυμπίας και της ευρύτερης περιοχής στο πλαίσιο ειδικού αναπτυξιακού προγράμματος, με συμπλήρωση υποδομών και αναβάθμιση, εμπλουτισμό και συμπλήρωση της τουριστικής προσφοράς Πύργου - Ολυμπίας, τέλος δε με έλεγχο και οργάνωση τουρισμού στην παράκτια περιοχή και ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των τοπικών φυσικού κάλλους και των περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών με προώθηση ήπιων μορφών θεματικού τουρισμού (οικολογικός).

Ορεινή Περιοχή

Ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση της ορεινής περιοχής με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού (ορεινός, περιπατητικός, αγροτουρισμός, κ.ά.).

11. Τουριστική Ενότητα Ν.Δ. Ηλείας - Καϊάφα /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: φυσικό περιβάλλον διεθνούς και εθνικής αξίας και ιαματικές πηγές

Παράκτια Περιοχή

Ολοκληρωμένη ανάπτυξη, προστασία, προβολή και διαχείριση των παράκτιων και παραλίμνιων φυσικών πόρων διεθνούς σημασίας και των ιαματικών πηγών, με αξιοποίηση των δημόσιων τουριστικών εκτάσεων, των ιαματικών πηγών του Καϊάφα (θεραπευτικός τουρισμός) στο πλαίσιο ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης θεραπευτικού τουρισμού, καθώς και με έλεγχο και οργάνωση του τουρισμού στην παράκτια περιοχή

Ορεινή Περιοχή

Ανάδειξη, προστασία και ολοκληρωμένη διαχείριση του ορεινού περιβάλλοντος με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού, ήπιες μορφές θεματικού τουρισμού (ορεινού, περιπατητικού, ορειβατικού), καθώς και συμπλήρωση της υποδομής των πολιτιστικών πόρων για την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού.

2.2. Προσδιορισμός των προτεραιοτήτων και των αξόνων παρέμβασης των δημόσιων φορέων.

Εκτός από τον ΕΟΤ, το ΥΠΑΝ και τα συναρμόδια Υπουργεία, την Γ.Γ. Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας, τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τους Ο.Τ.Α., ιδιαίτερο ρόλο καλούνται να διαδραματίσουν και οι ακόλουθοι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα:

- Αθήνα 2004 (Οργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων - Αρχ Ολυμπία)
- ΕΤΑ Α.Ε. (Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας του ΕΟΤ: Ιαματικές πηγές Κυλλήνης, Καϊάφα, Ξενία, Ακτές κλπ)
- Πανεπιστήμιο Πατρών (Πανεπιστημιακά κέντρα έρευνας και τεχνολογίας, Συνεδριακό κέντρο)
- Οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, Δημοτικές Εταιρείες και λοιποί οργανισμοί της Αυτοδιοίκησης.
- η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Αχαΐας (ΕΤΑΑ).

2.3. Πρόταση για τους άξονες και τις μορφές κινητοποίησης των φορέων του ιδιωτικού τομέα και των αναγκαίων κοινών δράσεων των δημόσιων και των ιδιωτικών φορέων.

Οι μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις όλων των επιμέρους κλάδων της Τουριστικής Βιομηχανίας προκειμένου να επιβιώσουν, αλλά και να εξασφαλίσουν παραπέρα δυνατότητες αναβάθμισης και προβολής του τουριστικού δυναμικού τους εκμεταλλευόμενες τις σχετικές ευκαιρίες, καλούνται να ενταχθούν σε δίκτυα οικονομιών κλίμακας και γενικά συνεργασιών, να εκσυγχρονίσουν, να οργανώσουν και να εξειδικεύσουν το προϊόν τους, να εξασφαλίσουν έγκαιρη ενημέρωση για τις συνθήκες των αγορών και τις εξελίξεις που επηρεάζουν τις συνθήκες αυτές και φυσικά να ενσωματώσουν στη λειτουργία τους τις νέες τεχνολογίες, επιτυγχάνοντας και τη δική τους ενσωμάτωση σε ηλεκτρονικά δίκτυα πληροφόρησης και κρατήσεων.

Συμμαχίες και συνεργασίες μπορούν να δημιουργηθούν μεταξύ εταιρειών σε διάφορους τουριστικούς τομείς - όπως οι αεροπορικές εταιρείες με τις ξενοδοχειακές μονάδες ή τις εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων - για να συντονίσουν μία απλούστερη για τους πελάτες ταξιδιωτική εμπειρία. Οι τουριστικοί οργανισμοί θα ήταν σκόπιμο να συνεργάζονται επίσης σε μεγάλο βαθμό, με οργανισμούς μη τουριστικούς - τρόπεζες, εταιρείες τηλεπικοινωνιών, πολυκαταστήματα, καταστήματα υψηλής ραπτικής κ.α - για να αυξήσουν την ικανότητα επίδρασης της αγοράς και να ενδυναμώσουν την εικόνα των προϊόντων.

Οι αναγκαίες κοινές δράσεις οι οποίες θα πρέπει να αναληφθούν από τους φορείς του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα μπορούν να συνοψισθούν σε τέσσερα βασικά σημεία :

- Στη βελτίωση της ελκυστικότητας ενός προορισμού
- Στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του μάρκετινγκ του προορισμού
- Στη βελτίωση της παραγωγικότητας ενός προορισμού
- Στη βελτίωση ολόκληρης της διοίκησης ενός τουριστικού συστήματος προορισμού

2.4. Πρόγραμμα δράσης

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αναλύονται σε επιμέρους έργα και δράσεις. Στην κατηγορία των έργων περιλαμβάνονται μελέτες και κατασκευές. Στην κατηγορία των δράσεων περιλαμβάνονται ρυθμίσεις θεσμικές (νομοθεσίας και διοικητικής οργάνωσης), οικονομικές (κίνητρα, φορολογικές κλπ.) και άλλες δράσεις (π.χ. δίκτυα συνεργασίας, οργάνωση, πληροφόρηση κλπ.).

Τα προτεινόμενα έργα αφορούν κατά βάση τις μεταφορικές υποδομές και τα ενεργειακά - τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, έργα αναπλάσεων με σκοπό τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου το οποίο συνιστά βασικό τουριστικό πόρο υποστηρίζοντας την τουριστική δραστηριότητα, έργα ανάπτυξης ορεινών - μειονεκτικών περιοχών, τέλος δε έργα που αφορούν μοναδιαίες χωροθετήσεις εθνικής και περιφερειακής σημασίας, άμεσα σχετιζόμενες με την πολιτιστική διάσταση του Τουρισμού οι οποίες προάγουν το διεθνή ρόλο της Περιφέρειας αναδεικνύοντας ταυτόχρονα το διεθνούς αξίας φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της υπό σύγχρονους όρους, όπως επίσης και το αστικό περιβάλλον.

Τόσο το πρόγραμμα έργων που προτείνεται, όσο και το μελετητικό πρόγραμμα που έχει ήδη διατυπωθεί αξιολογούνται σε δύο κατηγορίες Προτεραιοτήτων, Α και Β. Ως Α προτεραιότητα θεωρείται η χρονική περίοδος του III ΚΠΣ έως το 2006-2008, ενώ ως Β προτεραιότητα τίθεται η χρονική περίοδος μετά το 2008 έως το έτος 2015.

2.4.1 Μελέτη και Κατασκευή αναγκαίων έργων

1. Έργα γενικής αστικής ανάπλασης στα οικιστικά κέντρα στήριξης
2. Έργα ειδικής παρέμβασης και ανάδειξης αστικού, φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
3. Έργα ανάπτυξης ορεινών περιοχών / Α Προτεραιότητα Ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης του ορεινού χώρου (π.χ. Ν. Α. Ηλεία: Δήμοι Αλιφείρας, Ανδρίτσαινας, Ζαχάρας, Σκιλούντας, Φιγαλείας).
4. Έργα οδοποιίας
5. Τεχνικά Έργα / Α και Β Προτεραιότητας (αεροδρόμια, λιμάνια).
6. Εγκαταστάσεις και δίκτυα κοινής ωφέλειας / Α και Β Προτεραιότητας
7. Μελέτες και έργα τηλεπικοινωνιακής υποδομής / Α και Β Προτεραιότητας
8. Έργα ειδικής τουριστικής υποδομής
  - Έλεγχος, οργάνωση, συμπλήρωση τουριστικής προσφοράς (καταλύματα, επιχειρήσεις, υπηρεσίες, υποδομές - αστική, τεχνική, ειδική τουριστική)
  - Ποιοτική αναβάθμιση, εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος (ανωδομές, υποδομές, υπηρεσίες)
  - Διαφοροποίηση τουριστικού προϊόντος-ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού:
    - θαλάσσιος: - βελτίωση - συμπλήρωση σε τουριστικούς λιμένες Πατρών Ναυπάκτου και Μεσολογγίου και σε τουριστικά αγκυροβόλια
    - συνεδριακός: - Βελτιώσεις-συμπληρώσεις μεγάλων συνεδριακών κέντρων Περιφέρειας - Δημιουργία νέου Συνεδριακού Κέντρου στο Αίγιο
    - Ποιοτική αναβάθμιση, βελτιώσεις - συμπληρώσεις συνεδριακών κέντρων Ξενοδοχείων
    - χιονοδρομικός: - Βελτίωση - συμπλήρωση χιονοδρομικού κέντρου Χελμού, Βαθείας Λάκκας Καλαβρύτων
    - οικοτουρισμός: - Δημιουργία Ολοκληρωμένων Οικοτουριστικών Πάρκων στους υγροβιότοπους Αμβρακικού, Μεσολογγίου - Αιτωλικού, Κοτυχίου
    - Έργα ειδικής υποδομής για την ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων
    - ιαματικός: - Δημιουργία Κέντρων Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Ιαματικού Τουρισμού στην Κυλλήνη και τον Καϊάφα
    - Μικρά έργα ειδικής υποδομής τοπικής κλίμακας για την βελτίωση - συμπλήρωση των υφισταμένων εγκαταστάσεων σε Ιαματικά Λουτρά
  - ✓ τουρισμός πόλεως: - Έργα ανάδειξης της Πάτρας
  - ✓ πολιτιστικός τουρισμός: - Έργα υποδομών και ανάδειξης πολιτιστικών πόρων, Έργα ανάδειξης της Γέφυρας Ρίου - Αντιρρίου ως αξιοθέατου
  - ✓ αγροτουρισμός: - Έργα ειδικής υποδομής και στήριξης του σε όλες τις ορεινές περιοχές της Περιφέρειας
  - ✓ δραστηριότητες ορεινού χώρου: - Έργα υποστηρικτικής υποδομής εναλλακτικών τουριστικών δραστηριοτήτων ορεινού χώρου και εσωτερικών υδάτων

2.5. Στρατηγική μάρκετινγκ και επικοινωνιακή στρατηγική

Ο γενικός στόχος που τίθεται για την Ελλάδα, τόσο για τις ξένες αγορές όσο και για την εγχώρια αγορά είναι η σημαντική αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Κρίσιμο παράγοντα για την επίτευξη αυτού του στόχου αποτελεί η συντονισμένη συνεργασία του δημόσιου - ιδιωτικού τομέα. Οι επιμέρους στόχοι αναφέρονται στο προϊόν, την πολιτική μάρκετινγκ, την επικοινωνιακή πολιτική και την οργανωτική υποδομή.

Το βασικό πρότυπο το οποίο θα πρέπει να ακολουθείται είναι η σχέση αξίας - προσπάθειας της "Τουριστικής Εμπειρίας" για τη μεγιστοποίηση της ικανοποίησης των τουριστών. Η προτεινόμενη στρατηγική είναι η στρατηγική διαφοροποίησης, η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία μιας μοναδικής ταυτότητας για τον προορισμό μέσα από την αντίστοιχη προσφορά στοιχείων αξίας.

Ο ποσοτικός στόχος που τίθεται για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2003 - 2006 αναφέρεται σε:

- Μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης αλλοδαπών και ημεδαπών επισκεπτών της τάξεως του 5-10%.
- Μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης συνολικών τουριστικών εσόδων της τάξεως του 5-10%.

Η γενική στρατηγική εξειδικεύεται στη συνέχεια σε γεωγραφική στρατηγική, στρατηγική τμηματοποίησης, στρατηγική τοποθέτησης.

Οι βασικές ομάδες στις οποίες μπορεί να στοχεύσει η επικοινωνιακή στρατηγική περιλαμβάνουν ταξιδιωτικά γραφεία και tou. operators, μέσα ενημέρωσης, σημερινούς χρήστες, πιθανούς χρήστες, διάσημες προσωπικότητες και άλλες ομάδες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

Οι επικοινωνιακές ενέργειες, λαμβάνοντας υπόψη τα χαμηλά επίπεδα της ζήτησης και τη χαμηλή αναγνωρισιμότητα, θα πρέπει να στοχεύουν στα εξής:

- Παροχή πληροφοριών για τον προορισμό Δυτική Ελλάδα αλλά και τις επιμέρους τουριστικές ενότητες
- Διαμόρφωση και ενίσχυση εικόνας του προορισμού.

Όσον αφορά τις προϋποθέσεις υλοποίησης, αυτές απαιτούν:

- Αποφάσεις σχετικά με τους διατιθέμενους πόρους, μεταξύ των οποίων και προϋπολογισμούς Μάρκετινγκ.
- Επιλογή ή δημιουργία φορέα υλοποίησης, για την εξειδίκευση της Στρατηγικής Μάρκετινγκ
- Επιλογή διαφημιστικού φορέα, για την εξειδίκευση της στρατηγικής επικοινωνίας.

Όσον αφορά τον φορέα υλοποίησης αυτός προτείνεται να έχει μία κλασσική οργανωτική δομή Μάρκετινγκ, με Υπεύθυνους λειτουργιών, γεωγραφικών περιοχών, αγορών και προϊόντων.

